

55
DA 750.B2 N0 55

a31188000453163b

CALL No.

51326

DA
750
B2
no.55

Buchanan, D.

De scriptoribus scotis.

THE LIBRARY

UNIVERSITY OF GUELPH
Arts Division

DAVIDIS BUCHANANI

DE

SCRIPTORIBUS SCOTIS

LIBRI DUO,

NUNC PRIMUM EDITI.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT BALFOUR ET JACK.

MDCCCXXXVII.

THE LIBRARY
UNIVERSITY OF GUELPH

.....
.....

“ AT a Meeting of the Committee of the Bannatyne Club, held in the
Apartments of the Antiquarian Society, on Monday the 6th day
of June 1836,

“ RESOLVED, That the manuscript works DE SCRIPTORIBUS SCOTIS,
attributed to DAVID BUCHANAN, and preserved in the Advocates
Library and in the University Library at Edinburgh, be printed, for
the use of the Members, under the superintendence of DR. IRVING.”

Extracted from the Minutes of the Club.

D. LAING, *Secretary.*

THE BANNATYNE CLUB.

M.DCCC.XXXVII.

THOMAS THOMSON, ESQ.

PRESIDENT.

RIGHT HON. JAMES ABERCROMBY, SPEAKER OF THE
HOUSE OF COMMONS.

THE EARL OF ABERDEEN, K.T.

RIGHT HON. WILLIAM ADAM, LORD CHIEF COMMIS-
SIONER OF THE JURY COURT.

THE EARL OF ASHBURNHAM.

THE DUKE OF BEDFORD, K.G.

LORD BELHAVEN AND HAMILTON.

ROBERT BELL, ESQ.

WILLIAM BELL, ESQ.

10 WILLIAM BLAIR, ESQ.

THE REV. PHILIP BLISS, D.C.L.

JOHN BORTHWICK, ESQ.

THE MARQUIS OF BREADALBANE.

GEORGE BRODIE, ESQ.

CHARLES DASHWOOD BRUCE, ESQ.

O. TYNDALL BRUCE, ESQ.

THE DUKE OF BUCCLEUCH AND QUEENSBERRY, K.G.

JAMES CAMPBELL, ESQ.

THE BANNATYNE CLUB.

WILLIAM CLERK, ESQ.

20 HON. HENRY COCKBURN, LORD COCKBURN, VICE-
PRESIDENT.

DAVID CONSTABLE, ESQ.

ANDREW COVENTRY, ESQ.

JAMES T. GIBSON CRAIG, ESQ., TREASURER.

WILLIAM GIBSON CRAIG, ESQ.

HON. GEORGE CRANSTOUN, LORD COREHOUSE.

THE EARL OF DALHOUSIE.

JAMES DENNISTOUN, ESQ.

GEORGE DUNDAS, ESQ.

ROBERT DUNDAS, ESQ.

30 RIGHT HON. W. DUNDAS, LORD CLERK REGISTER.

LORD FRANCIS EGERTON.

CHARLES FERGUSSON, ESQ.

ROBERT FERGUSON, ESQ.

GENERAL SIR RONALD C. FERGUSON.

COUNT MERCER DE FLAHAULT.

HON. JOHN FULLERTON, LORD FULLERTON.

WILLIAM GOTT, ESQ.

ROBERT GRAHAM, ESQ.

LORD GRAY.

40 RIGHT HON. THOMAS GRENVILLE.

THE EARL OF HADDINGTON.

THE DUKE OF HAMILTON AND BRANDON.

ED. W. A. DRUMMOND HAY, ESQ.

SIR JOHN HAY, BAR^T.

JAMES MAITLAND HOG, ESQ.

THE BANNATYNE CLUB.

- LORD HOLLAND.
JOHN HOPE, ESQ., DEAN OF FACULTY.
COSMO INNES, ESQ.
DAVID IRVING, LL.D.
50 JAMES IVORY, ESQ.
THE REV. JOHN JAMIESON, D.D.
SIR HENRY JARDINE.
HON. FRANCIS JEFFREY, LORD JEFFREY.
JAMES KEAY, ESQ.
JOHN GARDINER KINNEAR, ESQ.
THE EARL OF KINNOULL.
DAVID LAING, ESQ., **SECRETARY.**
THE EARL OF LAUDERDALE, K.T.
THE REV. JOHN LEE, D.D.
60 ALEXANDER WELLESLEY LEITH, ESQ.
LORD LINDSAY.
JAMES LOCH, ESQ.
THE MARQUIS OF LOTHIAN.
WILLIAM M'DOWALL, ESQ.
HON. J. H. MACKENZIE, LORD MACKENZIE.
JAMES MACKENZIE, ESQ.
JOHN WHITEFOÓRD MACKENZIE, ESQ.
JAMES MAIDMENT, ESQ.
THOMAS MAITLAND, ESQ.
70 VISCOUNT MELVILLE, K.T.
WILLIAM HENRY MILLER, ESQ.
THE EARL OF MINTO.
HON. SIR J. W. MONCREIFF, LORD MONCREIFF.

THE BANNATYNE CLUB.

- RIGHT HON. JOHN A. MURRAY, LORD ADVOCATE.
WILLIAM MURRAY, ESQ.
MACVEY NAPIER, ESQ.
SIR FRANCIS PALGRAVE.
LORD PANMURE.
HENRY PETRIE, ESQ.
80 EDWARD PIPER, ESQ.
ROBERT PITCAIRN, ESQ.
ALEXANDER PRINGLE, ESQ.
JOHN RICHARDSON, ESQ.
ANDREW RUTHERFURD, ESQ.
THE EARL OF SELKIRK.
JAMES SKENE, ESQ.
WILLIAM SMYTHE, ESQ.
EARL SPENCER.
JOHN SPOTTISWOODE, ESQ.
90 MAJOR-GENERAL SIR JOSEPH STRATON.
SIR JOHN DRUMMOND STEWART, BAR^t.
THE HON. CHARLES FRANCIS STUART.
THE DUKE OF SUTHERLAND.
ALEXANDER THOMSON, ESQ.
WALTER C. TREVELYAN, ESQ.
DAWSON TURNER, ESQ.
PATRICK FRASER TYTLER, ESQ.
ADAM URQUHART, ESQ.
RIGHT HON. SIR GEORGE WARRENDER, BAR^t.
100 THE VEN. ARCHDEACON WRANGHAM.

LECTORI, SI QUIS ERIT, SALUTEM.

IN tanta penuria antiquorum de re litteraria nostra scriptorum, haud temere rejiciendus est David Buchananus, sive quisquis fuerit qui libros hosce duos nobis reliquit. Etenim de auctore non satis constat; nempe doctissimus Ruddimannus, inter virorum doctorum de Gavino Duglassio, antistite Dunkeldensi, testimonia, haec memoriae prodidit: “De claris Scotis MS. anonymi Scoti, an Davidis Buchanani an Archibaldi Simson, incertum.” Haec ille, anno scilicet 1710; sed quinque post annos, quum Georgii Buchanani opera in lucem ederet, de pristina sententia plane decesserat. Tunc enim sine ulla dubitatione auctorem designavit: “David Buchananus de claris Doctrina Scotis, MS. penes D. Robertum Sibbaldum, M. D. Equitem Auratum.” Hic codex, nobis liber alter, in Advocatorum Bibliotheca servatus est, cum hac inscriptione, manu, uti videtur, Gualteri Goodallii, viri in monumentis nostrae gentis diu multumque versati: “Auctor hujus libelli de Scriptoribus Scotis illustribus est David Buchananus.” Codex primus, e Bibliotheca Academica, hanc inscriptionem renovatam prae se fert: “Mr. David Buchanan. V. P. auth. lib. de Añ. est hujus MS. author.” Quid sibi velit V. P. nisi forte sit *Verbi Praeco*, haud facile dixerim; non aliunde tamen audivimus

Buchananum nostrum in sacris ordinibus fuisse constitutum. Unus et alter liber omnino videtur ejusdem auctoris; quem ex omnibus his indiciis, nec levi sola conjectura ducti, credimus esse Davidem Buchananum, natione Scotum, qui et aliis quoque scriptis famam suam propagavit.

Hujus tamen viri historia parum explicata est. Didici ex Baillii epistola, nondum vulgata, fuisse eum cognatum Gulielmi Spangii, hominis Scoti, sed apud Batavos diu peregrinantis. Sibbaldo si fides habenda sit, ex eadem oriundus est familia cum Georgio Buchanano, magno in primis et praeclaro viro. Mortuus est noster, vel saltem David quidam Buchananus, mense Augusti anno 1652: cujus testamentum, cum aliis quoque documentis, in appendicem rejecimus. Sed non omnino praetereunda est “Friderici Spanhemii Epistola ad nobilissimum virum, Davidem Buchananum, super Controversiis quibusdam quae in Ecclesiis Anglicanis agitantur.” Lugd. Bat. 1645, 8vo. Ex hac enim epistola colligimus, haud obscuro loco fuisse natum. “Nec ego,” inquit professor iste Leidensis, “in animum induxissem meum, iis me interponere controversiis, quae magno animorum ardore inter vos agitari audimus, nisi tu, vir nobilissime, alique non infimae dignitatis viri, iterato velut convitio, a me exegissetis ut symbolam etiam meam ad sacrum hoc negotium conferrem.”

Ejus inter opera, praecipuum sibi vindicat locum: “*Historia Animae Humanae, auctore Davide Buchanano Scoto*” 1636, 8vo. Non exiguum est volumen, septingentas fere paginas continens. Est et altera editio, “*Impensis Authoris. Venundantur apud Melc^m. Mondiere.*” 1638, 8vo. In epistola “*Ad benevolum Lectorem,*” haec de se retulit: “*Quis-*

quis es qui haec leges, velim, amice, scias hic te habere conatum, ut liberum, ita modestum, hominis quidem ὀψιμαθοῦς [legendum ὀψιμαθοῦς], et, ut ipse ingenue fatetur, πανρομαθοῦς, interim tum φιλομαθοῦς, tum φιλαληθοῦς, super re maxima, id est, super animae nostrae integra historia, ubi animae humanae nomina varia evoluit, naturam semotis erroribus explicat τόπου in corpore, indicat ἀθανασίαν, demonstrat separatae statum, et denuo unitae corpori conditionem ostendit: quae omnia paucis et clavis pro modulo tenuitatis suae industrius molitur. Quo in negotio si propter imbecillitatem ingenii, librorum et otii inopiam, non plene effecit quod serio in votis habuit, tamen hoc suo qualicumque labore ad id exactius exequendum, quod ille, praedictis incommodis praepeditus, praestare omni ex parte nequivit, licet maxime optarit, se meliora ingenia excitasse, quibus libri et otium abunde suppetunt, non dubius sibi spondet." Et in altera epistola, "Illustrissimo viro, Dom. Guillelmo Craveno, D. de Hamstead, &c. Regni Angliae Pari," haec de se Buchananus: "Superioribus annis quum in Galliis degerem, bonos aliquot authores κατὰ συγκυρίαν versans, et mecum ipse identidem meditans, quaedam et ca non pauca, neque scitu indigna, neque ingrata, super anima hominis haud sine cura observaram, quae partim in amicorum gratiam, partim in meum ipsius commodum, sermone Francogallis familiari, prout tunc poteram, chartis consignaram; tandem post plurium annorum foris moram ad nostros reversus, quum apud nonnullos, ut pios, ita doctos, de ea re, sicut saepenumero inter rerum meliorum studiosos fit, verba facerem, ab iis obnixè invitatus fui, ut quae de anima nostra in privatos usos et idiomate uni genti vernaculo scripta haberem, in Latinum

verterem, ac publici juris facerem. Quod pluries et diu, in seculo adeo erudito et nasuto, propter meam in Latino sermone infantiam, nec non in bonis literis insolentiam, et, quod maximum est, propter summam in re ipsa difficultatem, tentare constans renui: verum ultra ab hominibus mei amantissimis, instantius multo quam antea, super ea re rogatus, recusare diutius nequivi, quin opus hoc arduum in me, licet muneri ut decuit non ita parem, susciperem." Diu igitur in Gallia haesisse videtur; et lingua etiam Gallica librum conscripsit, hunc titulum prae se ferentem: "L'Histoire de la Conscience, par David Buchanan. *Fuy le mal, Fay le bien.*" 1638, 12mo. Uterque liber sine loci indicio est. Post septem annorum intervallum, lingua edidit Anglicana sine auctoris nomine, "Truth its Manifest; or a short and true Relation of divers main Passages of things (in some whereof the Scots are particularly concerned) from the very first beginning of these unhappy Troubles to this day. Published by Authority." Lond. 1645, 8vo. Civium suorum causam pro virili oravit, et non modicam Anglis concivit iram. Libellum igitur vulgavit nescio quis, "Manifest Truths; or an Inversion of Truths Manifest: containing a Narration of the Proceedings of the Scottish Army, and a Vindication of the Parliament and Kingdome of England from the false and injurious Aspersions cast on them by the Author of the said Manifest. Published by Authoritie." Lond. 1646, 4to. Vitam Joannis Knoxii Anglice conscripsit, et, una cum ejusdem Historia reformatae apud Scotos Religionis, Londini et Edinburgi quoque edidit anno reparatae salutis 1644. In hac autem historia edenda non satis fideliter versatus est; etenim multa delevit,

non pauca interpolavit, et dictiones passim immutavit; res pessimi sane exempli, nec sine censoris nota admittenda.

Sed jam redeamus ad libros de Scriptoribus Scotis, hactenus in bibliothecis Edinburgensium latentes. Lelandi, Balei, Dempsterique vestigia fere persequitur, et inanem saepissime patriae gloriam captat: Coelius Sedulius, Rabanus Maurus, Joannes Erigena, Marianus Scotus, sunt omnes inter Scotos nostros relati. Robertus item Langlandus, insignis Anglorum poeta, teste Buchanano, natione fuit Scotus, "inter monachos Benedictinos educatus in civitate Aberdonensi." Amor patriae laudandus est, sed acre subactumque iudicium desideramus. Ratio temporum saepe neglecta est, adeo ut ordo seriesque regum Scotorum, quorum ad aetatem scriptores suos refert, identidem sit turbata. Stylus non ubique comptus et facilis est, nec dicendi genus satis Latinum. Verum enimvero uterque liber indocta manu est exscriptus, multisque in locis male habitus. Haud pauca restituimus ex Trithemio, Baleo, Boethio, Leslaeo, aliisque, quorum scrinia compilavit. Primum codicis primi folium est leviter mutilatum, et verba quaedam ex Sibbaldi apographo restituta sunt. Hinc manavit *νηπιόδυστα*, vox nihili, pro qua legendum censeo *νηπιόφρονα*, id est, puerili innocentia praeditum. Codex unam tantummodo syllabam ostendit, *νη*. Mox legimus, "anno secundo post bellum illud de Cul. aetatis suae anno," et quae sequuntur. Ex Adomnani Vita Columbae, lib. i. cap. vii. supplevimus *Culedrebene*.

Ad calcem codicis academici est "Appendix quorundam Scriptorum nostrae Nationis, de quibus plerisque parca et jejuna apud historicos mentio reperitur, et quorum vel opera quae scripserunt, vel aliter quae in re literaria praestiterunt,

non satis pro comperto habentur." Omnia in adversariis breviter tantum et negligenter sunt adnotata, nec luce digna sunt quae tumultuario fere opere congescit. Aliquid utique majus meditabatur Buchananus. Ad alterius libri finem haec verba invenimus, *Reliqua alii, aut nos alias*; et eodem libro saepius lectorem relegat ad suum Catalogum Scriptorum nostrae Gentis. De quibusdam egit scriptoribus in utroque libello, et eadem fere repetita sunt. Illi igitur credo fuisse in animo, commentarios omnes in unum librum conjicere; sed hoc opus si unquam aggressus est, haud tamen perfecisse videtur.

DE
SCRIPTORIBUS SCOTIS

LIBER UNUS.

DE
SCRIPTORIBUS SCOTIS

LIBER UNUS.

DE SANCTO COLUMBA.

S. COLUMBA, nobilibus ortus parentibus, natus in Huenfi insula, in qua post monasterium infigne construxit, nepos Fergufii regis Scottorum, cum Jona propheta homonymum fortitus est nomen; nam licet diverso trium linguarum sono, unam tamen eandemque rem significat: hoc quod Hebraice dicitur Jona, Graece vero *νηπιόφρονα*, five *περισσερόν* vocant, et Latina lingua Columba nuncupatur. Tale tantumque vocabulum homini non sine divina providentia inditum esse credimus; Columba etenim et simplex innocuusque nuncupari debuit, qui in se columbinis moribus Spiritui Sancto hospitium prae-buit. Hic anno secundo post bellum illud de Culedrebene, aetatis suae anno vigesimo secundo, ex Huenfi insula in Hiberniam profectus, nullum unius horae intervallum transire poterat quod non vel orationi, vel lectioni, aut scriptioni inter monachos suos incumberet. Pro ipsius eruditione et vitae sanctitate abbas Cloensis est factus in Hibernia; postea in Scotiam ad Ionam insulam est reversus, ibique per multos annos S. Scripturas monachis praelegebat; deinde Pictos plurimos, qui tunc temporis in Scotia praedia multa possidebant, ad Christi fidem amplectendam allexit, praesertim ipsos qui in insula

Orcadam vivebant. Tandem moritur anno aetatis suae septuagesimo tertio, anno Redemptionis humani generis 565, et in Huenfi insula sepultus, sub regimine Eugenii Tertii in Scotia.

DE BATHENIO.

BATHENUS feu Bathenius in Scotiam multum momenti attulit ad ecclesias Romanas reformandas, sub Pontifice , ut testatur Adamannus: vir austeræ vitæ et conversationis, plurimum Scripturarum lectioni deditus, tantum vero inde profecit, ut quamplurima volumina posteritati reliquerit, inter quæ hæc pauca:

De vero et sincero Dei Cultu.

Meditationes in Mortem et Passionem Christi.

Et multa alia. Claruit anno a partu Virginis 706, dum habenas regni tractaret Eugenius Septimus.

DE GULIELMO ALBANIENSI.

GULIELMUS ALBANIENSIS, monachus in insula Huenfi: postquam vero monachum induerat, acri fervore et zelo libris incubuit ad S. Albanum ordinis S. Benedicti. Natione fuerat Scotus. Ad exemplum aliorum fratrum, qui in eodem coenobio literis incumbabant, ipse alacrius studuit ut ipsos incitaret. Scripsit

Vitam S. Albani Martyris, Scotico fermone.

Claruit anno Salvatoris Mundi 590, regnante Aidano in Scotia.

DE BERVICIO.

BERVICIUS, ex genere Scotorum oriundus in Mercia Scotiae australis provincia, in bonis literis et moribus parentum cura et impensis educatus, postea Edfredum episcopum Lindisfernensem, Scotum, præceptorem habuit, apud quem plurimum in sacris literis profecit;

animi tamen exhilarandi gratia saepius carmina elegantissima et suaviter condere solebat; adeo ut tandem de Origine sui Coenobii Carmina seripserit,

De illustribus Monachis sui Temporis,

De Laudibus Episcopi Eadfredi,

et alia quaedam. Claruit anno a salute per Christum parta 750, dum regnaret Ethfinus.

DE CLAUDIO SCOTO.

CLAUDIUS SCOTUS, in Fifensi provincia prope Falklandiam natus ex antiqua Scotorum familia, et educatus inter monachos Andreapolitanos in conventu et monasterio Augustinianorum, in juventute animi divinis literis totus addixit, adeo ut inter primos doctissimus evaserit; deinde omnium consensu et persuasione ad regimen monasterii invitatus, ingenue et constanter recusavit, respondens se malle in suo loco sobrie operam sacris literis dare, quam ad talem gradum honoris conscendere, metuens illud Horatianum:

Saepius ventis agitur ingens
Pinus; et celsae graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

Scipfit

Commentaria in Matthaeum, in Marcum, et in Joannem.

Epistolas varias ad Ludovicum Gallorum regem,

cujus mentionem facit ipse in praefatione sui Commentarii. Claruit anno humanae salutis 816.

DE GERVADIO.

GERVADIUS, insignis natione Scotus, multique alii fratres monachi sub Achaio rege in Moravia fidem Christi praedicabant; quo etiam tem-

pore Joannes cognomento et natione Scotus, et Claudius Clemens, qui cum D. Beda Graecis et Latinis literis operam navaverunt, in Galliam proficiscuntur, ubi Clemens et Joannes Scotus, viri facetissimi ingenii, in publico foro Lutetiae eruditionem suam omnibus venalem proposuerunt. De hujus scriptis nulla ad nostras manus pervenere, nisi quod fuerat vir eruditus et pius concionator.

DE DANIELE VIENTANO.

DANIEL VIENTANUS, Madulphi Scoti nepos, et aliquando discipulus, in Lothiania prope Merciam oriundus, natalium splendore clarus, vir ingenio magnus, et politiore literatura imbutus, post varias peregrinationes in exteris regionibus susceptas, Adhelmo conterraneo suo fidus Achates et focus erat, in scientia Scripturarum diligenter instructus; post factus episcopus Lindisfernenfis. Conscripsit plurima lectu digna, quibus Beda in concinnatione suae historiae plurimum utebatur. Scripsit

Historiam Merciae et Northumbriae.

Australium Saxonum Res gestas.

Vitam Ceddae apud Pictos.

In Obitum Adhelmi conterranei, lib. I.

Ad Virgines Sacras Epistolas.

Et alia quae non habentur. Ex hac vita migravit anno pacis evangelicae 746, regnante in Scotia Ethfno.

DE BARRO.

BARRUS natione Scotus, ex nobili et illustri familia oriundus, in Murthletensi ecclesia ad septentrionem a teneris annis in bonis literis et moribus institutus, in Huenfi insula factus est monachus. Postea in Hiberniam transfretavit, ibique plurimos in Christiana religione titubantes et vacillantes in vera Christi fide confirmavit: postea in patri-

am reverfus, auctoritate et juffu Malcolmi Tertii regis Scotorum, cui valde carus erat pro ipfius vitae integritate, Cathenefiae epifcopus eft declaratus. Tandem, Turgoto auctore, Breviaria et Officia omnia ecclefiastica Scotorum reformavit. Scripfit

De Antiqua Difciplina Ecclefiastica lib.

De Reformandis Religioforum Moribus.

Claruit anno epochae Chriftianae 1061, Malcolmo ejus nominis tertio regnante in Scotia.

DE GULIELMO LAUTHOMENSI.

GULIELMUS LAUTHOMENSIS, genere et natione Scotus, et Lauthomenfis coenobii canonicorum regularium in Cambria praefes, praeceptoribus optimis quos ea laudabat aetas ufus, ab ipfa tenella aetate ftudiis literarum operam dedit; ad ampliora deinde afpirans, diverfa petiit canonicorum clauftra. Facundus vir, ut inquit Lelandus, itemque doctus, mirifice ardebat cupiditate laudandi Robertum Betunenfem. Scripfit

Vitam B. Roberti Betunenfis.

Claruit anno intimatae pacis evangelicae 1230, dum Alexander Secundus regimen Scotiae inchoaret.

DE THOMA BRANDIO.

THOMAS BRANDIUS Scotus, prope Edinburgum [natus] ex honefta familia, inter monachos Benedictinos educatus, ibique in theologicis ftudiis inftitutus, in quibus tantum profecit ut a doctiffimis viris in magna reverentia haberetur theologus. Unde ab ejus facundo ingenio emanarunt in pofteritatis utilitatem,

De Causa et Veritate Dei, Causa Causarum, contra Pelagianos; et alia quaedam, quae fic infcribuntur:

Summa Doctōris Profundi Thomae Brand, et cet. Extat Romae
in Vaticana script.

De Trinitate, lib. I.

De Praedestinatione, lib. I.

Commentarii Sententiarum, lib. I.

Geometrica Principia, lib. I.

Placita Theologica, lib. I.

Sermones per Annum, lib. I.

De Salvandorum Praemio, lib. I.

Summa Theologiae, lib. I.

Claruit anno Christi 1270, sub Alexandro rege Scotorum tertio ejus
nominis.

DE GULIELMO ALUENVICK.

GULIELMUS ALUENVICK, natione Scotus, prope Northumbriam in An-
nandia provincia natus, ubi in teneris annis operam literis diligenter
navavit; postea adultior factus, versus Northumbriam ejusque urbem
Aluenvick iter instituit, ubi cum quibusdam conterraneis ordinis S.
Francisci monachatum induit; postea vero ulterius versus Acade-
miam Oxoniensem proficiscitur. Vir fuerat pietatis et doctrinae titulis
insignis, cum in sacris tum in profanis optime versatus; in sacris
theologicis doctor et professor. Scripsit

Super Magistrum Sententiarum.

Registrum quoddam MS. Cantab. in Colleg. S. Benedicti.

In Physicam Aristotelis, lib. VIII.

Sophismatum Elenchos, lib. I.

Et alia. Obiit Avinionae anno Christi 1382, sub Roberto Secundo.

DE MARTINO ALUENVICK.

MARTINUS ALUENVICK vel Amanduick, Scotus ex Annandia, natus

prope Angliam, ubi literis in juventute excoluit ingenium; maturefcente aetate, in coenobio Novocastrensi in ordinem S. Francisci ingressus est. Postremo Oxonii supremam in theologia lauream est consecutus, atque trigessimus secundus in scholastica theologia praelector constitutus. Conscripsit

Commentarios in Longobardum, lib. iv.

Chronicorum Opus, lib. i.

Disputationes quasdam, lib. i.

Et alia plurima. Fatis denique cessit anno Domini 1336, regnante apud Scotos Davide Secundo.

DE GULIELMO MAXVELLO.

GULIELMUS MAXVELL seu Makilshell, natus in Gallovidia Scotiae provincia prope Candidam Casam, in juventute in bonis literis feliciter a parentibus educatus; deinde postquam literas humaniores probe et scite calluit, melioris et altioris doctrinae percipiendae gratia in Gallias parentum cura et impensis est profectus, ubi in Academia Parisiensi et philosophiae et theologiae studuit: vir religiosae vitae et multae lectionis. Scripsit

Problematum lib. i.

Conclusiones ordinarias, lib. i.

Orationes et Epistolas varias.

Claruit anno intimatae pacis evangelicae 1340, sub Davide rege Secundo.

DE HUGONE HIBERNIAE.

HUGO DE HIBERNIA, in septentrionali parte Scotiae natus, dictus ita a loco natali, quod scriptores aliud ejus cognomen ignoraverint, a Scoto-Hibernis nomen et originem trahens; ordinis S. Francisci monachus, qui et superstitiosam qua utebatur vivendi formam ab illis didicit. Prolixam valde peregrinationem inutili otio gyrovagus hic monachus

fumpfisse per Europam scribitur, multaque in itinere notatu digna chartis commisit. Monachus ille Nordovicensis Benedictinae fodalitatis, in quodam veterum Scriptorum Catalogo, hujus Hugonis mentionem fecit, inquit, Hugo de Hibernia, ex Minoritarum genere, scripsit

Itinerarium quoddam, lib. I.

Sic habet ille. Nihil aliud ab hoc Hugone scriptum legimus. Claruisse autem fertur anno 1360, regnante Davido secundo ejus nominis apud Scotos.

DE RICHARDO ARMACHANO.

RICHARDUS ARMACHANUS, aliter filius Radulphi appellatus, natione Scotus, ex Arraniae insula prope Hiberniam oriundus, Oxonii liberalibus artibus, sub Doctore Joanne a Baconthorpo, philosopho et theologo infigni, operam dedit; ubi tandem ita in studiis suis profecerat, ut, suffragante rege Henrico Tertio, Lichfeldensis ecclesiae archidiaconus fit factus, deinde Oxoniensis Academiae cancellarius, et demum archiepiscopus Armachanus, et Hiberniae primas; in theologia et in utroque jure sui aevi doctissimus habitus. Scripsit plurima, de quibus haec pauca quae sequuntur:

Contra Fratres Mendicantes, lib. xvi.

De Christi Pauperie, ad Innocentium, lib. vii.

Illustrationes Evangeliorum, lib. iv.

Sermones octoginta novem, lib. ii.

De Quaestionibus Armeniorum, lib. ii.

De Potestate Spirituali, lib. i.

De Passione Dominica, lib. i.

Contra suum Archidiaconum, lib. i.

Cum multis aliis. Avinionae tandem obdormivit in Domino, anno 1360, qui coram pontifice contra Fratres Mendicantes diu litigaverat, regnante in Scotia Davido Secundo.

DE ROBERTO LANGLAND.

ROBERTUS LANGLAND, natione Scotus, professione sacerdos, vir ex obscuris ortus parentibus, pius admodum et ingeniosus, et zelo divinae gloriae plenus, inter monachos Benedictinos educatus in civitate Aberdonensi, vir utique erat in omni humaniore literatura insigniter doctus, et in medicina admodum clarus. Pium opus sermone vulgari scripsit, cui titulum imposuit,

Visionem Petri Aratoris, lib. I.

Pro Conjugio Sacerdotum, lib. I.

Claruit anno Christi Redemptoris 1369, regnante Davide Secundo in Scotia.

DE NICOLAO DURHAMO.

NICOLAUS DURHAMUS, natione Scotus, non quod natus esset in civitate Dunelmensi ita dictus, sed quod hoc cognomen ab antiqua familia Durhamorum in Scotia acceperat. Licet urbs illa Durham Scotorum imperio tunc temporis subiecta fuerit, pariter tamen monachi tum Angli tum Scoti in utriusque regni monasteriis mutuo recepti fuerunt. Hic natus fuerat in urbe Dunbarensi in Mernia, et in eadem schola educatus; postea aetate provecior ad Dunelmenses monachos est profectus, ubi monachus Beatae Virginis factus est de Monte Carmeli. Deinde profectus est Oxonium; ibidem in scholis solide docendo, et subtiliter disputando, magnum sibi nomen acquisivit, adeo ut dictus fuerit postea alter Duns Scotus. Quod autem ad ejus lucubrations attinet, praeter aliena opera compendiose scripta, haec contexit:

Super Magistrum Sententiarum, lib. IV.

Originalia Doctorum, lib. I.

Determinationes Quaestionum, lib. I.

Contra Articulos Wiclevi, lib. i.

Floruit anno Incarnati Verbi 1370, dum regnum Scotiae gubernaret David rex Secundus.

DE THOMA BRUNAEO.

THOMAS BRUNAEUS Scotus, ad Dunbarum natus, postea in Anglia diu commoratus, maxime Londini, per omnes literarum gradus Oxonii, deinde Parisiis conscendebat, ad imitationem Joannis Scoti, donec ad supremam in theologia lauream conscenderet. Tandem ex Gallia per Angliam in Scotiam iter tendens, ab Oxonienfibus ad theologiae publicam professionem suscipiendam est vocatus, quod munus cum magno auditorum applausu et approbatione obivit. Demum, relicta professione, ad Collegium Carmelitarum, ubi ante studuit, adiit; adeo pie modeste et sobrie ibi vixit, ut tandem praefes provincialis sui ordinis declaratus sit. Haec quae sequuntur scripta posteritati reliquit:

Lecturas Theologiae, lib. ii.

Encomium S. Scripturae, lib. i.

In Epistolam Pauli ad Romanos, lib. i.

In Prophetiam Hieronimi.

Varios Sermones de Tempore, lib. ii.

Quaestiones varias, lib. ii.

Demum Londini in suo coenobio vitam cum morte commutavit anno 1380, regnante Roberto secundo ejus nominis in Scotia.

DE ROBERTO HAMILTONO.

ROBERTUS HAMILTONUS, ex illustri et nobili Hamiltonorum familia in Scotia oriundus, Praedicatorum S. Dominici in coenobio Pasletensi monachus, postea in Gallias transfretavit, ubi diu cum Sorbonistis doctoribus in Academia Parisiensi operam theologiae navavit. Unde postea scriptis commisit,

Summam totius Theologiae, lib. I.

Lectiones Scholasticas, lib. I.

Contra Wiclevitas, lib. I.

Claruit anno Domini 1390, Roberto Tertio regimen inchoante in Scotia.

DE THOMA AGNINO.

THOMAS AGNINUS, natione Scotus, professione Carmelita, doctor theologiae, et professor in eadem facultate, cujus fama illustribus scriptoribus in exteris nationibus non obscura fuit. Nam Boetius, Trithemius, Hefartus, et alii, non dubitant eum optimorum scriptorum catalogo inscribere: vir certe non vulgari doctrina instructus, et raris virtutibus et ornamentis insignitus, acutus argumentator, et eruditus concionator. Scripsit

Sententias quasdam, lib. I.

Quaestiones ordinarias, lib. I.

Determinationes Theologiae, lib. I.

Lecturas in Sacras Literas, lib. I.

Contra Lollardos Wiclevitas, lib. I.

De Incarnatione Verbi, lib. I.

Sermones per Annum.

Claruit circa annum Domini apud Oxonienfes 1390, Roberto Tertio regimen inchoante apud Scotos.

DE ADAMO SCHOLASTICO.

ADAMUS SCHOLASTICUS, quem alii putant Balendinum cognomine fuisse, magister et doctor in theologia, Parisiis studuit scholasticae theologiae, deinde scholam aperuit, in qua auditorum cum magna laude docuit. Haec pauca inter alia multa quae doctissime scripserat posteritati commendavit.

Commentarios doctissimos in quatuor lib. Sententiarum scripsit.

Ordinarias etiam Quaestiones et Quodlibetas.

Commentarios in Physicam Aristotelis.

Ejus aliqua adhuc scripta dicunt extare in monasterio S. Victoris Lutetiae. Claruit anno a partu Virginis 1410, regnante Jacobo Primo in Scotia.

DE THOMA OTTERBURNO.

THOMAS OTTERBURNE, natione Scotus, professione Franciscanus, ex antiqua Otterburnorum familia oriundus, in schola Edinburgensi educatus, in theologia et philosophia optimos fecerat progressus: vir pietate et doctrina clarus, in historiis scribendis optime versatus. Posterorum ad usum reliquit

Res gestas Scotorum et Anglorum in variis Praeliis.

De Successione Comitum Northumbriae, lib. I.

Opusculorum lib. I.

et alia plurima. Claruisse fertur circa annum Christi 1411, regnante Jacobo Primo.

DE [GULIELMO] TURNBULLO.

D. TURNBULLUS, Episcopus Glasguensis, pietatis et doctrinae laude praestans, collegium pecuniisque satis amplum et praediis ad literarum studia excitanda fovendaque erexit, cui extremam manum imposuisset, atque ad amplitudinem multo majorem evexisset, nisi istius consilium, pietatis ac studii in ecclesiam plenum, mors importuna praevertisset. Vir erat religioni et hospitalitati admodum deditus, et bonis operibus; neque aliter quam sol resplendens in templo Dei refulsit, aut thus ardens in igne: erat ei fides integerrima, et ingenium veritatis semper amantissimum, et praeter vitam vere apostolicam, ingenio, facundia, et eruditione multiplici, omnes coetaneos longe superabat. Scripsit

De Religione Perfectorum.
 De Praedicationibus Sacris,
 aliaque varia. Claruit anno 1454, sub Jacobo rege secundo ejus nominis.

DE HENRICO LICHTONO.

HENRICUS LICHTONUS, natus in provincia Merniae in septentrionali parte Scotiae, ex mediocris fortunae parentibus progenitus, cum ad adultam aetatem pervenisset, et in schola Taodunensi literas humaniores absolvisset, ad Academiam Andream se contulit, ubi et studiis theologiae et philosophiae animum addixit, adeo ut ante annum aetatis trigessimum, titulum doctoratus sit in theologia consecutus. Tandem episcopus Moravienfis favore Jacobi regis Tertii est creatus, a quo pro ipsius eximia doctrina et pietate ad majora et graviora ecclesiae negotia administranda adhibitus est. Scripsit

Piarum Meditationum lib. II.

De Contemptu Mundi, lib. I.

Claruit anno 1460, regnante in Scotia Jacobo Tertio.

DE ROBERTO FLEMINGO.

ROBERTUS FLEMINGUS, natione Scotus, ex clara Flemingorum familia oriundus, et primo inter monachos Glasguenses educatus, postea majora discendi studio excitatus, exteras petit nationes: in Italiam est profectus, ubi cum Baptista Guarino Ferrariae ad tempus studuit. Poeta non vulgaris erat, composuitque heroico carmine tractatus quosdam, quos sub hoc titulo Sixto Quarto pontifici Romano dedicavit:

Lucubrationum Tiburtinarum lib. II.

Epistolarum ad diversos lib. I.

Diversi generis Carmina, lib. I.

Dictionarium Graeco-Latinum, lib. I.

aliaque non pauca. Claruit anno pacis evangelicae 1470, regnante Jacobo Tertio in Scotia.

DE THOMA MUSHETO.

THOMAS MUSHETUS, ex generosa Mulhetorum in Mentethenfi agro oriundus, in juventute in bonis literis et artibus imbutus, non tamen contentus ea doctrina in patria accepta, ad majus studiorum incrementum in Gallias et Germaniam profectus est, ubi in Academia Basiliensi medicinae studuit, tantumque postea in ea profecerat, ut doctor crearetur. Scripsit tandem

Decalogum quendam.

Apologeticum Chemicæ Artis.

De Jure et Praestantia Chemicorum Medicamentorum, lib. II.

Claruit anno Christi 1584. Quæ alia scripserit, et quo tempore vixerit, nisi hoc praedicto anno, non constat inter scriptores.

DE FRIDERICO SCOTO.

FRIDERICUS SCOTUS in tenella aetate cum elementa tantum grammatices audivisset, in Italiam ad cognatos Scotos in Placentia habitantes iter suscepit. Progressu temporis adeo operam literis, praefertim jurisprudentiae, dederat, ut inter summos et praecipuos Italiae doctores in magna exultatione haberetur. Scripsit

Orationes duas in sui et aliorum Doctoratus.

Apologiam pro Familiae suae Antiquitate.

Materiae Ufufuctuariae lib. I.

Alia etiam multa ab eo scripta sunt. Claruit anno salutiferi partus 1513, regimen Scotiae inchoante Jacobo ejus nominis quinto.

DE JOANNE STRATONE.

JOANNES STRATO, natione Scotus, vir admodum eruditus, in prima aetate pietatis et literarum rudimenta in patriis scholis percepit, adeo

ut tandem doctissimus theologus evaserit. Demum, ut aliqui volunt, est a pontificiis ob reformatae, Lutheranae scilicet, religionis professionem crematus, atque ita martyr sanctissimus post varia certamina ac pericula obiit anno 1535, sub Jacobo rege Scotorum Quinto.

DE UMFRIDO HUMIO.

UMFRIDUS HUMIUS Scotus, ex nobili et antiqua Humiorum familia in Mercia oriundus, adolescens Andreapolin ad studia sua perficienda a parentibus est missus, ubi feliciter operam et industriam suam collocavit, animumque totum legendis historiis addixit. Scripsit

Conflictum inter Scotos et Anglos, lib. I.

Ad Merlini Praedictiones.

Claruit anno Domini 1540, regnante Jacobo Quinto.

DE ROBERTO BRITANNO.

ROBERTUS BRITANNUS, proprie Bartanus dictus, ex Lauthiania australi, et Bartanorum familia oriundus, ab ipsa statim pueritia in bonis literis educatus; vir in Musis praecipue humanioribus versatus, insignis literarum fautor, tantum etiam in aliarum artium studio profecerat, ut sui aevi vix cuiquam secundus fuerit. Edidisse vero hunc Robertum ferunt

Encomium Agriculturae, Parisiis excusum.

Orationes duas de Pace et Philosophia.

De Parcimonia.

De optimo Statu Reipublicae, lib. I.

Deplorationem Gulielmi Balaei.

Rationem Conscribendarum Epistolarum.

Idem transtulit ex Plutarcho,

Consolatoriam ad Uxorem, et Vitas decem Rhetorum.

Et alia etiam. Claruit anno Salutis humanae 1543, sub Maria Scotiae regina.

DE JACOBO MARTINO.

JACOBUS MARTINUS, natione Scotus, et Dunkeldensis, postquam in schola ejusdem civitatis literas humaniores satis exacte didicisset, ad Academiam Andreanam, ubi cursum philosophicum perfecit, a parentibus est missus. Postea in Italiam est profectus, ubi philosophiam publice in Romana civitate cum magna sui nominis laude docuit; ubi tandem moritur. Scripsit

In lib. Aristotelis de Ortu et Interitu.

De prima Simplicium et Concretorum Corporum Generatione.

Claruit anno Reconciliationis humanae 1554, regnante Maria.

DE DAVIDE PANTERO.

DAVID PANTERUS, natione Scotus, vir doctrina et rerum usu clarus, qui septem integros annos in legationis munere apud Gallos obeundo sincere consumpserat, ex Gallia Jedburgum venit; ubi postquam rationem, modum, ordinem pleno nobilium coetu aperuisset, multum ab omnibus laudatus, quod provinciam arduam tam diligenter, sapienter, et sancte excoluerat, episcopus [Rossensis] solenni more consecratur. Scripsit

Tractatum de Moribus Gallorum.

De Forma Justitiae Administrandae in Parlamento Parisiensi, et alia nonnulla. Claruit anno Salvatoris mundi dum sceptrum gestaret Maria regina in Scotia.

DE RICHARDO MORISONO.

RICHARDUS MORISONUS, natione Scotus, honestis parentibus progenitus, vir in omni disciplinarum genere a teneris annis egregie insti-

tutus, unde progressu temporis rhetor insignis evasit, et utriusque linguae, et Graecae et Latinae, peritissimus, adeo ut saepius apud Carolum Quintum imperatorem et alios Christianos principes summa cum dexteritate oratoris munus obiret. Scripsit

Contra Calumnias Cochlaei.

Apomaxin pro Rege, lib. I.

De Damnis ex Rebellione, lib. I.

Remedia contra Seditionem, lib. I.

Pro Tuenda Patria.

Adversus Proditionem, lib. I.

Historiam Rerum gestarum Henrici, lib. I.

Epistolas ad diversos.

Transtulit in Anglicum sermonem,

Symbola Ludovici Vivis.

Stratagemata etiam transtulit,

atque alia multa, nondum in lucem edita. Ex Italia rediens, pervenit Argentoratum, anno Domini 1556, [et] 17 die Martii obiit, dum per gubernatores et interreges Scotia gubernaretur.

DE JOANNE LESLAEO.

JOANNES LESLAEUS, genere et natione Scotus, ex nobili et praevetusta Leslaeorum familia originem ducens, erat ipse tum genere clarus et eruditione, nisi quod nimis pontificiis ritibus deditus. In juventute parentum cura pie et probe educatus, progressu temporis adeo in theologia profecit, ut ad episcopatum Rossensem sit evectus. Erat etiam Mariae Reginae a secretis, aliquoties orator serenissimae Reginae Elizabethae. Tandem Romam religionis ergo petiit. Scripsit

Animi Afflicti Consolationes, lib. I.

Animi Tranquilli Remedia, lib. I.

De Origine, Moribus, et Gestis Scotorum, lib. X.

Pro Jure Serenissimi Regis Jacobi Sexti.

Descriptionem Scotiae, una cum Tabella topographica, et alia, Romae impressa. Obiit anno 1596, dum Jacobus Sextus regimen Scotiae inchoaret.

DE ROBERTO CONSTANTINO.

ROBERTUS CONSTANTINUS, alias Constant, ex Fifana provincia oriundus, cum maturiores anni praeceptores poscerent, ad Andreanam Academiam est missus, ubi quadriennium philosophiae studuit; deinde titulo magisterii insignitus in Galliam est profectus, ad altiora studia profequenda. Vir singularis eruditionis et diligentiae, Dictionarium ex Homero collegit, aliisque Graecis poetis, nondum excusum, Graecae Linguae Thesaurum recognovit, et in multis locis auxit, ita ut novum opus quodammodo videretur. Scripsit

Nomenclatorem illustrium Scriptorum.

Correctiones Lemmatum, et Annotationes in librum Dioseoridis: cum Amati annotamentis in eundem.

Supplementum Linguae Latinae, seu Dictionarium abstrusorum Vocabulorum.

Claruit anno intimatae pacis evangelicae 1558, regnante Maria Regina.

DE HADRIANO TURNEBO.

HADRIANUS TURNEBUS, alias Turnebull, ex familia Turnebullorum in Liddisdalia Scotiae provincia oriundus, cujus antecessores ab evertendo tauro in certamine hoc nomen consecuti sunt, postquam in juventute, non sine bono fructu, operam literis dedisset, in Gallias transfretavit, ubi et studuit, et scripsit

Adversariorum tomos duos.

Claruit anno redemptionis humanae 1564, regnante Maria.

DE DONALDO.

DONALDUS, vel Rollandus, Scotus, natus in Kentyria prope Hebrides Infulas, in juventute in Academia Glasguenfi in literis humanioribus et philosophicis studiis educatus, postea in Hiberniam transfretavit, ubi ad tempus mansit et presbyter est factus; tandem in Flandriam ad Academiam Duacensem, ubi studuit, et scripsit

Historiam Mariae Reginae.

De variis Antiquitatibus Infularum Hebridarum.

Claruit anno salutis per Christum partae 1568, ecclesiam Christi in Scotia persequente Maria Regina.

DE THOMA MORISONO.

THOMAS MORISONUS Scotus, medicus Aberdonensis, in schola ejusdem civitatis ab ipsa pueritia in bonis literis educatus, postea in academia ejusdem, confecto philosophiae curriculo, laurea donatus; deinde in Galliam et Germaniam est peregrinatus, ubi per omnes doctrinae gradus crevit, adeo ut in medicina supremam consecutus sit lauream. Tandem in patriam reversus, insignis ejus eruditionis non leve testimonium posteritati reliquit.

De Origine Papatus, sive de Origine et Incremento depravatae Religionis, Edinburgi excusus.

De Metallorum Causis et Transformationibus.

Claruit anno redemptionis humanae 1601, dum regimen inchoaret Jacobus ejus nominis sextus.

DE JACOBO BETONO.

JACOBUS BETONUS, Archiepiscopus Glasguensis, ex nobili Betonorum familia in Fifa oriundus, erat primo Andreanae Academiae alumnus;

deinde, post reformationem religionis, in Gallias trajecit, ubi temporis successu brevi orator regius factus est Lutetiae apud Henricum Tertium et Quartum, reges Galliarum. Unde scripsit

Varias Orationes ad Reges et Principes, nomine Reginae Mariae.

Epistolarum ad varios Proceres Galliae lib. II.

Claruit anno post Christum in carne natum 1603, regnante Jacobo ejus nominis sexto.

DE GEORGIO EGLISEMMIO.

GEORGIUS EGLISEMIUS, medicus, natione Scotus, vir in omnibus scientiis et artibus insigniter eruditus, in utroque scribendi genere, versu scilicet et soluta oratione, peritissimus, primo in Academia Andreana cursum philosophiae perfecit; postea Gallias Germaniamque peragravit, magnamque in utraque regione contraxit familiaritatem et amicitiam cum multis doctis viris. Demum in Hollandiam profectus, ubi ad philosophiae professionem publicam in Academia Lugdunensi est vocatus, quippe in philosophicis studiis et in arte medendi optime versatus: in hoc infelix fuerat quod Buchanano poetarum principi se opposuerat. Scripsit

Libellum contra Vorstianam Haeresin.

Animadversiones in Aristotelis Logicam.

Transtulit etiam Psalmos quosdam, in illa Controversia contra

Thomam Reidum, secretarium Regis, et Buchananum,

aliaque quaedam scriptis commisit. Claruit anno Domini 1611, regnante Jacobo Primo in Britannia.

DE GULIELMO CRAGIO.

GULIELMUS CRAGIUS Edinburgensis, filius Joannis Cragii, pastoris et a sacris serenissimi regis Scotorum, Edinburgi in bonis literis ab ipsa pueritia utiliter educatus; deinde paulo post Gallias petiit, ubi

Genevae, Rupellae, etc. theologicis studiis operam navavit. Deinde cum in patriam rediisset, ad publicam professionem theologiae in Academia Andreana vocatus. Vir erat gravis, eruditus, et theologus solidus; selectiores omnis generis libros sedulo et non mediocri progressu pervolvit. Unde scripsit

Thefes Theologicas.

Poemata, Orationes, et alia imperfecta post obitum reliquit. Claruit anno partus virginis 1616, dum regnaret in Britannia Jacobus rex.

DE JOANNE ANDERSONO.

JOANNES ANDERSONUS, in septentrionali parte Scotiae natus, atque in Academia Aberdonensi institutus, postquam philosophiae [cursum] in eadem absolvisset, ad exteras se contulit; et postquam varias academias perlustrasset, tandem in Gallias rediens, relicta religione qua in Scotia educatus fuerat, in Collegium Jesuitarum se contulit, adeo ut illius ordinis et professionis acerrimus factus sit defensor. Reliquit monumenta sui ingenii,

De Fundamento Catholicae Religionis, lib. III.

De Controversiis Religionis,

aliaque quaedam. Claruit anno 1624, regnante Jacobo Primo Britanniarum rege.

DE SIMEONE CRAUMUND.

SIMEON DE CRAUMUND, natione Scotus, sic dictus a villa de Craumund, quod capellam ibi ad fluvium Craumund construxerat, monachus ordinis beatae Mariae Virginis de Monte Carmeli, patriarcha fuerat Antiochiae, ut testatur Thomas Dempsterus in suo Apparatu; cum tamen nomen ei gentilitium fuerit Keth, Comitum Marehalli nepos,

Roberto secundo regi ejus nominis carus. Cum Henrico Wardlao, archiepiscopo tertio S. Andreae, ad Carolum Galliae regem destinatus orator, foederis cum Gallorum gente ferendi gratia, tam graviter et prudenter munus suum in ea legatione functus est, ut ad episcopatum Pictaviensem a Carolo rege sit evectus; et ne quid ejus dignitati deesset, a Gregorio Undecimo obtinuit, ut patriarcha Antiochiae declaretur, cum paulo ante cardinalitia dignitate ab eodem pontifice pro ipsius prudentia et eruditione ornatus esset; nec tam precibus tanti regis haec obtinuit, sed longe quidem magis meritis propriis impetravit, ut testatur Demochares tomo secundo. Scripsit

Orationes Gratiarum ad Gregorium Undecimum.

Epistolarum lib. ad Episcopos et Doctores Scotorum, pro Catholica Fide confirmanda.

Claruit anno [1389] regnante Roberto Secundo.

DE ANDREA FORMANNO.

ANDREAS FORMANNUS Edinburgenfis, alii vero illum Andreapolitanum esse volunt, a teneris annis literis et pietati semper deditus, parentes habuit divites, quorum cura et impensis est domi educatus; deinde Andreapolin missus, ubi animum philosophicis studiis et artibus excoluit, propter ipsius industriam in literis et eloquentia, ante omnes commilitones est laurea insignitus. Postea in Gallias et Italiam est profectus, ubi celebriores academias perlustravit, et cum doctissimis professoribus collocutus est; deinde Romam petiit, ubi per biennium est commoratus. Interea propter ipsius pietatem, eruditionem, et constantiam pontifici carus fuerat; quem postea idem pontifex ad Jacobum Quartum Scotorum, post patris Jacobi Tertii obitum, ad consiliandum misit, a quo episcopatus Moraviensis ipsi est concessus. Postea a Jacobo Quarto rege in Gallias legatus ad Ludovicum regem missus est, a quo pro egregia ipsius pietate et

virtute archiepiscopus Bituricensis est electus. Monumenta suae eruditionis reliquit :

Orationes ad Pontifices Alexandrum [et] Julium, Ludovicum,
et Jacobum Quartum, eleganter conscriptas.

De Concordia Ecclesiae, lib. I.

De Laudibus Ludovici Regis.

Claruit anno 1515 regnante Jacobo ejus nominis quinto.

DE JOANNE VIGILANTIO.

JOANNES VIGILANTIUS, alias Walker, Fermeloduni natus, a teneris annis in Haddintonensi schola educatus, non modo pietati ab ipsa statim pueritia studebat, verum etiam meliores artes excolere coepit, quo nomine postea Academiam Andreanam literis florentem, et in ea Leonardinum Collegium pro suo petiit studio ; unde postquam utriusque linguae et Graecae et Latinae cognitionem, ac scholasticae cum philosophiae tum theologiae scientiam adeptus esset, tandem titulo magisterii cursu absoluto ornatus est. Deinde data occasione commoda peregrinandi, in Gallias transfretavit, inde Nemaufum est profectus, deinde Montispeffulam, ubi in utraque professionem sustinuit. Tolosae, dum ex Italia rediret, per Jesuitas religionis ergo percussus, et in domo incarcerationis coniectus, quod religionem Christianam et orthodoxam objurare renuerat. Scripsit

Lusus Poeticos.

Orationes.

Praefationes in Aristotelem.

Floruit sub Jacobo Sexto, et Primo apud Anglos, rege, anno 1616.

DE GULIELMO RAMISAEO.

GULIELMUS RAMISAEUS in Fifensi agro natus, Andreapoli in bonis literis initiatus, postea in ordinem Benedictinum admiffus in Angliam

est profectus, ubi se monachis fratribus in Crolandio Monasterio junxerat, apud quos magnum nomen eruditionis est adeptus. Exercuit postea ingenium non modo in soluta oratione, ut testatur Lelandus Anglus, verum etiam carmine, cum Scoti plerunque a natura in hoc genere excellent. In flore enim juventutis antequam ad maturam aetatem pervenisset, haec monumenta eximiae eruditionis reliquit.

Vitam Edmundi Ostro-Anglorum Regis, versibus heroicis conscriptam.

Vitam Neoti etiam carmine.

De legendis Ethnicorum Scriptis, lib. 1.

De Vitis Philosophorum.

Super Bedam de Temporibus.

Claruit anno gratiae per Christum servatorem 1178, regnante Wilhelmo rege Scotorum.

DE SANCTO FURSAEO.

FURSAEUS vir fuerat vitae venerabilis, in Insulis Hebridum natus, nobilis quidem genere sed nobilior fide, seculi dignitate inter suos clarus, sed divina gratia ubique praecipuus; erat enim forma decorus, corpore castus, mente devotus, affabilis colloquio, amabilis aspectu, et honorum operum et gratiae plenus, ab infantia in sacris literis et monasticis disciplinis eruditus. In Angliam cum paucis fratribus adveniens, a rege Orientalium Saxonum Sigeberto honorifice susceptus est, ubi in Knobersburg, permissu regis Sigeberti, monasterium construxit, quod postmodum Anna ejus provinciae rex aedificiis et possessionibus non modice auxit. Curam monasterii fratri suo Follano tandem commisit, et cum altero fratre Vultano annum integrum, quotidianis vivens laboribus, in eremo peregit. Turbatam deinde incurfione gentium videns provinciam, in Galliam navigavit, ubi ope Erkelvaldi Patricii Latiniacum monasterium construxit. Tandem mori-

tur decimo septimo calend. Februarii, in villa quae Perona dicitur sepelitur, anno Christi 636, regnante in Scotia Donaldto rege.

DE SANCTO FIACRIO.

S. FIACRIUS confessor, vir vita mirabilis, in septentrionalibus Scotiae partibus oriundus, sed a propinquorum cura solutus, et seculi tumultu expeditus, solitariam cupiens vitam ducere, parentes patriamque reliquit, et duce Domino in Franciae partes pervenit, ubi S. Pharonem Meldorum episcopum petiit; quem, cum S. Fiacrius cum socii hospitalitatis gratia expetiisset, piissimus Pharo lubenter suscepit, cui domicilium in silva proxima, ut vitam solitariam cum sociis degeret, construxit; ubi transit ad gaudia caelestia decimo quinto calend. Septemb. anno Domini 622, regnante in Scotia Ferchardo rege.

DE SANCTO LAURENTIO.

SANCTUS LAURENTIUS, Archiepiscopus Dubliniensis, in Iona insula natus ex claris natalibus et de nobili prosapia, fuit per matrimonium regis Hiberniae consanguineus; in bonis literis et moribus in pueritia egregie educatus, donec in adolescentia cursum philosophicum et theologicum absolvisset. Postea accidit ut in Hiberniam transfretaret, ubi per id tempus Glindalacensis episcopus vitae diem extremum clauserat, sedesque cathedralis ejus obitu vacaret, in ejus tamen loco episcopus fieri recusavit; deinde paulo post accidit ut Georgius archiepiscopus Dubliniensis ex hac vita commigraret. Ejus sede vacante, permulti ambitione caecati, generis nobilitate et literarum scientia tumentes, dignos se illo praefulatu existimabant; sed eos ut improbos depulit Dominus ab honore, quippe qui superbis resistit, humili autem et mansueto Laurentio apud electores tantam conciliavit gratiam, ut cum de eligendo pastore tractaretur, subito afflatu Spiritus Sancti Laurentius eligeretur; namque et generis nobilitate,

ut antea diximus, et morum honestate erat apud eos clarissimus, et, juxta apostoli doctrinam, de constituendo episcopo Timotheum et Titum admonentis, irreprehensibilis, Dei dispensator. Atque ita gloriosus Christi confessor, Laurentius Dublinensis archiepiscopus, et legatus Hiberniae, plenus dierum, perfectus et consummatus in operibus bonis, Christi cohaeres, ad Christum migravit, 18 Calend. Decemb. anno 1181, regnante in Scotia Wilhelmo rege.

DE SANCTO VIRGILIO.

S. VIRGILIUS, in Insulis Hebridum de nobili prosapia ortus, literarum studiis ita animum applicuit, ut inter doctos sui temporis atque climatis doctissimus haberi potuisset, morum etiam honestate nihilominus clarescere studuit: in Galliam igitur transfretavit, ubi ab illustrissimo Francorum rege Pipino, qui major domus dicebatur, apud Karisiacum honeste exceptus fuit, et quia literarum scientia, cum morum honestate, in ipso exuberavit, rex eum sicut tubam evangelicae praedicationis libenter audiendo duobus fere annis apud ipsum retinuit; deinde postea ad episcopatum Salisburgensem a rege Pipino est evehctus: huic episcopali dignitati praefuit annis triginta. Ex hac vita discessit cum magno suorum moerore, anno Christi 784, 5 calendis Novemb., regnante in Scotia Achaio rege.

DE INGERAMO LINDESIO.

INGERAMUS LINDESIUS, ex veteri et nobili Lindesiorum stirpe oriundus, a juventute in optimis disciplinis a parentibus nobilibus institutus, nec contentus domi literas et bonas artes ediscere, verum amore literarum et ad majores progressus faciendos, etiam variarum artium cognitione informandus, in Gallias ad celebrem illam Parisiorum Academiam est profectus, atque spem de eo ante discessum non solum non fefellit, sed etiam ante reditum in patriam superavit; in ipso

enim studiis plus aliquid quam vulgare in eo apparuit; in utroque jure, canonico et civili, operam egregiam Parisiis navavit. Post ejus reditum in patriam, pro ipsius insigni eruditione et summa pietate ad munus episcopatus Aberdonensis consensu omnium canonicorum illius ecclesiae, vocatus fuit; in quo munere ita se gessit, ut nomen optimi, immo doctissimi et piissimi episcopi, dum viveret, apud omnes consecutus sit. Humaniores artes, quas optime callebat, cum theologia, scientiarum domina, convinxit. Jamque ad ea quae posteritatis utilitati, suae famae immortalitati consulens, in lucem emisit, veniamus:

In sextum Decretalium, et Clementinas, acuratas et dignas
Enarrationes.

Commentaria varia in varias Apostolorum Epistolas.

Sermones varios.

Extant codices, viri diligentiae indices in re literaria; et multa alia temporum malignitate, cum Angli Aberdoniae omnia fere doctorum scripta comburerent, perierunt, ut testantur Boethius et Chronicon Sconense. Mortuus anno regis Jacobi Secundi vigesimo secundo, Christi vero [1458.]

DE BALDREDO BISSAIT.

BALDREDUS BISSAIT, in agro Stirlinensi natus, ex antiqua Bissaitorum familia oriundus, ex qua familia plurimi viri egregii in armis florere aliquando, maxime vero tempore Roberti Brusii. Hic a teneris annis nutritus in schola Stirlinensi, in qua plurimum in literarum studiis profecit; cum autem ad maturiorem aetatem pervenisset, ad Academiam Andreamam est profectus, ubi cursum philosophicum profecit; deinde in Gallias profectus, ubi majora et meliora didicit. Postea breviter in patriam rediit, ubi scripserat

Lib. I. de Jure Regis Roberti contra Joannem Balliolum.

Tractatum ad Pontificem Bonifacium contra Ecclesiam Anglicanam.

Pro Privilegiis Ecclesiae Scoticae.

In Defensionem Ecclesiae Catholicae Tractat.

Claruit anno Christi 1303.

DE
SCRIPTORIBUS SCOTIS
LIBER ALTER.

DE
SCRIPTORIBUS SCOTIS

LIBER ALTER.

DE SANCTO ALBANO, SCRIPTORE PRIMO
ILLUSTRI SCOTORUM.

ALBANUS martyr, natione Scotus, qui ab Albania eo tempore, nunc Scotia, nomen accepit, idque dum inter Italos et Anglos degeret. Erat autem ex illustri profapia Scotorum oriundus, arte et Marte similiter clarus ab adolescentia sua; nam cum utriusque philosophiae studio rei militaris exercitium copulabat. In sacris et profanis literis, sub optimo praeceptore Amphibalo Culdeo, conterraneo suo, erudiebatur; cum quo Romam petiit, ubi sub Diocletiano tribuno spatio septem annorum militavit. Reversus demum in Britanniam Verolamii substitit. In persecutione illa crudelissima sub Diocletiano Imperatore, cum intelligeret Amphibalum praeceptorem suum pro evangelii praedicatione ad mortem quaesitum fuisse, sub ejus amictu inquisitoribus se obtulit Albanus, qui tormentis exagitatus, securi tandem martyr percutitur. Fuit itaque illius insulae protomartyr, locusque in hodiernum usque diem Albani Fanum nuncupatur; ut Baronius, Ufuardus, Notkerus, Fortunatus, Trithemius, Breviarium Ecclesiasticum, Dempsterus, et alii multi testantur. Hartmannus etiam canit:

Scotia se Albano felicem martyre clamat,
Victima qui Christo prima Britanna fuit.

Eorum quae scriperat, partim temporis injuria, partim hominum incuria, nonnulla perierunt; haec subjecta tantum ad nostram notitiam pervenerunt.

Ad Amphibalum Epistolae plures.

Ad Cornelium Tacitum Epistola.

Plura eum scripsisse haud dubium est. Claruit anno post Servatoris adventum in carnem 286, sub Crathlintho rege Scotorum.

DE HILDEBERTO.

HILDEBERTUS, Archiepiscopus Scotorum, ex Trithemio, Baleo, aliisque, natione Scotus, ex Collectaneis Gilberti Bruni, Dempsteri, et aliorum, praeceptor Coelii Sedulii Scoti, Graecorum episcopi, et discipulus Nini-ani Candidae Casae episcopi, non autem Berengarii, ut perperam asserit Trithemius; aut enim hunc nostrum Hildebertum diversum facit a Cenomanensi episcopo, quod quidem cum viris doctis plerisque non facile dixerim, aut in tempore graviter lapsus est, qui illum semel ponit sub 1090 anno, alias sub 400, Berengerium vero sub 1300. Utcunque vir erat in scripturis sanctis eruditus multum, secularium etiam literarum non ignarus, ingenio acutus, et multum disertus eloquio; non minus vita quam scientia reverendus, in utrisque nulli suo tempore secundus. Theologicae professionis culmen ascendit, in stricta similiter ut in soluta oratione gravis, tersus, et eruditus; unde hisce nominatus, primo fit episcopus Cenomanensis, deinde Thuronensis, denique archiepiscopus Scotorum. E Scotia autem in Galliam, mox in Italiam, novissime in Graeciam, profectus est. Scripsit utroque stylo, metrico scilicet et prosaico, quaedam praeclara opuscula; de quibus ista feruntur.

De Miseria hujus Vitae, lib. I.

Super toto Officio Missae, lib. [I.]

De suo Exilio, lib. I.

De Sacramento Altaris, lib. I.

Vita Mariae Aegyptiacae.

Ad Monachos Limenses Epistolae plures.

Scripsit etiam diversas ad diversos Epistolas, verborum venustate egregias, sententiis utiles, et sententiarum coloribus adornatas, teste Henrico de Gandavo. Claruit, ex Dempstero et aliis, anno Domini 400, sub Eugenio primo Scotorum rege illius nominis.

DE PELAGIO.

PELAGIUS, doctorum omnium suffragio, ex Britannia oriundus, ab Anglis rejicitur, tanquam Britannus septentrionalis et in Scotia inter Brigantes natus, quod talem scilicet tantumque haeticum in Anglia natum esse minime voluerint. Alii etiam scriptores eum Scotum potius quam Anglum esse existimant, pro ipsius ingenii subtilitate et doctrina insigni qua pollebat. Caeterum intrudant eum inter nostros; condemnamus ipsius errores et haereses, commendamus tamen plurimum eximiam ejus eruditionem, quam luculenter fatis in non paucis ejus scriptis ostendit. Hoc ei non patriae aut patriotis vitio vertendum est, cum alii variarum gentium viri docti ante ea etiam tempora in primitiva ecclesia extiterint, quos haec lues invasit, uti Tertullianus, aliique patres, quod testantur Rainoldus, Whittakerus, etc. Erat autem Christianorum Scotorum scriptorum illustrium scriptor illustris; famati illius Collegii Banochorensis, ab altera legionum urbe, nunc Cestria, non procul, praepositus, in quo Christianorum philosophorum duo millia ac centum ad plebis in Christo commoditatem militabant, manuum suarum laboribus, juxta Pauli doctrinam, victitantes post multos pro grege Christi sudores; vir utriusque linguae, Graecae et Latinae, gnarus admodum, et omni scientia cumulatissime instructus. Nonnullorum clericorum laceffitus injuriis, adeo gravatim tulit, ut tandem a fide Catholica in nonnullis fidei articulis defecerit. Postmodum in Gallias, in Graeciam, Aegyptum, et Syriam se contulit, variasque alias Orientis partes; ubi ex earum partium monacho praeful ordinatus, detestabilem

fui nominis haeresin excudit, hominem scilicet absque peccato originali nasci, et voluntatis arbitrio sine gratia salvari posse, unde baptismum et fidem sustulit, aliaque hujus farinae. Reversus in patriam, multos haeresi sua inquinavit. Ante Pelagium, inquit Baleus, non novit Britannia monachismum superstitiosum, neque Christi gratiae per confictas allegorias anteferre justitiam operum; ex illo enim haec pestis primo venit, ut ex arbore mala fructus iniquus. Adversus autem hujus errores scripserunt Augustinus, Cyrillus, Hieronymus, Orosius, Innocentius, Gennadius, et Thomas Bradwardinus. Insignis hic haeresiar-ches multa perutilia volumina composuit, postquam animum ad scribendum appulit, unde quidem non immerito, ob felicem indolem in omni genere artium, sibi magnam eruditionem comparavit. Scripsit

Studiofis tres necessarios de Fide Trinitatis libros, et pro actuali conversatione, lib. I.

Eulogiarum ex divinis Scripturis lib. I. capitulorum indicii in modum Sancti Cypriani Martyris praefignatum.

At postquam haereticus designatus est, multo plura edidit haeresi suae faventia, et cum vera pietate pugnantia. Scripsit

Expositiones in Paulum, lib. XIV.

De Moribus Clericorum, lib. I.

Ad Bonifacium Comitem, lib. II.

Ad Albinam et Melaniam, lib. I.

De Liberi Arbitrii Vigore, lib. I.

Epistolas ad diversos, lib. I.

Unde erat a suis popularibus in exilium actus, ut in Epistola ad Martinum Quintum Valdenus habet. Claruit anno salutiferi partus 390, sub Eugenio Primo Scotorum rege, et Maximo Britannorum rege; condemnatus tandem per episcopos in Ephesino, Carthaginensi, et Milevitano conciliis, qui tamen in papismo errores in hodiernum usque diem defenduntur,

DE D. NINIANO.

D. NINIANUS, natione Scotus, ex regio quidem sanguine procreatus. Is ubi prima literarum fundamenta jecisset inter monachos Huenſes, et, ob ingenii perſpicuitatem, praeclaram operam artibus et linguis navasset, defiderio peregrinandi captus, vir moribus honestissimis et modestissimis, atque humilitatis amantissimus, primo in Gallias, deinde, pertransitis Alpibus, amore literarum in Italiam profectus, Romam petiit; ubi postquam bonas literas et Christianam pietatem apud divini verbi ministros sincerissime hausisset, celer in patriam reversus, fidelis Dei vineae colonus alios piissime instruxit, Scotos in Christi fide imbecillos confirmavit et docuit. Erat in meditatione et praedicatione divini verbi assiduus, liberalis in orphanos, viduas, et pauperes, mitis et benignus in omnes homines; has enim laudes tribuit ei venerabilis Beda, et alii scriptores post illum. Ejus pia industria Picti primum et Australes Scoti, relicto idololatriae cultu, veram Christi fidem perceperunt; quibus cum diu sacras literas exposuisset, et vigilanter verbum Dei praedicasset, tandem eorum factus est episcopus ad Candidam Casam, ubi ecclesiam in B. Martini avunculi sui honorem condidit et construxit; et sedem episcopalem in Gallovidia primus fixit; in quo postea loco templum peregregium ejus nomine consecratur, et maxima peregrinantium frequentia religiose nimis colebatur. Hoc etiam luculentissimum testimonium erit illius sanctae et inculpatae vitae, quod cum bella inter Scotos, Pictos, ac Britannos maxime aestuabant, illi tamen ad singulos, cum liberet, tutissimus pateret aditus: arbitrabantur siquidem in Ninianum, virum solidae virtutis gloria praestantem, fucum, dolum, malitiam nullo modo cadere potuisse. Denique, cum apud eos per multos annos eloquia Dei docuisset, quaedam pia et erudita monumenta suorum laborum ecclesiae et posteritati reliquit, quorum ista quae sequuntur testantur.

Commentaria ad Sacras Literas, lib. I.

Meditationes in Davidicos Hymnos, five Pfalmos, lib. I.

Ex Sententiis Sanctorum lib. I.

Epistolarum lib. I. ad Monachos sui ordinis.

Et alia plurima quae injuria temporis perierunt. Plenus tandem dierum, et bonorum operum dives, ad Candidam Casam, in templo ei dicato, vitam cum morte commutavit, 16 Calend. Octobris, anno reparatae salutis 432, sub Fergusio Secundo. Ejus vitam scripsit Aldredus abbas Rivalensis.

DE COELIO SEDULIO.

SEDULIUS senior, vel Coelius Sedulius, presbyter, natione Scotus; Scotigenam etiam ipse se nominat initio cujusdam epistolae ad suos auditores: Sigebertus, Bellarminus, et Ecclesiasticae Historiae Cent. V. Henricus de Erfordia, Trithemius, Leslaeus, Baleus, Gelafius Papa, Bostonus Buriensis, Paterius, Remigius, etc. Is a parentibus in omni literarum et virtutum studio a teneris [annis] educatus, prima eruditionis fundamenta sub Hildeberto, doctissimo Scotorum archiepiscopo, posuit, cui ab ineunte aetate non indiligenter discipulus adhaerebat: quo praecceptore tandem defuncto, Hispaniam, Galliam, Italiam, Graeciam, et Asiam, majora discendi desiderio peragravit. Postremo post publicatas in Achaia regione, non sine multorum emolumento, lecturas elegantes, Romam adhuc rursus revertebatur, et multo sudore comparatos doctrinae thesauros ubertim ac magnifice illic quoque distribuit; vir in divinis scripturis exercitatus, et in secularibus literis eruditissimus, unde recondita eruditione imbutus, ecclesiam postea praeclaris ingenii sui monumentis, tum astricta tum soluta oratione scriptis, illustravit; eoque ut in Decretis dist. 15. Gelafius pontifex venerabilem Sedulium vocaverit, ejusque non mediocri laude commendaverit scripta. Ipsemet de se scribit ad Macedonium, impatiens sibi contigisse divinitus ingenium. Ex quadam ejus epistola patet, scholam etiam ipsum alicubi aperuisse, et habuisse auditorum coetus, quibus Graeca simul et Latina

tradiderit, et dubio procul, ut inquit alius testis, philosophica et ethica. Ejus etiam praeconia olim proferebant Paterius, Gregorii Magni discipulus, ac Remigius Altifiodorensis in Commentario super eundem Sedulium. Clarus fuit in Italia temporibus Theodosii posteribus, ait Henricus de Erfordia. Sordere diritate Mahometana Graeciam oppressam non finit Coelius Sedulius, inquit Dempsterus noster. Trithemius ex Sigeberto refert eum episcopatum gessisse alicubi, sed nomen loci non est annotatum. Scripsit autem et metro et soluta oratione plura opuscula, de quibus apud Bostonum Buriensem, et Trithemium, ac Baleum, subjecta tantum reperi.

Ad Macedonium Abbatem opus insigne, juxta seriem totius Evangelii, quod praenotavit Carmen Paschale, lib. iv. metrice.

De Signis et Virtutibus, lib. i.

Gesta et Miracula Christi, lib. iv.

Super utroque Testamento, lib. ii.

In Psalmos Davidicos, lib. i.

Collectanea in Paulum, lib. xiv.

In Paulum ad Romanos, lib. i.

Ad Corinthios, lib. ii.

Ad Galatas, lib. i.

Ad Ephesios, lib. i.

Ad Philipenses, lib. i.

Ad Coloffenses, lib. i.

Ad Thessalonicenses, lib. ii.

Ad Timotheum, lib. ii.

Ad Titum discipulum, lib. i.

Ad Philemonem, lib. i.

Ad Hebraeos, lib. i.

De Factis Christi, prosaice, lib. ii.

Ad Caesarem Theodosium, lib. i.

Exhortatorium ad Fideles, lib. i.

Epistolas ad diversos, lib. i.

In [secundam] editionem Donati, lib. i.

In Prisciani volumen, lib. i.

Carmina diversi generis, lib. i.

Edidit et Hymnos, quibus ecclesia utitur apud pontificios, scilicet, "Hostis Herodes impie," et "A Solis ortus cardine," atque alia plura. Hic tandem, ut Sigebertus scribit, episcopus ordinatus fuit, sed ecclesiam vel urbem ubi non exprimit. Claruit anno Christi 434 sub Caesare Theodosio juniore, Fergusio Secundo in Scotia regnante. De hoc auctore plura scribunt Sigebertus et Bostius.

DE SANCTO PATRICIO.

PATRICIUS, Hibernorum Apostolus, natione Scotus, ad Kilpatrick in Scotia 22 die Augusti in lucem editus, ab ineunte aetate a parentibus sacris literis traditur imbuendus. Ipse vero animum adhibuit literarum studiis, praecipue tamen psalmis, hymnis, et canticis spiritualibus discendis, in jejuniis et vigiliis multis, ac piis sanctorum laborum exercitiis corpus tenerum conterens. Simul ac ipse puer sextum decimum attigisset annum, cum aliis pluribus compatriotis a piratis fines illos depredantibus rapitur, et in Hiberniam ducitur. Postea a fervitute liberatus in Britanniam rediit, ubi bonas literas avide scienterque discere coepit, optimis usus praeceptoribus, qui Martinum avunculum primo, et Germanum Altifiodorenses antistitem postea, dum ille Britannos a Pelagiana haeresi liberaret, per multos annos praeceptores observavit: a Palladio institutus, teste Buchanano. Deinde in patriam rediens ad Glastoniense monasterium secessit, ibique plus quam annis triginta vixit. Tandem Romam profectus, ad Hibernos insulares a Caelestino Primo Romae pontifice apostolus mittebatur, cum Segetio presbytero, qui Pelagianae haeresi in Scotiam pullulanti obviam iret, post Palladium defunctum. Sed postquam ibi haeresin illam eradicasset, et sacella varia fundasset, in

Hiberniam trajecit, ubi cum incredibili spiritus fervore evangelium per plurimos annos praedicavit. Dicitur fuit Magonius a plerisque, ob insignes virtutes Magnus cognominatus, qui, ob vitae sanctimoniam et miracula, Hiberniam totam convertit ad fidem Christi, quadraginta annos in Hibernia ecclesiam regens. Portus autem in Gallovidia, e quo navem solvit cum in Hiberniam navigaret, hujus rei memoriam servat: scopulus in Glotta, qui in medio flumine situs, impune plenis velis illatas naves innocuus excipit. Fertur autem vir doctus et pius studiose semper antiquitates Britanniae quaesivisse, maxime Britanniae septentrionalis, Scotiae scilicet, quae ad Christi fidem confirmandam faciebant; reperiisse vero Commentaria Medunii de Actis Damiani et Fugatiani in Britannia, verum liber ille carie pene oblitteratus erat, unde nisi probabili conjectura legi non poterat. Scripsit Patricius

De Futura Electorum Vita, lib. I.

De tribus Habitaculis, lib. I.

De Antiquitate Avalonica, lib. I.

Itinerarium Confessionis, lib. I.

Hodoeporicon Hiberniae, lib. I.

Historiam Hiberniae, ex Ruano, lib. I.

Sermonum lib. I.

Contra Gentilium Superstitiones, Epistolas ad Creticum Tyrannum, lib. I.

Ad Avalonis Incolas Epistolam.

Ad suos Scotos Epistolas plures.

Ad Hibernenses Ecclesias Epistolas plures.

Abjectoria quaedam 366, lib. I.

Et alia plurima. Tandem vir Dei bonis operibus abundans, et aetatis anno 122, anno vero Domini 490, prope Dunensem Ultoniensis provinciae urbem absumptus, in quadam spelunca sepelitur, Congallo apud Scotos regnante.

DE SERVANO.

SERVANUS, natione Scotus, Scotorum episcopus, et Orcadam Apostolus, ex Scotis parentibus in ipsa Scotia natus et educatus, disciplinis honestis et studiis liberalibus, eruditus juxta ac pius, animum virtutibus dedicatum applicuit; a teneris annis ita in bonarum literarum studiis enutritus sub optimo praeceptore Palladio, cujus vestigiis sanctis firmiter haesit, ut jam vir factus omnium scientiarum genere evaserit instructissimus. Morum suavitate, vitae integritate et sanctimonia, ac singulari doctrina, splendorem generis non aequavit modo, sed etiam superavit. Vir a natura plane ad virtutem et bonas literas capeffendas factus et formatus, ad industrios etiam studiosorum conatus promovendos natus, qui tam ardente perfectionis Christianae flagrabat amore, ut de virtute in virtutem procedens, semper se meliorem fieri contenderet. Bonis tandem literis et eximiis virtutibus ducibus, successu temporis ad Orcades infulas eum, episcopatus auctoritate cumulatum, ut gentem ibi rudem et barbaram fide Christiana imbueret, Palladius allegavit, ut Orcades et Infulanos illos Christianae religionis cultum doceret; quod et studiose fecit, tanto religionis pietatisque proferendae studio officii sui partes cumulate explevit, partim haeresin Pelagianam ex Infulanorum animis evellendo, partim religionis puritatem illorum jam purgatis animis instillando, ut merito sibi nomen immortale compararet, et Orcadam Apostolus postea censeretur. Kentigernum Scotum inter alios multos discipulum obsequentissimum habuit; qui postea non tantum in Orcadibus, sed in variis etiam Scotiae partibus, strenue et fideliter veram Christi religionem propagavit. Congessit, ut testantur Boethius, Lelandus, et Scotichronicon,

Ad Orcadianos illos Epistolas plures, lib. 1.

Contra Pelagianorum Haeresin, lib. 1.

De Charitate, lib. 1.

De Humilitate, lib. I. et

De Oratione, lib. I.

Caetera ejus scripta, quaecunque illa fuerint, nobis adhuc incognita manent. Claruit anno Virginei partus 440, sub Eugenio Secundo Scotorum rege, sed quo in loco illic sepultus sit, aperte non invenitur.

DE MACKAYO.

MACKAYUS vel Maccaeus vates, vel Bacharius Maccaeus Pitfeo, Machillus Surio, aliis Macca, aliis etiam Machillas, Bachiarius Maceus Baleo, aliis denique Baccarius et Bachianus, ab omnibus natione Britannus, ab optimis pluribus Scotus agnoscitur et infulanus: ibi enim apud Hebudes et Aemodes Brigidam aliasque virgines primum velavit, pallium album et vestem candidam super ipsarum capita imposuit. Erat etiam S. Patricii discipulus. Postquam varia bonarum artium semina et fundamenta mediocria inter monachos jecisset, disciplinis mathematicis aetate juvenili se totum addixit. Erat vates insignis et mathematicus peritissimus, nam omnem juventutem in his studiis posuit: cum autem ad provectiorem aetatem pervenisset, neque domi omnia tempore belli fatis tuta essent, tum majora discendi cupidus, peregrinationem longam in Italiam usque suscepit, unde factum, ut obrectatores quidam eum aufugisse ex patria ei crimini darent. Sed edito tandem libello, Romanae urbis pontifici Leoni, ut fertur, satisfecit, ut ex Gennadio, Honorio, Joanne Capgravio, et aliis, colligere est. Vir erat felicitis ingenii, insigniter eruditus, et hoc nomine ab eruditis viris insigniter celebratus; qui rarae pietatis adolescens, liberalibus disciplinis, et caeteris artibus, quae ingenium decent, feliciter instructus, in theologicis ita profecit, ut populo et clero carus, doctis viris plurimum dilectus, magnatibus et principibus mire gratus et acceptus fuerit: praeterea ita theologiam coluit, ut astrologiam non vituperaret, imo summo studio in ea scientia progressum faceret.

Denique, ut ita dicam, hoc uno infelix, quod quodammodo nimis felix, nimia namque felicitas nimiam ei peperit invidiam. Monumenta etiam sui ingenii et eruditionis posteritati, posteritatis memor, reliquit :

Suae Peregrinationis Apologiam, librum unum.

De Reparatione Lapsi, seu de Fructu Poenitentiae, ad Januarium, MS. in Collegio Caii Cantabrigiae, lib. I.

De Fide Perseverante, librum I.

De Prognosticis Nativitatum, librum unum. Hunc juvenis edidit, dum incumberet mathesi.

Liber de Recipiendis Lapsis impressus est in I tomo Orthodoxographorum Basileae.

Caetera non sunt quoquam, quod sciam, catalogis inscripta. In fine, post varios labores ab hac vita migravit, incarnati filii Dei anno 460, tempore Dongardi regis.

DE MERLINO.

MERLINUS, cognomento Caledonius, in Scotiae confinibus five ex daemone incubo, ut multi fabulantur, five ex furtiva venere, ut ex Gilda quarto colligitur, natus; ubi adolescens bonis literis operam dedit; cum vero maturos venisset ad annos, studiis diligenter incubuit, et eruditis artibus ac literis operam dedit, scientiis etiam mathematicis, imo magiae potissimum naturali, in quibus se postea nimis exercuit. Admirabilem illam lapidum structuram, Gigantum Choream vocant, quae in hodiernum usque diem in agro Sarisberienfi conspicitur, illuc ex Hibernia transtulisse dicitur. Eduxisse etiam fertur praestigiis miris ex stagno quodam dormientes dracones. Dicunt etiam quod suis incantationibus Utherium regem in Gorloidis Cornubiae ducis speciem transformaverit, ut Igerinae uxoris potiretur amplexu, et quod ex eo concubitu nefando Arthurum et Annam genuerit. Praedixit Britanniae excidium per Saxones, Dacos, et Normannos, et regibus

fortunas varias, Vortigernum flammis, Aurelium et Utherium veneno, Arthurum vulnere, perituros. Sed de his prudentes judicent: haec enim omnia suis evenere temporibus. Vates erat affrorum peritissimus, qui magnam apud posteros ob divinandi opinionem consecutus. Vir acuti ingenii et bonarum literarum avidi plurimum, Britanniam totam, deinde Galliam, discendi causa peragravit. Arthuro regi valde carus extitit. Fuit etiam philosophiae per suam aetatem studiosissimus, quo nomine et magiae praenituit titulo. Vaticinia ejus circumferuntur, obscura quidem illa et nihil certi continentia, quae vel antequam eveniant, sperare, vel cum evenerint, promissa vera audeas affirmare: praeterea ita composita sunt, ut eadem ad multa diversarum rerum eventa circumflectere et accommodare possis. Multa autem scriptis mandavit; nimirum,

Suarum Divinationum lib. I.

De Albaniorum Fortunis, lib. I.

Prophetiam profaicam, lib. I.

Super quibusdam Honoribus, lib. I.

De quodam Sexto, lib. I.

Dicta de Septimo, lib. I.

Pro Tempore Regis Arthuri, lib. I.

Contra Vortigerii Magos, lib. I.

Super Arce Vortigerii, lib. I.

Super quodam Cometa.

Utrum autem aliqui ex jam dictis libris sint iidem cum illis ejus Prophetiis et tribus libris vaticinalis Historiae, qui Latine manuscripti inveniuntur Oxoniae in bibliotheca Mertonensi, et Cantabrigiae in bibliotheca publica, necnon Gallice in Collegiis S. Petri et S. Benedicti; praeterea aliufne fuerit ab eo qui Anglis Ambrosius Merlinus dicitur, primum haud facile dixerim, posterius, non differre, sed eundem esse, facile definire. Claruit Merlinus anno salutis humanae 480, regnante in Scotia Constantino Primo.

DE GILDA ALBANIO.

GILDAS ALBANIUS, historicus, Patricii Hibernorum Apostoli discipulus, ex Albania Scotiae provincia oriundus, ex regio etiam stemmate clarus, disciplinis liberalibus affluenter instructus inter monachos in insula de Columkil, ubi tunc regia sedes Scotorum fuerat; vir bonarum literarum summe cupidus, et qui in studiis non contemnendos fecit progressus, sed in pietate multo majores; laudandus etiam ob virtutes singulares, vitae simplicitatem, morum candorem et integritatem. Post patriae scholam, ad spem uberius doctrinae, adhuc adolescens in Galliam transfretavit, nec multis post interjectis annis, in patriam est reversus, eo negotio expedito, vir apostolici ordinis, maximo cum bonorum gaudio, et selectissimorum librorum suppellectile. Tanta scilicet eruditionis et virtutis fuit, cum in Galliis, tum in patria, ut nomen apostolici ordinis adeptus sit, unde ad illum tanquam ad novum apostolum ex omnibus Britanniae confinibus confluebant, ut ab eo morum gravitatem et religionis sinceritatem, simul cum bonis literis, addicerent: erat etenim non solum philosophiae omniumque liberalium artium peritissimus, verum etiam in Veteri Novoque Testamento versatissimus. Eruditione sua optime usus est; nulli scientiam suam invidens, multos diligenter docuit quae laboriose didicerat. Eremita solitaria quaerebat loca, in orationibus atque jejuniis assiduus, vigiliis et ciliciis quotidie macerebat se. Spiritu etiam prophetico multas praedixit clades: praemonuit ut populus et clerus totius Britanniae, si supereventuram cladem effugere velint, quam citissime recipere: quod suo tempore propter contemptum verbi divini evenit. Varia ante vitae finem scripsit, quae ex doctorum virorum bibliothecis collecta fuerunt, ex quibus nonnulla MSS. servari dicuntur Cantabrigiae in publica academiae bibliotheca. Utroque scribendi genere contextuit,

Concordantias in quatuor Evangelia, lib. iv.

De primis Incolis Insulae, lib. i.

Acta SS. Germani et Lupi, lib. I.

Regum Britannorum Historiam, lib. I.

De Victoria Aurelii Ambrosii, lib. I.

Verfus Vaticaniorum, lib. I.

De Sexto Cognoscendo, lib. I.

Super eodem Sexto, lib. I.

Aliaque opera quae temporis injuria perierunt. Praedicti Gildae vitam scripsit Caradocus Laucarbanensis, hoc addito carmine :

Historiae veteris Gildas luculentus arator
Haec retulit, parvo carmine plura notans.

Tandem de republica literaria optime meritus, 4 Cal. Februarii vitam finivit in insula Ila, ubi et sepultus est, anno reparatae salutis humanae 512, sub Conrano Scotorum rege.

DE DAVIDE MENEVENSI.

DAVID Menevensis Episcopus, natione Scotus, Paulini et Iltuti praeceptorum doctissimorum discipulus, vir suo saeculo vitae sanctitate et singulari doctrina multum celebris, ab ipsis teneris annis in exercitiis pietatis et bonarum literarum sollicitate ab Iltuto Scoto educatus. Spatio decem annorum assidue in S. Scripturae lectione et meditatione versatus, nec alios interea temporis docere aggressus est. Erat etiam, ut Lelandus et alii dicunt, amabilis valde, vultu venustus, forma praeclarus, facundus, eloquens, et quatuor cubitorum statura erectus. Duodecim monasteria construxit, et monachos suarum manuum laboribus victitare instituit. Pelagianam haeresin profligavit, unde Cambriae metropolites et primas factus est; atque etiam magnam cum Arthuro rege inivit gratiam, adeo ut ab eodem rege ad archiepiscopatum sit euectus, ut fusius tradit Ranulphus Cestriensis, lib. I. cap. lii. : quod ita ad Normannorum usque tempora permanfit, et omnes episcopi Vallorum ab ipso, ut a suo primate, consecrationem acceper-

unt ; adhibito deinceps nominis sui titulo, ut Davidis Fanum, incolis Twi Dewi, quod idem sonat, ea urbs diceretur. Episcopus huic fedi praefuisse dicitur annos 65, vixisse 146. Fuerat autem David sanctitate conspicuus et religione. Inter omnia vero quae de ipso leguntur miracula, tria mihi, inquit Giraldus, videntur admiratione dignissima : de origine, videlicet, ipsius et conceptione, et triginta annis ante ortum praeelectione, et de terra quae apud Bevy, etc. Caetera ex Giraldo patent. Contextuisse luculenter dictione fertur, ut ejus vitae confarcinationes testantur,

Decreta Synodi Victorienfis, lib. I.

Contra Pelagianos, lib. I.

Regulam Coenobitarum, lib. I.

Homelias Evangelicas, lib. I.

Et varia alia. Claruit anno post mundi redemptionem 540, dum in Britannia rerum potiebatur Eugenius Tertius. In sua ecclesia est sepultus, et post annos quingentos sanctorum catalogo ascriptus per Calixtum Secundum papam.

DE KENTIGERNO.

KENTIGERNUS, natione Scotus, Glasguensis Episcopus, Columbae coaetaneus fuit, ex D. Thameta regis Lothi Piëtorum filia et nobili adolescente Scoto oriundus. Vir plane apostolicus erat, confessor, episcopus, et doctor, sanctissimi viri Servani Scoti discipulus ; S. Columbae in omnibus laboribus suis comes individuus ; Eugenii Tertii, ut credebatur, filius. Vallos ad fidem convertit, et eorum Apostolus dici meruit, ut refert Joannes Molanus, theologus Lovaniensis. A Servano fuit baptizatus, teste Joanne Majore. Profecit bonae indolis puer, prae caeteris focis omnibus, in literarum disciplinis atque exercitiis virtutum : tanto postea pietatis zelo, et tam claro innocentis vitae, vaeque doctrinae exemplo extitit, privatim etiam ita provexit ecclesiae commoda, ut a suis ipsi gratia merito debeatur. A primis enim

annis deditus dicatusque sacris fuit, nec quicquam prius habuit, quam Deo et rebus divinis infervire. Quare cum tam publice quam privatim ab omnibus praeclare mereretur, genus familiamque suam, per se quidem laudabilem et honestam, ipse etiam illustriorem reddidit. Apud Vallos monasterium fundavit, ecclesiam addidit, non raram monachorum turbam introduxit, episcopatum erexit, et in Scotiam reversus, Afaphum discipulum suum primum illic episcopum constituit. Ruinam atque adeo graves calamitates Britannis imminere praedixit, ut fufius apud Capgravium et Lelandum legere est. Cum Columba Scoto, viro sanctissimo, concomitatus, Caledonios, Athalos, Horestos, ac vicinarum Albaniae regionum incolas, monendo, hortando, docendo, ad verae pietatis observationes fideliter instigavit. Quosdam etiam ex suis discipulis ad Orcades Infulas, Norvegiam, et Islandiam misit, in Christianae religionis dogmatibus ut eos erudiret. Neque tantum praedicabat, sed exarabat quoque,

In Obitum Davidis Episcopi, Orat. I.

De Fidei Observatione, Orat. I.

De Charitate mutua, Orat. I.

De Christiana Pace, Orat. I.

Manuale suorum Ministeriorum.

De Obedientia Hominis, Orat. I.

De Hospitalitate tuenda, Orat. I.

De Scripturarum Lectione, etc.

Claruit anno salutis humanae 560, Glasguae sepultus Idibus Januarii, sub Convallo rege.

DE COLUMBANO.

COLUMBANUS Abbas, ex veteri Scotorum prosapia quadam non ignobili oriundus, peractis infantiae annis, liberalium literarum doctrinis et grammaticorum studiis ingenio capaci dare coepit laborem. Primo monachus, deinde abbas factus, Luxoviensis coenobii primus fundator;

qui, ut ex moribus liquebit, simplicitate columbina ornatus, et omni reconditiori philosophia instructus, virtutis religionisque fines undiquaque in vicinas gentes, cum Sancto Gallo aliisque probatis discipulis, quam latissime protulit. Natus in Kentyra provincia penes Ebudas Infulas, institutus et edoctus inter monachos Colnkilenses, qui plurimas cellas monachorum in ea insula habuerunt, et ubi veteres Scotorum reges sepeliebantur, quorum sepulturas adhuc passim peregrinantibus conspiciuntur. Vir eximiae sanctitatis, meriti, et doctrinae, pater multorum millium monachorum, et monasteriorum plurium fundator, divini verbi feminator egregius, principio operam dedit ut monachorum necceretur societati, ac monasterium Banochorense petiit, in quo praeful virtutum ubertate cluebat Congellus, egregius inter suos monachorum pater: peractis autem annorum multorum in monasterio circulis, peregrinationem desiderare coepit, a Britannicis ergo finibus progressus, ad Gallicas tendit et Germanicas, velut olim Druidum princeps; Luxovium, locum in Burgundia, a turbidiore populi communione segregatum, selegit, in quo discipulis, monachatus praeceptione informatis, monasterium magnificum, permittente Theodorico rege, simul et Fontanenſe coenobium exstruxit; a quo rege postquam in exilium est missus. Denique Columbanus Alemaniam ingreditur, ubi S. Gallum reliquit; ipse vero in Italiam transiens, post vitam sanctissime transactam, in monasterio Bobiensi, seu, ut Marianus Scotus scribit, Boviensi, quod ab eo fundatum et erectum, suae liberalitatis ac religionis perpetuum in Italia erit monumentum, ad divorum, quos ordine ac constantia vitae semper imitatus est, coetum proficiscitur. Multa parabolice scripsit.

In Pfalterium Commentarios, lib. 1.

Collationes ad Monachos, lib. 1.

De Moribus eorum, metricè, lib. 1.

Monasteriorum Methodos, lib. 1.

Epistolas ad Commilitones, lib. 1.

Adversus Regem adulterum, lib. 1.

Et alia, ut ex Bostoni Buriensis catalogo liquet. Tandem mortem cum vita commutavit anno Domini 598, sub Aidano rege.

DE JONA.

JONAS Monachus, discipulus discipulorum Columbani, viri sanctissimi, et in peregrinatione focius individuus, ex Scotia claris parentibus oriundus, vir studiosus, eruditus, et scientia clarus, non minus religione quam doctrina venerabilis, ad multorum aedificationem in divinis Scripturis jugi studio exercitatus, et literarum secularium non ignarus; monasticis etiam disciplinis apprime imbutus, non ingenii tantum, sed et animi dotibus vir omnium praestantissimus. Cum Columbano praeceptore suo Gallicas petiit oras, ibique in Burgundia, et Luxovii magnifico ac primario monasterio, a Columbano erecto pro feminando per orbem apostolici ordinis, non Benedictini, sed Congelli monachatu, cum eo permanfit, ubi primum, juxta ejus ordinis statuta, de suarum manuum labore in commune vivebant. Apud illos et ipse manebat: qui tamen postea cum vidissent evangelii sinceritatem ad suas cupiditates parum adferre, sub ficto statim pietatis colore, blanda magis quam salutifera, crassis, stupidis, et infulsis auditoribus indies proponebant. Erat autem hic Jonas monasticae disciplinae studiosissimus: rogatus autem a fratribus suis monachis, ut praedicti Columbani vitam memorabilem aevo venturo commendaret, has scriptas lucubrationes ad usum posteritatis in chartis post se reliquit, ut testantur varii fide digni auctores:

Vitam S. Columbani, praeceptoris sui multum colendi, lib. unum.

Vitam Attalae Monachi, lib. I.

Vitam Eustachii Abbatis, lib. I. et Bertulphi Abbatum, et Columbani successorum, lib. I.

Quae excusae sunt in Vitis Sanctorum Surii, manifesto eorum errore,

qui ea Bedae tom. iii., tanquam ipsius facta adscripserunt. Vixit anno Domini 630, sub Ferquardo primo Scotorum rege hujus appellationis.

DE GALLO SCOTO.

GALLUS, seu potius Scotus quidam cognomento Gallus, (quod in Galliam missus ad propagandam religionem,) e Scotia claris parentibus ortus; qui primo aetatis flore Columbani magisterio commendatus ut in regularis vitae proficeret disciplina, tanto autem virtutum crevit augmento, superna gratia se praeveniente, tanto quod studio divinas exoptavit Scripturas, ut de thesauro suo nova proferre posset et vetera; grammaticae etiam regulas metrorumque subtilitates capaci consequeretur ingenio. Obscura autem Scripturarum tam sapienter scire volentibus referavit, ut cuncti qui ejus prudentiam et sermones audierant, admiratione eum et laude dignissimum judicarent. Qua sapientiae maturitate factum est, ut univerforum communi consilio et iussione Columbani abbatis, per singulos sacrae promotionis gradus ascendens, invitus sacerdotii suscipere dignitatem. Hic in Ticonia urbe ad Lidiniacum flumen, convulsis omnibus idololatriae monumentis, Christianae religionis fundamenta jecit, et radices altissime egit. Cum autem Gunzo, Suevorum dux, ad Constantiensem episcopatum illum vocaret, solitudinis amator episcopatum illum Joanni diacono et discipulo suo impertivit. Similiter post Eustachii, abbatis monasterii quod Luxovium dicitur, obitum, quem bonae memoriae Columbanus eidem loco praefecit, fratres ergo in eodem coenobio constituti consilium inierunt, ut venerabilem Gallum revocarent, et ejus regimini se subdendo contraderent, Gallus vero eorum postulatis renuit. De hoc Gallo Scoto, Cornelius Cornipolitanus in libro de Temporibus, Sanctus Gallus, inquit, e Scotis veniens, apud Helvetios monasterium aedificabat. Et Volaterranus, lib. xvi. Commentariorum, Gallus abbas ex Hyberniciis Scotis, (hoc est, Scotis Infulanis,) oriundus, sub disciplina Co-

lumbani sanctissimi, diversa coenobia obivit, ejus tandem haeres et successor nominis. Contexuisse suo tempore Gallus fertur,

In Electione Joannis Diaconi, Orat. I.

Gubernandae Ecclesiae Formam, lib. I.

Et ad Vulmarum presbyterum Monita Salutaria edidit, et alia plurima.

Febre demum correptus, ac languore pressus, die decimo sexto mensis Octobris, id est, 17 Cal. Novemb. expletis 95 annis suae aetatis, in senectute bona, hujus vitae liberatus ergastulo, animam meritis plenam felicibus reddidit, bonis inhaesuram perennibus, circa annum salutis humanae 640, in castro Burguirio sepultus, regnante apud Scotos Ferquharo eorum rege.

DE AIDANO.

AIDANUS AVINIUS, natione Scotus : Avina Scotorum insula est, ubi olim erat hujus Aidani coenobium. Cum autem Oswaldus rex Northumbriorum a Donaldto Scotiae rege per legatos petiisset viros doctos, a quibus in fide institueretur, primum S. Cormanus missus, qui ubi annum totum Northumbriam lustrasset, multis in locis frequenter concionatus, tantum abfuit a profectu, docendo hortandoque, ut nihil iis quae attulisset inefficacius visum sit. Sequenti itaque anno, re infecta, in patriam est reversus. Illi in eadem vinea successit operarius Aidanus, ut testantur Beda, Huntingdoniensis, etc. Erat autem hic Aidanus a pueritia inter monachos Huenfis insulae educatus ; aliis Aidanus Insulanus dictus. Vocatus igitur ut populum Northumbriae Christi fide imbueret : verum cum Aidanus Saxonicae linguae rudis esset, Oswaldus rex, quicquid Aidanus pro concione ad populum Scotice dixerat, ascenso e regione suggestu, Saxonice e vestigio, apostolico plane spiritu afflatus, reddidit ; unde tantos uterque progressus, Aidanus concionando sincere, Oswaldus interpretando pie, in evangelio pervulgando, fecerunt, ut septem dierum spatium, mortalium amplius quam

quindecim millia sacro ac lustrico fonte abluerit. Annis praeterea plus minus septemdecim episcopale munus Lindisfarnae administravit. Fuit itaque Northumbriae apostolus, Lindisfarnensis archiepiscopus, qui regulam Benedictinam reformavit, et S. Heinam, primam conventualem suae patriae monialem, velavit. Vir magnae eruditionis et sanctitatis, incredibilis temperantiae, in divinis literis apprime versatus : qui, ut tradunt Beda et Major, non aliter docebat quam vivebat, nihil enim hujus mundi quaerere vel amare curabat, et quae sequuntur. Porro scripsisse perhibetur,

In Scripturam Commentarios, lib. I.

Homilias et Conciones, lib. I.

De Sancta Trinitate Personarum, lib. I.

Conciones quaedam de selectis Locis Epistolarum Pauli, etc.

In humanis esse desit prid. cal. Septemb. anno a plenitudine temporis 651, sub Ferquharo Secundo.

DE COLMANNO.

COLMANNUS, antistes, apostolici ordinis monachus, non Benedicti, sed Congelli regulam imitatus, Lindisfarnae archiepiscopus, et Northumbriae apostolus, genere et natione Scotus, in Huenfi insula et apostolicorum virorum collegio ab ipsa pueritia educatus, postea inter suos magni nominis habitus est ; regi etiam Ferquharo, anathemate ab eo levato, ante omnia carus et venerabilis. Ad Lindisfarnensem autem ecclesiam, post Finani obitum, traductus est, in cujus loco, incolarum precibus accitus e Scotia, susceptus est. Ob infamam, inquit Beda, illi prudentiam multum cum diligebat Northumbriorum rex Ofuius ; parsimoniamque ejus, vitae continentiam, et in pauperes commiserationem, laudabant plurimi ; longe plus etiam favebant Scotis quam Britannis Anglo-Saxonum tunc praelati, quod suis concionibus eos juvarent. Colmannus maximam Saxonum multitudinem, et inter reliquos Pendam, qui patri Pendae in regno successit, ex ethnicismi

et gentilitatis fervitute in evangelii libertatem vindicavit. Inter haec tempora gravis orta est de Paschae observatione, ac tonsura clericorum controversia, in Anglia coram principibus et clero. Sic Beda, lib. iii. cap. xv., qui tum prolixam subjunxit narrationem. Et, ut Jo. Major refert, Colmannus Aidanum, Finanum, et S. Columbam, et Anatholium pro se introduxit. E converso instabat cleri major pars, inter quos praecipuus erat Ronanus nomine, natione Scotus, ut xxv. cap. Beda afferit, in Gallia vel in Italia edoctus: et postea subjungit, quicquid tamen sit, quidam enim pestilentiam obortam, alii victoriae palmam ei ereptam, causam infulviam revertendi ponunt, apud Anglos Colmanus longiorem moram trahere noluit; praefulatum autem abdicavit, et in patriam reversus est. Inde concedens in Hebrides, monasterium condidit, et reliquam inibi cum discipulis suis peregit vitae portionem. Alius enim hic est, et tempore prior, illo qui ab Austriacis martyrium passus est, licet a Leflaeo hi duo confundentur. Hic enim, de quo nos loquimur, Colmannus, alter Colomannus dicitur, qui etiam claruisse fertur anno Domini 1013. Congessit

Contra Caerimoniales Romanitas, pro Sociis Quartadecimanis,
lib. i.

Veteres et sanctas Ascetiarum Consuetudines, etc.
Claruit anno virginis partus 670, sub Malduino rege.

DE CUTHBERTO.

CUTHBERTUS, Mailrosiensis monachus, et Dunelmiae praeful, natione Scotus, in Mercia non procul a Bervico oppido, claro sanguine natus, in teneris annis sub Eata Scoto primum antecessore, deinde abbate Boys, illo in coenobio Mailrosiensi quamplurimos annos transegit, quo in loco optimos, tam in divinis Scripturis, quam in artium secularium scientia, fecit progressus. Deinde Colmannum per Northumbriam secutus, Lindisfarnam se contulit; tandem electus est ad episcopatum Hagulfadensem, sed evehctus ad Lindisfarnensem, maxima

liquidem inter Saxones, et sui temporis clericos, pietatis laude excellit. Hos autem honoris gradus non tam ex ambizioso cordis elati desiderio appetivisse dicitur, quam, ut virtutis et eruditionis suae praemia, merito ei oblatos suscepisse: neque vero multo intermisso tempore, anachoreticam vitam agere summo desiderio expetit; insulam ergo desertam, cui nomen Farnensis, circiter novem millibus passuum ab episcopali sua sede remotam, et in Germanico Oceano sitam, petiit, ubi manuum suarum labore victum et amictum toleravit. Ab eremo autem nullis precibus avelli poterat, donec tandem rex ipse in insulam trajiciens, haud parvo negotio hoc ab eo impetravit. Consecratus est igitur Eboraci ab archiepiscopo Cantuariensi solenni con-
 cione et magnifico ac solenni corona. Cum autem vixdum secundus episcopatus sui elapsus esset annus, ejus pertaesus eremiticam vitam cupide repetiit, pontificatu suo sponte abdicato, ubi etiam vitae finem fecit. In coenobia sua mulieres ingredi non fas erat, ex decreto suo, cujus rei rationem reddit venerabilis Beda. Plurima scripisse perhibetur, inter quae

Ordinationes suae Ecclesiae, lib. I.

Praecepta Vitae Monasticae, lib. I.

In humanis esse desiit 688 anno humanae redemptionis. A Lindisfarna Dunelmum translatus est ejus corpus, post 414 annos quod templum constructum est a Malcolmo rege Scotorum. Plurima autem templa Cuthberto dicata, in hodiernum usque diem apud nosstrates conspiciuntur; ex his unum prope Edinburgum, antiquum illud quidem, vulgo Occidentale Templum. Claruit sub Eugenio Quinto.

DE KILIANO.

KILIANUS, vel Chilianus, Scotorum genere nobilibus ortus parentibus, a pueritia liberalibus studiis traditus; utque erat felici et praecellenti ingenio praeditus, studiorum rerumque omnium eruditam cognitionem affectus est, quam mox longe splendidiorem dabant singularis vitae

finceritas et suspicienda pietas. Erat autem a puerilibus annis pietatis excolendae studio addictissimus, et ad mundi contemptum pronus. Adolescens itaque monasterium ingreditur, ubi cum desideratis et concupitis pietatis exercendae studiis, et sacrae lectioni divinorum voluminum, et aliorum auctorum lucubrationibus vigilem, sedulam, et indefessam navaret operam, magnam sane et minime vulgarem in eruditione et pietate frugem et profectum fecit; cumque esset natura facundus, eloquentiae facultatem, nativi idiomatis expolitione, mire exornabat. Populum serio seduloque officii admonebat, idque tanto utilius et efficacius, quod publico inculpatae vitae testimonio semetipsum imitandae pietatis exemplar proponeret. Quae omnia cum innotuissent fratribus monasterii, primo eum per ecclesiasticos gradus ad presbyteratus officium, precibus ascendere, deinde ejusdem monasterii praefecturam gerere coegerunt. Quum vero parum apud suos assidua praedicatione ecclesiae causam, in ritibus hisce novis, Paschate, tonsura, et similibus, promovisset, deliberatione discedendi facta, cum suis focis, Colomanno presbytero, Totmanno Levita et diacono, urbe egressus, primo quidem in viciniorem regionem Angliam, postea in Galliam, ac tandem in Germaniam, et ad Franciae orientalis urbem Herbipolim, quae et alio nomine Wurtzburg dicitur, locum sibi destinatum pervenit. Sed tamen praedicationis interim abstinuit, donec in episcopum consecratus, majori cum auctoritate Herbipolim reversus praedicaret. Ad civitatem autem illam Germaniae, ad Moenum nobilissimum amnem sitam, reversus Kilianus cum praedictis focis, veterum ecclesiarum consuetudines sacras in Romanas caerimonias mutare laboravit. Et cum videret Gosbertum regium praefectum apud se tenere uxoris loco fratris sui conjugem Geilanam, amanter primum, acerbius postea, illum in Dei verbo admonebat. Quod cum odorata esset Geilana, furore accensa, Kilianum et focios interfici procuravit, et eorum corpora, ne factum proderet, una cum libris et vestibus sub terra abscondi. Contextuisse fertur

Contra peregrinos Ritos ac Cultus librum.

De Paschate legitimo.

Epistolas quoque edidit, et alia.

Martyrium cum fociis passus est anno humanae salutis 689, regnante Eugenio Sexto.

DE ADAMANNO COLUDIO.

ADAMANNUS COLUDIUS, natione Scotus, presbyter et abbas monasterii Huensis, quod S. Columbanus quondam confruxit in insula Scotiae, congregationis Banochorensis monachus ordinis apostolici, monasterii sanctimonialium, ut habet Trithemius, in Anglia, quod Colodi urbs dicitur, praepositus; alter ab Adamnato qui Ferquhardi Secundi regis familiaris, Eugenii Sexti regis praeceptor, amicus Brudei, Pictorum regis, focius S. Cuthberti; cujus sacrae reliquiae in Moravia asservabantur. Sed hic Scotorum episcopus et Northumbriae apostolus a teneris annis bonam indolem, et ingenium ad pietatem bonasque literis optime formatum, ostendit. Erat acumine subtilis, moribus antiquis illustris, ac orationis suavitate perinsignis. “Vir,” inquit Trithemius, “in divinis Scripturis valde studiosus et eruditus, secularium quoque literarum non ignarus, ingenio cautus, et dulcis eloquio, vita et conversatione praeclarus, non sine opinione sanctitatis, pater multorum monachorum fuit; in comprobandis fidei dogmatibus solidus, in discutiendis difficultatibus dexterrimus, et dissolvendis disputationum controversiis solertissimus, in lectione veterum multum versatus.” De memorabilibus Palaestinae ac caeterarum Terrae Sanctae locis, eorumque situ, cupienter eos loquentes audiebat, qui illas partes visitassent, credens per ipsos clariorem Scripturarum intellectum se assequi posse. Tandem casu quodam sine ventorum vi contigisse fertur, Arnulphum quendam Galliarum episcopum, qui Hierosolyma venerat, illuc navigio appulisse, et de omnibus hisce, ut historiographi referunt, Adamannum plene edocuiffe. In tantum etiam caelestium rerum contemplationi se dedit, ut prae excessu consolationis spiritualis, mente coelum conscen-

dere, et quasi contagiis mortalitatis exutus, angelicis choris interesse nonnunquam videretur. Scripsit inter caetera fatis composito fermone,

De Locis Terrae Sanctae, lib. I. quod quidem scriptum Northumbriorum regi Alphredo Notho dedicavit.

De Situ Hierusalem, lib. I.

De Paschate legitimo, lib. I.

Epistolas quoque edidit.

Ab hoc Bedam multa fumpfisse et suis libris inferuisse tradunt. Naturae cessit anno Domini 699 sub Ambirkeletho Scotorum rege.

DE MAIDULPHO.

MADULPHUS paedagogus, vel Maidulphus, Scotus, vir ingenio singularis, intima theologia imbutus, Graece Latineque insigniter doctus, cum Italis et Gallis Romanarum constitutionum acerrimus defensor extitit. De quo sic habet Gulielmus Malmesburienfis in Vita Aldhelmi Episcopi: Maidulphus, inquit, natione Scotus, ac studio philosophus, Malmesburiense coenobium fecit, "qui cum natali solo voluntarie carens, illuc tandem devenisset, nemoris amoenitate, quod tunc temporis in immensum eo loci succreverat, captus, eremiticam vitam exercevit. Deficientibusque necessariis, scholares in discipulatum accepit, ut ex eorum liberalitate tenuitatem victus corrigeret. Illi autem procedente tempore magistri sequaces, et ex scholaribus effecti monachi, in conventum non exiguum coaluerunt. Horum exemplo et confortio Aldhelmus informatus," etc. Scholam igitur publicam tam Graecae quam Latinae linguae aperuit, et artes praelegit in coenobio ab eo exstructo, quod ab eo deinceps una cum urbe cognomentum accipiens, Maildulphesbery, hoc est Maidulphi curia, nunc vero corrupte Malmesbury, in rei gestae memoriam diceretur. Hunc Maidulphum, inter nobiles sui aevi grammaticae professores, summi nominis celebritate, et incredibili auditorum frequentia docentem, externa praesertim juvenus effuse mirabatur, cum ex multa lectione felicique memoria,

abstrusae doctrinae opes venusto oris gestu proferret, et interpretando intacta ab aliis avidè fectaretur. Cupiebat enim obscuris auctoribus lucem dare, et rancidae vetustatis vocabula, jam plane repudiata a sanis scriptoribus, in usum Graecae Romanaeque linguae revocare. Ad haec, pietate religioneque prius aut antiquius nihil habuit. De Paschate tamen, tonsura, coelibatu, aliisque Romanae ecclesiae ritibus cum Finano acriter conflictasse, et sophisticis elenchis de victoria triumphasse fertur; monachalibus imposturis et papistica labe fordibus, alias doctorum virorum illustrium catalogo merito ascribendus. Composuit enim praesertim contra Britannos et Scotos,

De Paschae Observatione, lib. I.

Pro Tonsura ac Coelibatu, lib. I.

Regulas Artium diversarum, lib. I.

De Disciplinis naturalibus, lib. I.

Hymnos ac Dialogos, lib. I.

• Epistolas quasdam, lib. I.

Et alia quaedam. Claruit sub Mordaco rege, anno restorationis humanae per incarnatum Messiam 717: in suo monasterio sepultus quievit, ut Lessaeus, Baleus, Dempsterus, Gesnerus, et alii testantur.

DE BONIFACIO.

BONIFACIUS, Germanorum Apostolus, primus Archiepiscopus Moguntinus, natione Scotus, monachus ordinis S. Benedicti, ut refert Trithemius, cum esset puer quinque annorum, a parentibus suis monasterio in Anglia, quod Mischele dicitur, oblatus est, in quo literis ac moribus studium impendens, vir et doctus et sanctissimus evasit. Ordinatus autem presbyter, amore peregrinandi pro Christo, venit in Germaniam, ibique praedicans verbum Dei, a Gregorio papa Primo episcopus Moguntinensis ordinatus est, et ab ejus successore Gregorio Tertio, in archiepiscopum et primatem Germaniae sublimatus: qui cum esset vir eruditus, non tantum verbo, sed et scripto, commissam

sibi docebat plebem. Haec ille : plura his familia referunt de eo Leslaeus noster et Pitseus Anglus. Longe vero aliter depingit eum Baleus, dum ait, Centum millia hominum charactere pontificio in Bavaria signavit, ac terrore magis quam pia doctrina Antichristi regno conglutinavit : praeter id quod in Gallis sacerdotum illic omnium princeps fecerit ; celebravit synodos, ordinavit episcopos, confirmavit missatores, monasteria condidit, conjugia ministrorum damnavit, peregrinationes instituit, purgatorium docuit, mortuorum ossa et imagines venerari iussit, vestales fermocinatrices contra D. Pauli doctrinam admisit, effecitque ut cum oblationibus plerique Romam adirent. Childericum legitimum Francorum regem tyrannice deposuit, Pipinum proditorem ejus loco substituit, ac populum omnem ab ejus fidelitate absolvit ; et haec omnia pontificiorum canonum virtute egit. Longobardorum insuper nobile regnum in Petri patrimonium convertit, ac Romanum imperium mirabili artificio tandem, quod statim sequebatur, a Graecis transfudit ad Gallos, etc. Utcunque sit, vir erat ingenio subtilis, et tam in sacris quam profanis literis haud vulgariter doctus ; de quo tale testimonium profert, inter alia plurima, Gregorius papa Secundus. “*Experimur,*” inquit papa ad eum scribens, “*te ab infantia sacras literas didicisse, profectusque indolem ad augmentum talenti caelitus crediti, prospectu divini timoris, extendere, videlicet, gratiam cognitionis caelestis oraculi in laborem salutiferae praedicationis expendere.*” De eo etiam testatur Marianus Scotus, et Arnoldus Uvion, monachus Benedictinus, Ufuardus, Caroli Magni capellanus, et alii. Quod in Docko Frisiae oppido passus sit Bonifacius, ex Scotorum sanguine, inquit Marianus, archiepiscopus Moguntinus, Germaniarum apostolus, et apostolicus a latere legatus ; qui indomitae genti praedicans, peremptus est cum quinquaginta duobus sociis, qui omnes Scoti aut Angli, et instituti Benedictini fuisse produntur. Caeterum hominis ingenium et etiam animus in scriptis optime innotescunt.

Epistolarum ad summos Pontifices Gregorios Secundum et

Tertium, ad Zachariam Primum, ad Stephanum Secundum,
lib. I.

De Religionis Sanctitate, lib. I.

De Rebus Ecclesiae, lib. I.

Contra Haereticos, lib. I. MS. in Monasterio Fuldeni.

Ad Cudbertum Archiepiscopum de Reformatione Cleri Epistola.

Et alia multa, de quibus vide librum nostrum de Scriptoribus nostrae gentis. Martyrium passus est non. Jun. anno nati Christi 755, sub Ethfino rege Scotorum.

DE ALCUINO.

ALCUINUS Scotus, in epistola enim xxvi. ipse se Scotorum vernaculum vocat, hoc est, civem, monachus et diaconus, abbas monasterii S. Martini Thuronenfis ex Levita, dictus etiam Flaccus Albinus, vel potius Albanus, ex illa parte Hibernicae Scotiae dicta Bredalbin oriundus; in Latina lingua nos vocamus Albaniam, unde tota Scotia antiquitus dicta est Albania. Postquam institutus fuisset inter monachos Huenfes in insula de Huy, missus est ad venerabilem Bedam, quem diu Scotiae incolam fuisse constat; et primo illius magisterio, postea Egberti archiepiscopi Eboracensis, traditur, apud quos tum in sacris studiis, tum in profanis, non poenitendos fecit progressus. Vir pius et apprime doctus, atque in omni plane optimarum scientiarum genere versatissimus, praestantissimi ingenii dotibus sublimiter praeditus, inferioribus rei literariae disciplinis, una cum mathematicis ac caeteris philosophicae professionis scientiis, admodum feliciter partis, totus sacris studiis incubuit. Poeta elegans, rhetor disertus, philosophus acutus, disputator subtilis, concionator facundus, in omni denique sermone tersus et politus; has enim scientias sub optimis praeceptoribus didicit et tam accurate calluit, ut alios eadem postea digne docuerit: de quo Bebelius in quadam praefatione hoc scribit: "Albinus,"

inquit, "author ubique pius, ubique doctus, fuccinctus, maturus, gravis, et ante multos alios praecipue dignus qui in manibus hominum habeatur," etc. Ita diligenter in omni generis auctoribus versatus fuit, ut sui seculi nulli secundus haberetur: tam Graecae quam Hebraicae linguae operam dedit, accessit in mathesi peritia pene incredibilis, sed absque necromantia. Vocatus autem domum ab Achaio rege, humaniter et amice ab ipso est susceptus, et haud multo post interjecto tempore, ut testantur Herm. Kirchnerus, lib. ii. de Jure Legati, Rudolphus Boteraeus, Paulus Merula, et ipse Polydorus Virgilius, Joannes Gualterius, et alii, ab eodem Achaio Scotorum rege ad Carolum Magnum Alcuinus hic cum tribus aliis fociis, conterraneis suis, nimirum Claudio Clemente, Joanne Mailrosio, et Rabano Mauro, cum Gulielmo etiam regis fratre, legatus mittebatur, pro perpetuo illo inter Scotos et Gallos firmando foedere adversus Anglos celeberrimos hostes, et alias exoticas gentes, quod in hodiernum usque diem inviolatum permanet. Hic Alcuinus Carolum induxit ut Parisiis gymnasium publicum fundaret. In Parisiensi igitur Academia primi praeceptores Scoti extiterunt, ut omnes historici, Galli et Scoti, et qui de Academiae Parisiensis fundatione, sine ulla exceptione. Rudolph. Boteraeus in Lutetia:

Et tandem egregius Scotorum emersit ab oris
Alcuinus.

Rabanus et Alcuinus, inquit Leslaeus, legatione peracta in Scotiam revertuntur; id quod dum Joannes et Clemens serio quoque cogitant, Carolus Magnus rex precibus effecit ut in Francia haerent. Ad academias, ille Papiam, hic Parisiensem (quarum fundamenta non ita pridem Carolus Magnus jecerat) ut juventutem ibi literis disciplinisque imbuerent, ablegantur; unde facile videre est, quod ab aliis multis est memoriae proditum, quicquid vel politioris literaturae vel solidioris doctrinae in illis academiis jam vigeat, ex Scotis tanquam ex fontibus emanasse. In tanta familiaritate apud Carolum Magnum

habitus est, ut Imperatoris Magister deliciosus fuerit appellatus, cujus magisterio ipse imperator omnibus liberalium artium disciplinis initiari satagebat. Scripsit multa praeclara volumina, de quibus feruntur,

De Sancta Trinitate et Fide, lib. III.

Speculum Vitae Humanae, lib. VII.

In Evangelium Joannis, lib. VII.

In Epistolas D. Pauli, lib. XIV.

De Artibus Liberalibus, lib. II.

Homiliae 254 Doctorum, lib. I.

Ad Quaestiones Fredigifi, lib. I.

Ad Eulalam de Ratione Animae, lib. I.

In Genesim, lib. I.

In Ecclesiasten, lib. I.

Ad Discipulos, Dialogus, lib. I.

Enchiridion in quibusdam Psal. lib. I.

Commentarii in utrumque Testamentum, lib. plur.

Et alia permulta, quorum numerosum catalogum vide apud nostrum de Scriptoribus nostrae gentis tractatum. Claruit anno incarnati Messiae 790, regnante in Scotia Achaio.

DE CLAUDIO CLEMENTE.

CLAUDIUS CLEMENS, illustris generis Scotus, monachus ordinis S. Benedicti, discipulus quondam, ut ferunt, Bedae in Anglia, et collega Alcuini Levitae et abbatis, item Joannis Mailrosii, alias Scoti, et Rabani Mauri, illius in legatione ad Carolum Magnum, pro firmando inter Gallos et Scotos foedere, Ticinensis Academiae fundator, et in senectute Altifiodorensis episcopus. Sanctissimi Bedae presbyteri saluberrimas Vuermuthae et alibi lectiones frequentabat, literarum et ipse avidus, vir in divinis Scripturis valde studiosus et eruditus, et secularis doctrinae non ignarus, carmine exercitatus et prosa, utraque philosophia, divina et humana, instructissimus, eloquio facundus, in judican-

do acutus ac maturus, et in sententiis gravis. Quum politiores literas utriusque linguae, et poeseos studium magna ingenii dexteritate excoluisset, perscrutandis divinis literis reliquam aetatem et operam dedit. In his non vulgarem profectum consecutus, probatis moribus et vitae integritate apud eruditos et pios quosque magnam sui nominis venerationem promeruit. Vir pius, doctus, gravis, modestus, et auctoritate plenus, prudens et cordatus, propter quasdam suas insignes naturae dotes aptus ad regendum, sed propter mentis acumen, felix ingenium, et propensum ad bonas artes animum, multo magis idoneus ad studendum. Addidit stimulos et quasi currentem incitavit ad cursum Carolus imperator, qui Galliam non minus literis quam armis illustrare cupiebat, reipublicae literariae praesidium singulare, rarum decus et ornamentum. Nullum igitur non movit lapidem ut beneficiis tanti patroni, quoad posset, responderet, ejusque expectationi satisfaceret. Hic Claudius ille erat, qui in foro Lutetiae eruditionem omnibus venalem proposuit, nihilque mercedis loco praeter victum et vestes repoposcit. Sanxit inde Carolus rex, ut deinceps linguarum, philosophiae, ac theologiae gymnasium illic Lutetiae effet, et ut Claudius in eo praelectiones inciperet. Edidit inter alia doctrinae monumenta, ad Christianam religionem pertinentia,

Commentarios in Matthaeum, lib. III.

In Pentateuchum, lib. v.

In Capita Judicum, lib. I.

Enarrationes in Ruth, lib. I.

Super Pfalterium, lib. I.

In omnes Epistolas Pauli, lib. XIV.

In Evangelistarum Concordiam, lib. I.

Memoriale Historiarum, lib. I.

Summam quandam, lib. I.

Homilias quoque, lib. I.

Claruit anno communis salutis 796, dum Scotici regni sceptrum

teneret Achaius, rex pius et religiosus. Hunc Claudium Galli aliique scriptores plurimum commendant.

DE JOANNE MAILROSIO.

JOANNES MAILROSIUS, monachus ordinis S. Benedicti, Bedae monachi et doctoris clarissimi quondam auditor atque discipulus, natione et cognomine Scotus, ut Trithemius, Major, Lessaeus, Baleus, et omnes fere consentiunt. Et Uvion, lib. v. cap. xcv. D. Joannes Scotus, diaconus et doctor, et Academiae Parisiensis fundator. Item Posssevinus p. 215. Joannes, inquit, Mailrosius cognomento ac natione Scotus. Idem plane refert Gesnerus. Collega Albini, ut habet Trithemius, veniens cum eo de Britannia in Galliam, apud Carolum imperatorem Magnum in pretio fuit. Qui cum esset utriusque linguae, Graecae Latinaeque, peritissimus, primum adjuncto sibi Claudio Clemente, conterraneo suo et pari doctrina viro, postea Alcuino et Rabano, in Gallias, ut supra dictum, transfretavit, ubi auditorium percelebre ex Caroli regis mandato ordinarunt. De hoc Joanne refert Antonius Posssevinus quod Romanis displicuerit, quoniam Graecis adhaerens in opinione de Paschatis celebratione, pontificum dogmata improbarit. Vir erat in humaniore literatura cultissimus, qui, oratione tum stricta, tum soluta, elegantissime multa scripsit: urbanitatem etiam morum accurate se scire et alios docere posse profitebatur, acuto et subtili ingenio, atque ad ea quae intendebat persuadendum accommodato; philosophicis studiis usque ad multam aetatem totus immerfus, neque interea sacras omnino neglexit literas, imo omnibus aliis, ut par erat, anteposuit. Denique sive doctrinae praestantiam, sive virtutum eminentiam, morum gravitatem, vitae integritatem, singularem in rebus gerendis prudentiam et in negotiis expediendis dexteritatem respicias, erat cum praestantissimis illorum temporum hominibus merito comparandus. Denique, ut futuris seculis prodesset, scripto commisit, ut Bostonus et alii referunt,

Super Canones Arzachaelis, lib. I.

Ad Carolum Regem, lib. I.

Verfus diverfi generis, lib. I.

In Evangelium Matthaei, lib. III.

De Officiis Humanis, lib. I.

De Officiis Divinis, lib. I.

Dialogum de Natura, lib. I.

De Naturae Divifione, lib. I.

De primo Rerum Principio, lib. I.

De Euchariftia, lib. I.

Commentarios Scripturarum, lib. I.

Homilias eruditas, lib. I.

De Germanis juxta Irenicum, lib. I.

Atque alia, ut vult Boftonus. Divi Auguftini Benedictinorum coenobio Carolus hunc Ticini praefecit; in quo et fenex obiiffe putatur anno partus virginei 792, Achaio Scotis imperitante.

RABANUS MAURUS.

RABANUS, cognomento Magnentius Maurus, Fuldae conditor, archiepifcopus Moguntinus, Alcuini praeclariffimi non tam collega quam difcipulus, natione Scotus, ut Baleus Anglus fatis probat contra Ricobaldum Ferrarienfem, Ptolemaeum, Volaterranum, et alios, qui eum utcumque Anglum nominarunt. Robertus Gonletus Compend. Privileg. Academiae Parifienfis: "Primam theologiae fedem in Academia Parifienfi pofuerunt Alcuinus, Joannes, Rabanus, et Claudius, Scoti." Eadem Genebrardus Chronolog. pag. 519. Girald. Ferrarienfis: "Delati in Galliam e Scotia Claudius Demens, Rabanus, et Alcuinus." Omifit Joannem, et pro Clemente Dementem male legit. Denique Galli et noftrates omnes ad unum fere. Tenuerat Rabanus adhuc monachus, inquit Trithemius, fcholam monachorum publicam in coenobio Fuldenfi, quam etiam abbas continuavit, in qua monachos non folum in

facris Scripturis, sed etiam in secularibus literis omnifariam erudit; nec solum Fuldenſis coenobii monachos, sed etiam ex diverſis locis aliis ad ſe tranſmiſſos, multos in omni genere doctrinae diſcipulos inſtituit. Ex his complures poſtea ſueceſſu temporis ad magnas dignitates promoti ſunt. Praeceptorem habuerat ex diſcipulis Bedae reverendiſſimum virum Albinum, monachum et abbatem monaſterii S. Martini Turonenſis, Magni Caroli imperatoris quondam didaſculum, a quo ipſe hauſerat in Gallia, quod alios in Germania poſtmodum docebat, cum adhuc puer eſſet decem annorum. Omne deinceps ſtudium convertit ad ſcientiam Scripturarum: in omni eruditione tam ſecularium quam divinarum Scripturarum doctiſſimus evaſit; philoſophus clarus, poeta inſignis, rhetor facundus, aſtronomus et computiſta celeberrimus. In juventute iis omnibus ſcientiis publice privatimque imbuenda maximos ingenii ſui nervos contendit. Primam ſuam juventutem Benediſti inſtitutiſ conſecravit; vir factus, abbas Fuldenſis in Germania omnium monachorum ſumma voluntate creatus eſt: denique ad Moguntinenſis eccleſiae archiepiſcopatum evectus, viginti quatuor annis hoc munus obibat. Tandem ſcandalizati in eo monachi, quo maxime debuerant aedificari, qui eum dicebant nimium Scripturis intentum temporalia negligere. Dans igitur locum irae, monaſterium et habitatores ejus deſeruit, nec poſtea, iis poenitentia ductis, eorum preeibus revocari poterat. Scripſit de eo nonnullus, nec Italiam Rabano ſimilem, nec Germaniam aequalem peperiffe. Libri, quos ſingulari quadam eruditione reſertos edidit, infiniti pene ſunt. Scripſit multa et verſu et proſa.

Commentaria in univerſam S. Scripturam utriuſque Teſtamenti.

Libros tres de Inſtitutione Clericorum.

De Laude Crucis, lib. II.

Ad Haymonem de Univerſo, lib. XXII.

De Proprietate Verborum et Rerum, lib. XXII.

De Rerum Naturis, lib. XV.

De omnibus Sanctis Homilias, lib. I.

De Computo Dialogum, lib. I.

De Quaestionibus Canonum, lib. I.

De Praedestinatione, lib. I.

De Ortu et Moribus Antichristi, lib. I.

Et alia. Vide nostrum de Scriptoribus Scoticae Gentis Catalogum. Claruit anno Servatoris in carnem venientis 803, Convallo Secundo in Scotia regnante.

DE JOANNE ERIGENA.

JOANNES ERIGENA dictus, aut Airigena, ab Era vel Aira urbe Scotiae celebri, quae alias dicitur oppidum S. Joannis, aliis Joannes Scotus, vel Magister Monachus, cognomine et natione Scotus, ut tradit Major, Boethius, Leslaeus, Buchananus, Dempsterus, et alii. Item Nicolaus papa Primus de eo in Epistola ad Carolum Caesarem sic scribit: "Relatum est apostolatu nostro, quod opus B. Dionysii Areopagitae, quod de divinis nominibus, vel caelestibus ordinibus Graeco descripsit eloquio, quidam vir Joannes, Scotus genere, nuper in Latinum transfulerit; quod juxta morem nobis mitti, et nostro judicio debuit approbari, praesertim cum idem Joannes, licet multae scientiae esse praedicetur, olim non sane sapere in quibusdam frequenti rumore dicatur." Sed et Anastasius de insigni sanctitate adhuc viventem collaudat his verbis ad Carolum: "Mirandum quoque est quomodo ille vir barbarus, Joannem dico, ille qui in finibus mundi positus, quanto ab hominibus conversatione, tanto credi potuit alterius linguae dictione longinquius, talia intellectu capere in aliamque linguam transferre voluerit. Joannem dico Scotigenam, virum, quantum comperi, per omnia sanctum, sive potius scientem," etc. Frustra ergo Pitseus Nicolaum papam ex aliorum tantum relatione illum genere Scotum nuncupasse interpretatur, unde enim ille Eurigenam dictum esse vult, ex unico scilicet Suffrido Petro. Hic in patria schola literis mediocriter tinctus, sese animo ad majora capefcenda

haud cunctanter accinxit, et in Graeciam usque perrexit; Athenas petiit, literas Graecas, Chaldaicas, et Arabicas didicit, omnemque arcanam philosophiam ita penetravit, ut in omni meliore doctrina vix fuisse quendam in illa aetate per terrarum orbem habuerit. Post multos autem annos, et plus quam mediocres in literis progressus, in Italiam et Galliam est reversus, a Ludovico Romanorum imperatore accitus. Multiplicis eruditionis nomine Carolo Calvo, ut et Ludovico Balbo, est acceptus. Hujus lepidi ingenii illustre signum hoc fuit, quod regi in mensa percontanti (jocabatur enim rex cum illo saepissime) Quid interesset inter Scotum et solum? (solum enim Galli vernacula lingua appellant hominem natura et ingenio stupidum,) Mensam, respondit, false regem pungens, inter quem et Joannem mensa fuit interposita. Rogatu autem imperatoris, Dionysii Areopagitae Hierarchiam de Graeco in Latinum vertit: extat opus insigne, commentariis Hugonis a S. Victore illustratum. Post missus a Carolo Tertio in Angliam, descendit legatus ad Alfredum Anglorum regem, optimo principi gratulaturus, quod, post partem adversus Danos victoriam, pacem cum Scotis ac Francis inierit: ob eximiam ejus eruditionem, ex legato Alfredo factus est hospes, et tam sibi quam suis liberis adhibitus praeceptor, et, ipso rege postea adhortante, inter otia literaria e Graeco transtulit in tres linguas, scilicet Chaldaicam, Arabicam, et Latinam, Aristotelis Moralia, de Secretis Secretorum. Hunc doctorem rex Oxonium misit, jussitque ut, academia jam restituta, omnium primus ibi bonas literas publice doceret. Argumenta doctrinae suae haec saltem pauca hic attingamus:

De Corpore et Sanguine Domini, lib. I.

Versiones B. Dionysii, lib. I.

In Aristotelis Moralia, lib. IX.

In Hierarchiam Commentarios, lib. IV.

In Theologiam Mysticam, lib. I.

Paraphrasticos tomos, lib. I.

Dogmata Philosophorum, lib. I.

De Immaculatis Myfteriis, lib. I.

Caetera vide apud noſtrum de Scriptoribus Scoticae Gentis Catalogum. Demum ab Alfredo rege praeceptor conſtitutus in coenobio Malmelburienſi, a malevolis quibusdam diſcipulis, quorum inſolentiam morumque pravitatem acrius arguebat, inter legendum ſcalpellis praecutis perforatus eſt et interemptus, non ſine monachorum fortassis impulſu, quamvis ab illis mox inter eccleſiae martyres numeretur. Claruit anno a plenitudine temporis 884, ſub Gregorio rege; cujus ſepulchrum, ad magni altaris finiſtrum latus ſitum, hoc epitaphio notatur:

Clauditur hoc tumulo ſacer ille ſophiſta Joannes,
 Qui dotatus erat, dum vixit, dogmate miro:
 Martyrio tandem Chriſti conſcendere regnum
 Quo meruit, vivet cum ſanctis ſecula cuncta.

DE MARIANO.

MARIANUS, cognomento ac natione Scotus, ut omnes conſentiunt, item dictus Marianus Incluſus, primum monachus S. Pantaleonis (ex Trithemio) Colonienſis, deinde Fuldenſis, ordinis S. Benedicti, hiftoriographus celeberrimus, computiſta inſignis, et theologus gravis, quae nomina in hodiernum uſque diem ſcriptores omnes illi adhuc tribuunt. Vir erat Deo devotus, in divinis Scripturis eruditus, et in diſciplina ſecularium literarum copioſe inſtructus, ingenii ſolertiſſimi, ſermonis politi, linguae expeditae: qui quidem in antiquiſſimis rebus ex abdito in lucem proferendis tam acriter deſudaffe perhibetur, ut multos errores, qui in eccleſiaſticam hiftoriam hominum vitiò irreferant, deleverit, certamque veritatem ſubſtituerit. Hic, cum omnia odiis inteſtiniſ ſub Machabaeo tyranno arderent, patria ſua ceſſit, et in Germaniam peregrinus auſugit; Coloniae primo quoque tempore in monaſterio D. Martini monachum induit, et in eodem coenobio vitam ſolitariam incluſus duobus annis voluntarie duxit. Ad Fuldam

inde per monachos translatus, duodecim annis illic mansit, ibique in monasterio, cui Richardus abbas nostras, non minore pietate quam eruditione insignis, praefuit. Omnibus disciplinis avidissime atque felicissime haustis, jussu abbatis Fuldenfis et archiepiscopi Moguntini, propter sanctitatem et eruditionem Moguntiam evocatus, apud S. Martinum inclusus septendecim aliis annis, summa virtutis excitata opinione usque ad mortem perseveravit, non sine grandi sanctitatis opinione. Dionysii Exigui, abbatis Romani, Cyclum Paschalem correxit, ut a iusta evangelicae veritatis computatione omnia duceret, quae in historiis sequuntur; et ex Afferio Menevensi chronographo, ut auctor est Lelandus, flores collegit. Unde Trithemius: "Fuit autem computista maximus, et temporis transacti diligentissimus censor, quod clarissima monumenta, quae edidit, probant." E quibus extant subjecta:

Volumen insigne Chronicorum ab exordio mundi usque ad sua tempora, lib. III.

De Concordantia Evangelistarum, lib. I.

De Universali Computo, lib. I.

Sermones varii, et

Plures ad diversos Epistolae.

Emendationes Dionysii, lib. I.

De magno Cyclo Paschali, lib. I.

Algorismus quoque, lib. I.

Breviarium in Lucam, lib. I.

Annotationes Scripturarum, lib. I.

Et quaedam alia. Describit historiam universalem satis diligenter, inquit Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis, sed primus liber caret principio. Continuavit ejus Historiam Dodechinus abbas S. Dyfbodi usque ad annum Domini 1200. Moguntiae demum obiit, anno restaurationis humanae 1086, aetatis suae anno quinquagesimo octavo: in majori templo apud D. Martinum sepelitur, dum in Scotia regnaret Malcolmus Tertius.

DE DAVIDE PRESBYTERO.

DAVID PRESBYTER, a nonnullis David Scotus dictus, erat enim primo ludimagister Virceburgi apud Scotos monachos in coenobio S. Jacobi Herbipolensi civitate, postea Henrico Quinto imperatori a facellis, demum episcopus Bangorensis, cognomine ac natione Scotus, ut Godwin, Urspergenfis, Baleus, Gefnerus, Malmesburienfis, et alii etiam omnes fatentur, licet nonnulli Davidem Scotum a Davide presbytero diversum et alium esse existiment. Hic in patria schola literis mediocriter tinctus, antiquorum philosophorum de more, et bonarum literarum amore, longinquas regiones et plures Germaniae atque Galliae academias celebriores adiit. In Germaniam igitur superiorem post varios in re literaria sudores devenit, ubi ludimagister ad Virceburgensem scholam insignem regendam vocatus est. Paucis post annis ita fama claruit, ut ab imperatore Henrico Quinto in aulam arcessitus sit, eique a facellis et a confessione positus. "Eo tempore," ut Baleus refert, "Henricus Quintus imperator in Italiam rebus agendis proficiscens, se non solum armatis militibus, sed et peritis quoque viris ac literatis hominibus munivit, ut per ipsos cuique poscenti in omni eruditione rationem redderet." "In mandatis ei dederat imperator," inquit Urspergenfis abbas Conradus a Lichtenaw in Chronicis suis, "itineris sui cursum, rerum in eo gestarum ordinem, facili stylo, ut ab omnibus intelligeretur, describere." Et Guilielmus Malmesburienfis, in lib. IV. de Regibus, ita loquitur: "David Scotus, Bancornensis episcopus, iter Caesaris ad Romam exposuit, quod panegyricum dici poterit, ut in gratiam principis magis quam historicum deceret acclivius videretur." Conradus etiam: "Simplicibus et indoctis consuluit historicus iste in expeditionis opere per sermonis rufficitatem, ne cuiquam esset ejus lectio gravis." Vir erat omnium virtutum et bonarum literarum studiis impense deditus, mitis, affabilis, corpore venusto, vultu decoro, moribus candidus, vita integer, omnibus carus et

benignus ; denique non vulgari doctrina instructus, et raris virtutum ornamentis insignitus. In scriptis denique communicavit posteritati,

Henrici Quinti Imperatoris in Italiam Expeditionis Seriem,
lib. III.

Magistratum Insignia, lib. I.

Apologiam ad Caesarem, lib. II.

De Regno Scotorum, lib. I.

De Juventute recte informanda, lib. I.

Res gestas sui Temporis per Germaniam.

Et alia multa, praefertim in S. Scripturam, postquam in Guallia cathedralem obtinuerat sedem. Claruit anno post Christi salutiferam nativitatem 1110, dum summa rerum in Scotia penes Alexandrum Primum resideret.

DE RICHARDO DE S. VICTORE.

RICHARDUS de Sancto Victore, natione Scotus, ut habet Bellarminus, monachus ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini ad muros Lutetianos, Hugonis de S. Victore tempore claruit, et in eodem monasterio sanctissime vixit. Fuit quoque S. Bernardi amicissimus, ut ex libris ad eum scriptis perspicuum est. "Theologorum sui temporis nulli secundus, tam enim in scholastica theologia," inquit Major, "quae palaestra literaria et exercitatione acquiritur, quam ea quam utcumque quis solus haurire potest, emicuit : lucubrationes plurimas, lectione dignissimas in publicum emisit. In quodam sermone de Christifera Virgine, omnium expresse primus eam originalis noxae expertem tenuit." Hic Richardus, postquam in patria sua rudimenta philosophiae percepisset, ardentiori quodam discendi studio tactus, impiger Parisios petiit, ubi inter praecipuos doctores et publicos theologiae scholasticae professores ita emicuit, ut magnum et nunquam interiturum nomen et patriae et sibi comparaverit. Omnia S. theologiae, peripateticorum more definiendo, dividendo, et demonstrando, comprobavit, quod qui-

dem ex scriptis fati liquet. Contra Andream Victorium, ejusdem ordinis discipulum, fati mordacem librum edidit. Vir erat in divinis Scripturis eruditissimus, et in seculari philosophia nobiliter doctus, ingenio praeftans, eloquio scholasticus, moribus et conversatione praecipuus; has enim laudes tribuit ei Trithemius. Tres autem erant, secundum quosdam, de S. Victore dicti; Richardus Scotus, Hugo Germanus, et Andreas Anglus, alias dictus Andreas Victorius, et cognomen erat ejus collegii praelectoribus commune tunc temporis. Hujus vero Richardi eruditionem singularem et opuscula pene infinita notiora esse arbitror, quam ut hic longa et prolixa inductione enarrari opus sit; quapropter laconice et sicco, quod aiunt, pede aliquorum fuorum opusculorum titulos subtexamus.

De S. Trinitate, lib. vi.

De Gratia Contemplationis, lib. v.

De Statu interioris Hominis, lib. iii.

De Eruditione interioris Hominis, lib. iii.

Exceptionum lib. iv.

In Arca Mystica, lib. v.

Epitoma totius Bibliae, lib. i.

Explanatio Difficultatum in Tabernaculo Foederis, lib.

De Visione Nabuchodonosor, lib. i.

Et alia permulta, quae extant in duobus tomis. Claruit anno a Christi incarnatione 1140, sub Davide Primo. In D. Victoris claustro ad Parisios inhumatus est, et hoc epitaphio monumentum insignitum :

Moribus, ingenio, doctrina clarus, et arte,
 Pulvereo hic tegeris, docte Richarde, situ.
 Quem tellus genuit felici Scotica partu,
 Te fovet in gremio Gallica terra suo.
 Nil tibi Parca ferox nocuit, quae stamina parvo
 Tempore tracta, gravi rupit acerba manu :
 Plurima namque tui superant monumenta laboris,
 Quae tibi perpetuum sint paritura decus.

Segnior ut lento sceleratas mors petit aedes,
Sic propero nimis it sub pia tecta gradu.

DE MICHAELE SCOTO.

MICHAEL SCOTUS, cognomento Magus seu Mathematicus, Michael Medicus etiam dictus, genere et natione Scotus, quanquam tot viris doctis unicum unius Lelandi opponant testimonium quidam Anglici scriptores; atque hac etiam de causa, Michaellem medicum, quod ab omnibus Scoti, non autem Anglici cujusdam, ejus scripta habeantur, a Michaelle Scoto diversum somniant. Sed haec alias. Hic Michael ab ipsa puerili aetate in literis utiliter educatus erat: maturescente autem aetate, celebriores academias, ut majores faceret in artibus liberalibus progressus, impiger petiit; Oxonium igitur primo, deinde Lutetiam de more adiit, ubi magno cum fructu mathematicis et philosophicis scientiis operam navavit, et astrologus etiam peritissimus evasit. Peragratis autem multis regionibus, et visitatis variis academiis, pro adipiscendis scientiis naturalibus, et pro linguarum, non tantum Graecae et Hebraeae, sed Arabicae et Chaldaicae, cognitione, et ut eum non effugerent illa, quae de rebus mathematicis in quacunque lingua scripta sunt; unde temporis successu factum est, ut omnem cultiorem literaturam, omnes artes liberales, mathematicas artes omnes, omnem philosophiam accurate teneret, denique theologiam et medicam artem hisce omnibus adderet. Dira illa vulnera, lepram, podagram, hydrophiam, aliaque insanabilia corporis contagia, arte sua mirifice et nullo, ut videbatur, negotio, sustulit: chiromantiam, physiognomiam, astrologiam naturalem, cum periaxiomatibus de faciebus signorum, et canonibus de aegritudinibus, insignis hic promanticus adeo diferte, ut nusquam fere alius quisquam, calluit. Ad theologiam autem quod attinet, in ea etiam tantam acquisivit cognitionem, ut a quibusdam citetur tanquam auctoritatis magnae eminentissimus theologus. Denique nihil reliquum fecerat ad hominem in omni

doctrinae genere literatissimum, atque hisce omnibus nominibus imperator Fredericus Secundus eum in deliciis habuit. Comparata autem doctarum linguarum cognitione, interpretationi se consecravit, qua parte, Rogero Bacone teste, bonas artes non mediocriter juvabat. Caeterum hunc Michaellem suis temporibus inter alios summis ornabant laudibus Joannes Picus Mirandulae comes, Symphorianus Chamberius, Cornelius Agrippa, viri doctrina insignes. Penitissimos magiae recessus dicebatur maximo omnium stupore indagasse, ut fit, ut apud vulgus necromanticus haberetur. Sed optimum omnium testimonium praebebunt sua opera; inter quae, haec accipe:

De Constitutione Mundi, lib. iv.

In Aristotelis Ethica, lib. x.

In ejusdem Meteora, lib. iv.

De Animalibus, ad Caesarem, lib.

De Somno et Vigilia, lib.

Imagines Astronomicas, lib.

De Sensu et Sensato, lib. ii.

De Chiromantia, lib.

De Signis Planetarum, etc.

Caetera vide in Catalogo nostro Scriptorum Scotorum quae extant, nam neque omnia quae in re philosophica scripsit, nec quae de theologicis mystericis exaravit ulla inveniuntur. Claruit anno postquam Verbum caro factum est 1290, sub Joanne Baliolo Scotorum rege.

DE JOANNE SACROBOSCO.

JOANNES SACROBOSCUS, alias Halifax, item de Sacrobosco, vel, ut habet editio Colonienfis, de Sacrobosco, Scotice sonat Halywoode, a loco natali nimirum sic dictus, apud Brigantes, hoc est, Gallovidiam, in Candida Casa, originem ducens, et ibidem usque ad juventutem in bonis literis et piis moribus egregie institutus, humaniores literas in-

ter monachos Candidae Casae et Dryburgenfes didicit. Post jaeta optima studiorum fundamenta in schola patria, monachorum claustris relictis, ad Oxonium se contulit in Anglia, ubi prima philosophiae et mathefeos elementa obiter tantum gustavit; mox Germaniam versus iter instituit, nec diu ibi subfitit; celebriores tantum academias per vices frequentavit, nec a laboribus ludi literarii et exercitiis scholasticis interea cessavit. Deinde Parifensem Academiam adivit, et quod reliquum erat vitae in studiis philosophiae et mathematicarum scientiarum ibidem contrivit. Liberales artes et omne philosophiae genus accurate tenuit: mathefin inprimis tam expedito cognitionis fuceffu coluit, ut exemplum pene inimitabile posteris se exhibuerit; postpositis enim omnibus aliis scientiis, noviffime mathematicas scientias unice coluit. Hinc Parifensis Universitas eum insignibus magisteriis non immerito ornavit. “Contendere quidem multi et strenue,” inquit Lelandus, “scopum ab eo propositum contingere, at nullus adhuc inventus est, qui laudem cum eo parem recte sibi vindicet.” Quare nec injuria inprimis ejus Sphaera ab omnibus academiis approbatur, recipitur ab illius scientiae professoribus, quaeritur, teritur, praelegitur, imo et plurimis doctorum commentariis illustratur. In ejus Sphaeram scripsit Fr. Capuanus et Erasmus Oswaldus, item mathematici multi Parifenses anno Domini 1516; item magister Maurus Florentinus Italice, Elias Venetus, Albertus Heron, Christophorus Clavius, Pierius Valerianus, Petrus Nonius. Porro sufficientes doctrinae ejus indices habemus non paucas eruditas lucubrationes:

De Sphaera Mundi, lib. I.

De Astrolabio, lib. I.

De Anni Ratione; five, Computum Ecclesiasticum, lib. I.

De Algorifmo, lib. I.

Breviarium Juris, lib. I.

De Computo Ecclesiastico.

Atque alia plura. Sub Alexandro Secundo vixit, anno Christi 1240.

Lutetiae obiit, et elatus est publico Parifiorum luctu, sepultus in fano Maturini, inculpto faxo sepulchrali astrolabio, signo mathematico, cum his obscuris de anno obitus versibus :

M. Christi bis C. quarto deno quater anno,
De Sacrobosco discrevit tempora ramus,
Gratia cui nomen dederat divina Joannes.

Et in circuitu sepulchri ferunt hoc sequens legi tetraſticon :

De Sacrobosco qui computista Joannes
Tempora discrevit, jacet hic a tempore raptus.
Tempora qui sequeris, memor esto quod morieris :
Si miser es, plora ; miserans pro me, precor, ora.

DE JOANNE DUNS.

JOANNES DUNS, cognomento Scotus, et Doct̄or Subtilis, ordinis Fratrum Minorum, Guilielmi Varronis quondam discipulus, qui a patria Joannes Duns Scotus dictus est ; erat enim de vico Duns, octo mille passibus ab Anglia distante. Hoc autem affirmant non tantum scriptores nostri omnes, sed etiam Heracletus, Antonius Possevinus, Petrus Crinitus, Paulus Jovius, Sixtus Senensis, Antoninus, Trithemius, Florentinus, Gilbertus Genebrardus, Jamblacensis, Franciscus de Petigianis, denique Franciscanorum et Dominicanorum chronographi ; qui omnes ab ingenii acumine subtilē pronunciant, et Scotum natione divulgant. Infuper lapis in mausoleo Scoti exaratus indicat ejus patriam : “Scotia me genuit, Anglia me accepit, Lutetia Parifiorum me docuit, Colonia me tenet.” Gesnerus etiam et Josias Simlerus haud aliter sentiunt, cum omnibus fere antiquis illustrium virorum scriptoribus ; tametsi Cavellus Hibernus eum ex Hibernia ortum esse velit, et Lelandus etiam, quique eum secuti sunt Anglici scriptores nonnulli, ex Northumbriae comitatu oriundum docere student : sed quam frivolis argumentis ducti, haec corroborare nitantur, in tractatu

nostro de Scriptoribus nostrae Gentis, aperte et candide, luce meridiana clarius, haud difficulter demonstrabimus. “Hunc puellum,” ita enim loquitur Joannes Major in lib. IV. et cap. XVI. de Scotorum Gestis, “in grammaticis initiatum ad Oxoniam duo fratres Minores Scoti duxerunt, quia tempore illo in Scotia nulla erat universitas; et in Minorum conventu gratis istorum duorum fratrum Oxoniae conversatus beati Francisci religionem professus est;” et ibidem est vocatus a fratribus ad theologiae professionem. Sic Oxoniae profecit, ut in metaphysica et in quatuor Sententiarum libros monumenta lectione digna posteris reliquerit, quod scriptum opus Anglicanum sive Oxoniense vulgo dicitur. Postea a fratribus Minoritanis Parisiensibus vocatus, ab ordinis generali Gonsalvo Tolosae in capitulo constitutus regens seu professor Parisiensis; ubi de novo theologiae cursum docuit, atque ibidem lectionem aliam in Sententias, priore contractionem et magis frugiferam, edidit. Tertio tandem Coloniae Agrippinae idem praestitit incredibili cum auditorum applausu, theologiam siquidem scholasticam multis subtilitatibus exquisitis auxit. Vir in divinis Scripturis studiosus et eruditus, et in philosophia Aristotelica doctissimus, atque adeo profundus, ut ejus scripta paucis sint penetrabilia, et ob id quoque minus usitata. Ferunt illum diem integrum et amplius sedisse sopitis sensibus. Qui autem quaestionis alicujus intimam rationem ad vivum refecant ac subtilius perferutantur, Scoticae summa tanti ingenii laude vocantur; quasi nihil sit in tanta difficultate interseptum, aut tam densa caligine involutum, quod Scoti ingenium non potuerat penitus inspicere ac clare aperire. Verum enimvero quandoquidem hujus viri encomium mundo patefacere, non aliud esset quam soli lucem foenerare, sicco tantum pede ejus opera pertransibimus, memores alias nobis haec fusius et plenius enarrari. Scripsit

Super Sententias, lib. IV.

In Metaphysicam Quaestiones, lib. XII.

In Aristotelis Physica, lib. VIII.

Quodlibeta Scholaſtica, lib.

In Analytica Poſteriora, lib. II.

Tetragreumata quaedam, lib.

Quaeſtiones Univerſalium, lib.

Quaeſtiones Praedicamentorum, lib.

Quaeſtiones in Porphyrium, et veterem Artem Ariſtotelis, lib.

Commentarios in Evangelia, lib. IV.

Tandem aetate virili, praepropera morte, apoplexia tactus, fato ceſſit Coloniae 6 Id. Novembr. anno a Chriſto nato 1308, ſub Roberto Primo. Jacet ibi ſepultus in magno Franciſcanorum conventu in medio chori ante ſummum altare, tumba admodum ſplendida, in cujus circuitu nomina quindecim doctorum ordinis S. Franciſci inſculpta leguntur. Ad pedes hoc ſequens epitaphium laminiſ aeneis inciſum habetur :

Ante oculos ſaxum doctorem deprimit ingens,

Cujus ad interitum ſacra Minerva gemit.

Siſte gradum, lector, fulvo dabis oſcula ſaxo ;

Corpus Joannis haec tenet urna Scoti.

Annus milleno ter centum cum adderet octo,

Poſtremum clauſit letho agitante diem.

DE FRANCISCO MAYRONE.

FRANCISCUS MAYRO, aliis dictus Franciſcus Maronis, natione Scotus, ut teſtantur Bellarminus et alii, profeſſione religioſus, ordinis S. Franciſci, ſeu Fratrum Minorum, diſcipulus quondam et auditor Joannis Duns Scoti, Doctoris Subtilis, in Cathanefia provincia mediocri loco natus, a primis ſtatim annis ad Muſarum ſacraria a parentibus honeſtis adductus fuit. Pietatis literarumque fundamenta jecit fideliter in ſchola patria Aberdoniae. Hinc, haud multo interjeſto tempore, Lutetiam amandatur, ubi intima philoſophiae adyta ſub praeceptoribus fideliffimis juxta et doctiffimis, nullis laboribus parcens,

penetravit, adeoque incessanter libris inhaesit ut tandem ibi supremam in sacra theologia lauream sit consecutus, simul in ea sublimi facultate doctor creatus, et professor factus; eratque Joannis Duns Scoti, Subtilis Doctoris, sectator diligens, ejusque vestigiis insistens defensor strenuus. Fuit etiam unus ex quindecim praecipuis doctoribus illius ordinis, qui in circuitu sepulchri praefati Duns nominibus aeri incisis leguntur, in ecclesia conventus veteris Minorum Coloniae. Vir pietatis et eruditionis titulis suo tempore non incelebris, et tum divinarum tum secularium literarum scriptis legendis, scribendis, imitandis multum deditus: hinc plurima ingenii sui monumenta admodum subtilia et philosophica posteritati venturae reliquit, inter quae haec subiecta feruntur:

Commentaria in libros quatuor Magistri Sententiarum.

Item Quodlibeta.

Formalitates de Expositione Divinorum Nominum.

De Primo Principio.

Quadragesimale, et Sermones de Sanctis.

De Paupertate Christi et Apostolorum.

De Virtutibus et Vitiis Capitalibus.

De Angelis.

De septem Donis Spiritus Sancti.

Et alia lege in nostro Catalogo Scriptorum nostrae Gentis. Naturae autem cessit anno gratiae 1320, dum Scotici regni clavum teneret Robertus Primus, cognomento Brusilius.

DE HERVAEO, SIVE HERISIO.

HERVAEUS, sive Herifius, Natalis dictus, natione Scotus, ex vetusta familia Heriforum, vulgo Harvie, in Infulis, inter monachos, ut Godwinus, Dempsterus, Malmesburiensis, Bellarminus, monachus Paf-latenfis, et alii testantur, Melrosiensis educatus, postea ad Bangor-ense coenobium translatus est. Ab adolescentia in studiis artium

liberalium bene institutus, ordinem Praedicatorum Sancti Dominici juvenis intravit; utque erat felici et praecellenti ingenio praeditus, studiorum rerumque omnium eruditam cognitionem affecutus est, quam mox longe splendidiorem dabant singularis vitae sinceritas et suspicienda pietas, unde inter suos inclarescere coepit; hinc, sumpta theologicae professionis purpura, ordinis Praedicatorum magister generalis factus est. Theologus erat imprimis doctissimus, floruitque fama ac celebritate virorum humanioris politiorisque literaturae peritia excellentium; unde ab omni clero, suis monachis consentientibus, in episcopum Bangorensis consecratus est, a Godwino primus in eo loco collocatus: hanc autem sedem, ut habet Malmesburienfis, majorum divitiarum spe reliquit, causatus quod sibi et Vallensibus non conveniret. Henricus rex postea, defuncto Richardo rege, hunc Hervaeum ad Eliensis ecclesiae pontificatum evexit; qui, ut loquitur Godwinus, Bangorensi nuper sedi praefuerat, sed quando illi cum Vallis haud bene conveniret, in Angliam novas sedes quaesitum venerat. Translatus est anno 1109; sedit in hac ecclesia Eliensi primus pontifex annos viginti duo. Vir erat usquequaque venerabilis, praeclara eruditione et pari pietate praefulgens, admirabili ingenio, singulari prudentia, praeclaras etiam acerrimi ingenii et admirandae memoriae dotes liberalibus disciplinis felicitur exornavit; in sacris studiis, utriusque Testamenti libris, et patrum scriptis diligenter versatus, nec minori cum laude in philosophicis et secularium literarum studiis doctus: Durandi a Sancto Portiano aequalis, ut inquit Bellarminus. Sed ut ad id quod cultissimi hominis ingenium certum et indubitatum est *τεκμήριον*, quae doctrinae monumenta posteris tradiderit hic celebris et de re literaria optime meritus doctor, aspiciamus, scripsit

In quatuor libros Magistri Sententiarum.

In Epistolas S. Pauli.

De Potestate Papae.

Quodlibeta, adverfus Durandum de iis in quibus a S. Thoma
diffentit.

De Unitate Formarum, contra eundem.

De Materia Caeli.

De Eternitate Mundi.

De Motu Angeli.

De Secundis Intentionibus.

De Relationibus.

De Verbo.

Et alia multa, quae habentur in Catalogo nostro Scriptorum nostrae
Gentis. Ab hac luce migravit 30 Augusti, anno gratiae 1131, reg-
nante in Scotia pio Davide Primo.

DE RICHARDO ARMACHANO.

RICHARDUS, Archiepiscopus Armachanus, et primas Hiberniae, cogno-
mento Radulphus apud patriotas suos Scotos, infulanos nimirum,
apud Hibernos vero, dum ibi archiepiscopum ageret, Fizrauf, quod
idem sonat atque Radulphi filius, cognominabatur. Hic postquam
primam adolescentiam in schola patria optime collocaffet, Oxonium,
academiam tunc temporis totius Britanniae longe celeberrimam,
adolescens petiit, ibique sub optimis, piis, et eruditis praeceptoribus
(e quorum numero erat Joannes Baconthorpius, vir apprime doctus)
artibus liberalibus operam dedit; qui, ut erat diligentia inexhausta,
tantum ibidem profecit quantum illa facile admirabantur tempora.
Hinc acutus dialecticus, hinc dulcis rhetor, hinc gravis philosophus,
ac sanctus denique et profundus theologus evasit. His omnibus
adde, quod in utroque jure tantos fecerat progressus, ut in eadem
academia in theologia simul et in jure ille praelegeret, frequenti
admodum auditorio et candidatorum coetu merito honorandus. Vir
non modo in dicendo, sed et in scribendo, summi acuminis, et judicii

exquifiti, veterumque jurifperitorum et theologorum lectione confirmati, quod abunde oftendunt lucubrationes ejus in omni doctrinae genere in publicum editae. Hic tandem, ut Baleus refert, nomine eruditionis et aliarum virtutum, vel apud ipfum Edwardum Tertium, qui tum Anglis dominabatur, in magno pretio fuit; a quo etiam non longo poft tempore Lichfeldienfis archidiaconus primum, poftea Oxonienfis gymnafii fummus cancellarius, ac noviffime archiepifcopus Armachanus in Hibernia defignabatur. Toto etiam hoc tempore peffime ei cum *fraterculorum mendicantium ordinibus* convenit; acrius fiquidem in publicis lectionibus et concionibus fuis, imo et in nonnullis libris editis, eorum ineptias carpebat, et illas fectas tanquam fucos et telluris inutilia pondera explodendas contendebat. Illi vero hunc haerefeos apud Romanum pontificem accufarunt. Comparantibus ergo tam archiepifcopo quam fratribus Avenione coram papa Innocentio Sexto et cardinalibus, publice protulit, legit, et pronunciavit earundem Propofitionum fuarum lib. I.

Sermones etiam fcripfit, lib. I.

Quaefiones Sententiarum, lib. IV.

Adverfus Errores Armeniorum, lib. XXIX.

Contra Fratres Mendicantes, lib. XVI.

De Paupertate Servatoris, lib. VII.

Illuftrationes Evangeliorum, lib. IV.

Dialogos plures.

De Intentionibus Judaeorum.

De Jure Spirituali, lib.

Sermones ad Crucem Pauli, lib. I.

Sermones coram Pontifice, lib. I.

De Statu univerfali Ecclefiae, lib. I.

Et alia multa fcripfit, quae plenius a nobis enumerantur alibi. Obiit fenex admodum Avenione 20 die Novembris anno falutiferi partus 1359, fub Davide Secundo, Scotorum rege.

DE JOANNE CUNIGAMO.

JOANNES CUNIGAMUS, ordinis Carmelitani monachus in coenobio Gippeswecensi comitatus Suffolcensis, S. theologiae doctor Oxoniensis, et tandem totius ordinis sui per Angliam et Hiberniam provincialis vicesimus primus ad annos quinque, natione Scotus, in Caricta honestis parentibus oriundus, adolescens bonae indolis non modo eloquentiae, verum etiam naturalium rerum cognitioni adhibuit operam; postea maturior annis studiorum ardori nihil remisit, sed in Angliam vicinam ejusque academiam Oxonium impiger se contulit, ultiores ingenii cultus capiendi causa. Hic igitur ille studiis liberalibus eam navabat operam, ut inter philosophiae candidatos complures locum consequeretur primum. Renunciatus autem solenni academiarum ritu artium optimarum magister, uni deinceps theologiae se totum dedit, philosophicis interim studiis nihil aut parum remittens; nec multo post tempore summam in utraque scientia peritiam consecutus est. Vir spectatae tum eruditionis tum pietatis, et philosophus gravis, theologus sanctus, ingenio acutus, in rebus discutiendis subtilis, in dijudicandis solidus, prudens consilio, in agendo dexter, omni denique optimarum literarum suppellectile egregie instructus, partim virtutis, partim doctrinae titulo, inter summos literarum antifites reponi meruit. Patronis excellentibus usus, praecipue vero Joanne Lancastriae et Aquitaniae duce: quem etiam ad vitae finem sibi et conjugii a confessionum secretis fecit. Hic etiam primus fuisse perhibetur, a Valdeno in Zizaniorum Fasciculo, qui in arenam scholasticorum certaminum contra Wiclevum descendit, quod quidem modeste et summo in dicendo candore fecit, admiratus in eo doctrinae excellentiam: nec limites egrediebatur Wiclevus vicissim; ut rectius tandem faperet, instantius Dominum precabatur. Hic autem Joannes literariis monumentis suam famam posteris commendavit; inter alia namque plurima opera haec sequentia in lucem emisit:

- Lecturam Sententiarum lib. iv.
 Commentarios Metaphyſices, lib. xii.
 Contra Propoſitiones Wiclevi, lib. i.
 Super Ideis ejuſdem, lib. i.
 De Eſſe Intelligibili, lib. i.
 Ad quaedam Loca allegata lib. i.
 Quaestiones varias, lib. i.
 Scripturae S. Praeconia, lib. i.
 In canonicam Jacobi, lib. ii.
 In Ezechielem, lib. i.
 De Paſſione Chriſti, lib. i.
 De Spiritu Sancto, lib. i.

Et alia plurima in Catalogo Scriptorum expreſſa. Tandem Eboraci in fuorum Fratrum coenobio in humanis eſſe deſiit anno ab incarnato Dei Verbo 1399, 4 Id. Maii, Roberti Tertii tempore.

DE JACOBO PRIMO REGE.

JACOBUS STEWARTUS, ejus nominis Scotorum Rex primus, Roberti Tertii filius. Is quatuordecim natus annos, a patre et regni proceribus ad Galliarum regem miſſus erat; dum autem in Galliam cogitat, emenſo aliquanto oceani ſpatio, dum littus legit, ad Flamburgum promontorium ſive tempeſtatis vi coactus, ſive ut e nauſea marina ſe paululum recrearet, deſcendit, ab Angliſque retentus, et a rege, conſulto quid eo fieri velit, in aulam arceſſitus, ibique, ex concilii decreto, captivus eſt detentus. In captum tamen a rege Anglo hoc unum liberaliter et regie eſt conſultum, quod literis et honeſta diſciplina eum inſtituendum curavit, adhibitis ei paedagogis, quorum ſcientiam omnem non tanquam puer imbibiffe, ſed tanquam ſummi judicii vir hauſiſſe putabatur; unde effectum eſt, ut annales noſtri referunt, ut tanta illius mores poliverit elegantia, tantaque illius

animum excoluerit eruditio, ut nihil in aliqua arte fuerit tam reconditum, quod illius aciem, nihil tam difficile quod illius intelligentiam, fugeret; demum in tantam morum evasit probitatem, atque omnium bonarum disciplinarum eruditionem, ut in una qualibet sola exquisitè versatus videretur. Qui in Scotiam postea reversus, et re et verbo docuit quantum sit momenti ad rempublicam bene moderandam in literarum cognitione positum, cum nullus unquam in Scotia rex aut majori prudentia dubia, aut maturiori consilio periculosa, aut enucleatiori dictione obscura, aut sinceriori pietate omnia in reipublicae administratione egerit et confecerit. Pulcherrimo erat ingenio et admodum animosus, luctator egregius, gravem petram vel ponderosum malleum ultra omnes projecit; cursor velox, musicus artificiosus, et in vocis modulatione nulli secundus: in cithara, tanquam alter Orpheus, Hibernenses aut silvestres Scotos, qui in illa arte praecipui sunt, exuperabat. Humaniores artes, grammaticam, oratoriam, poeticamque, ut tum temporis, eximie noverat: “ita orator,” inquit Leslaeus, “ut ejus dictione nihil fuerit artificiosius; ita poeta, ut carmina non tam arte astrinxisset, quam natura sponte fudisset videretur. Cui rei fidem faciunt carmina diversi generis, quae in rythmum Scotice illigavit, eo artificio, ut antiquorum poetarum acumen, gravitatem, prudentiam plane putetur aequasse.” His omnibus adde quod theologiae ac juris intimam cognitionem ita animo memoriaeque comprehenderit, ut plurimos suae aetatis in hoc genere superarit, nulli pene cesserit. Denique quicquid erat in quo ingenii laus, aut artis liberalis species enituerat, id ut caperet animo summa intentione nitebatur. Infuper regis ad exemplum omnes in pietatis doctrinaeque studia incumbebant, ut nunquam plures intima theologiae, juris, ac philosophiae laude floruisse legantur apud nos, quam hoc tempore. Nam cum tredecim theologiae, decretorum octo, philosophiae aliarumque scientiarum plurimi professores, doctoratus omnes insignibus honestati, ejus opera in Scotiam evocarentur, ac beneficiis ornarentur, adole-

scantum animi ita virtutis doctrinaeque amore incendebantur, ut academiae nostrae praeclarissimis ingeniis essent id temporis numerosissimae. Composuit autem

Artificiofum libellum super Uxore futura, lib. I.

Cantilenas Scoticas, lib. I.

Rhythmos Latinos, lib. I.

Et alia quae multis sunt probata. Occisusque demum a suis est anno a filii Dei incarnatione 1436, die 20 Feb. in Perthi suburbio.

DE JACOBO KENNEDIO.

JACOBUS KENNEDIUS, Episcopus Andreapolitanus, regis Jacobi Secundi avunculus, Jacobi Primi nepos ex forore, praeclaro stemmate in Scotia oriundus. Hic fuit supra quam dici possit nobilitate insignis vir; tantam siquidem existimationem multis erga rem Scoticam meritis, erga superiorem regem officiis collegerat, tantam ob morum elegantiam, et propinquam cum regibus cognationem, comparaverat in rebus omnibus fidem, ut caeteri pueritiae regiae curatores, qui per ordinem bini in orbem sibi succedebant, eum, quoties in aulam excurreret, velut diligentiae exactorem et probatorem facile ferrent; ejus enim aula tum maxime nitebatur auctoritate. Vir cujus tum doctrina tum pietas suo tempore multum illuxit: alacritate ingenii promptus ad studia, affabilitatis gratia jucundus ad colloquia, suavitate morum aptus ad conciliandam amicitiam; denique felici naturali indole, praeclarisque animi dotibus dexter ad omnia. Labore, industria, et ingenii felicitate, ad eam doctrinae perfectionem tandem pervenit, ut cum eruditissimis sui temporis viris non immerito conferri potuerit: pietatis et eruditionis cultor sedulus, utpote qui omnes horas a precibus et negotiis publicis liberas in optimarum literarum studiis, sibi laudabiliter, aliis utiliter, toti ecclesiae et reipublicae literariae feliciter, collocavit. Erant in eo, praeter virtutes supra commemoratas, summa domi frugalitas et continentia, foris splendor

et magnificentia. Omnes superiores, et qui cum usque ad hunc diem fecuti sunt, episcopos liberalitate in publicum superavit; cum interea non magnos ecclesiasticos proventus teneret, neque enim adhuc ad Scotos pervenerat consuetudo sacerdotia sacerdotiis cumulandi. Tria reliquit suae magnificentiae et liberalitatis monumenta egregia, scholas publicas ad Fanum Andreae maximis sumptibus aedificatas, et magnis proventibus ex ecclesiasticis tamen fructibus locupletatas, Collegium S. Salvatoris, in quo juvenus ad eruditionem ac religionem informari possit; marmoreum sepulchrum, structura mirabili confectum; simulque et ingentem et admirandae molis navem onerariam, Bargiam dictam. Vulgo autem creditum, horum trium unumquodque similis profus fuisse pretii et valoris. Porro quod ad hominis eruditionem attinet, inter alia literaria monumenta haec sequentia sequenti posteritati reliquit:

Epistolas varias ad diversos Viros doctos in Gallia et Italia,
lib. I.

Orationem pro Cura publica Mulieribus non mandanda.

De boni Episcopi Officio, lib. I.

Caetera ad nostram non pervenerunt notitiam. Claruit anno humanae redemptionis 1466, dum ad Scotici regni clavum federet Jacobus Tertius. Tumultus est in Collegio D. Salvatoris, a se constructo.

DE GUILIELMO SEUESSIO.

GUILIELMUS SEUESSIUS, vulgo Schewes, S. Andreae Archiepiscopus, primas etiam, et regni legatus, genere quidem et natione Scotus, cum in ipsis annis fere puerilibus optimam ostenderet indolem, cura suorum semper in studiis pietatis et bonarum literarum nutritus est. Post imbibitas tum humaniores tum philosophicas disciplinas in schola patria, juvenis acri ingenio Lovanii apud Joannem Spinkerum, medicum, et astrologiae studiis nobilem, aliquot annos egit. Postea vir

factus, partim astrologiae, partim medicinae, et partim etiam theologiae se dedit. In omnibus autem hisce studiis tantum profecit, ut aetate sua vix parem ei produxerit Gallia aut Britannia. Denique scientia varia instructus, in Scotiam ad suos est reversus: cum caetera ingenii dexteritate, tum scientiae rerum caelestium jaetatione, brevi in aulicorum gratiam se infinuavit. Ea res magnum ei favorem conciliavit, quod aula omnibus divinandi generibus tum usque ad infaniam dedita erat: Seueffius igitur, ingenii acrimonia et aulica gratia florens, brevi archidiaconus Fani Andreae designatur. Nec multo post tempore, missus est a Xysto Quarto papa in Scotiam legatus, Hufmannus dictus, qui Patricium Grahamum, S. Andreae archiepiscopum, papae cardinaliumque sententiis damnatum, omni dignitate, ordinibusque ecclesiasticis dejiceret, ac schisma, simoniam, aliaque quae in se admittit scelera perpetuo carcere vindicari juberet. Hujus viri longe celeberrimi, omniumque virtutum nomine et doctrinae multum honorandi, licet hic ab inimicis suis inique criminatus esset, hujus, inquam, viri loco substitutus est Guilielmus Seueffius, cujus fidei ac custodiae Patricius mulctandus committitur. Guilielmus autem paulo post, Dominica passionis quadragesima, Sancti Andreae archiepiscopus inauguratus in templo S. Crucis Edinburgi, praesente rege multisque proceribus, ibique pallium tanquam archiepiscopatus sui infigne accepit, primasque et regni legatus declaratur. Scripsit

Librum de Conjunctione Siderum et Planetarum.

De Futuris Praenoscendis librum.

Scripsit Genethliaca variorum Hominum, et alia multa. Claruit anno post Virginis partum 1479, regnante in Scotia Jacobo Tertio.

DE GUILIELMO ELPHINSTONO.

GUILIELMUS ELPHINSTONUS, Aberdonensis Episcopus, illustris generis Scotus, totius etiam regni Scotiae cancellarius, et secreti sigilli custos, vir in omnibus liberalibus artibus bene educatus ab adolescentia sua,

juvenis scientias philosophicas diligenter didicit, et ad theologiam aetate maturiore progressus est. Magnam inter suos auctoritatem [adeptus est], et illam quam supra memoravi dignitatem, quo tempore sacrarum Scripturarum lectioni et meditationi, caeteris pene studiis neglectis, se dedit. Adeo denique studiis profecit, ut a rege ad episcopatum Aberdonensem sit euectus, quam Spartam naetus sedulo adornabat; magno enim bonarum literarum emolumento, studiosorum virorum gymnasium primus ille posuit et instituit, Regiumque Collegium in eo construxit, ut omnium illic doctrinarum genera et artium disciplinae auditoribus proponerentur. De eo ad Jacobum Quintum, Scotorum regem, ita scribit Hector Boethius. "Postremo," inquit, "multis virtutibus suspiciendus Wilhelmus Elphinstonus, Episcopus Aberdonensis, avo tuo regnante regni cancellarius, ac patri tuo intimus consiliarius, omnique ejus regno a secretiori sigillo, cui nos quicquid est fructus, quem his nostris assequemur sudoribus, omne semel debemus, ut qui primus diligenti indagine quum omnem prope Scotiam perlustrasset, si quo in loco reperire posset vetus ullum rerum nostrarum monumentum, ac quicquid repertum erat in lucem velut e venis filicum igniculum extraxisset, tandem ex Iona insula gustum quendam modo Veremundi ac reliquorum percipiens, patriae amore, etsi gravissimis disfringebatur negotiis, tamen tantum laborem subire haud veritus, historiam scribere exorsus est; quam nisi magno rei literariae, atque adeo reipublicae nostrae damno, a fatis praeventus imperfectam reliquisset, statuerat jam tum Aberdoniae in Regali Collegio, magno literarum incremento ibidem extracto, servandam deponere." Hucusque Boethius. Laudat hunc valde, inquit Gesnerus in Bibliotheca sua, Bostonus Buriensis in magno Scriptorum Catalogo ob singularem eruditionem. Ex collectis igitur hinc inde historiis conflavit

Scotorum Chronicon, lib. I.

Conciliorum Statuta, lib. I.

Lectiones Varias in Scripturam, lib.

Sanctorum in Scotia Res gestas, lib. I.

Orationes plures.

Et alia multa, quae injuria temporis perierunt. Claruit anno a partu Virginis 1480, sub Jacobo Tertio Scotorum rege.

DE BERNARDO GORDONIO.

BERNARDUS GORDONIUS, summus philosophus et medicus excellens, natione vero Scotus, ex antiqua et nobili Gordoniorum familia in Sutherlandia natus, a teneris annis bonis literis mentem excolendi cupidissimus, Aberdoniae ad tempus sedem fixit studiorum; ubi vix diu moratus, imprimis humanioris literaturae summam acquisivit peritiam, deinde in Gallias profectus mathematicas scientias omnemque philosophiam laboriose didicit. Tandem ad medicinam animum adjecit, quod felici successu ei verterat Deus: postea etenim ad studiorum augmentum celebriores totius Germaniae academias petiit, tantos exinde in studiis fecit progressus, ut publicis academiae suffragiis doctoralem gradum acceperit. Quo honorifico titulo insignitus, ferventius quam prius in investigandis morborum remediis laboravit, naturas, operationes, effectus herbarum, radicum, florum, et fructuum, diligentissime indagavit. Demum hic numeros medicinae impleverat omnes, unde recte ex poeta Graeco hos laudat Horatius poeta lyricus, nam Omnibus est aliis medicus praestantior unus; peritum, scilicet, intelligens medicum. Vir erat hic Bernardus et morum suavitate et literarum eximia eruditione clarissimus, singulari erga Deum pietate, praestantique erga homines humanitate; accessitque ad praeclaras naturae dotes tam diligens ingenii cultura, ut ei pares illa aetate perpauca, superiorem vix quenquam, Britannia protulerit. Acer ingenio, solidus judicio, clarus eloquio, prudens consilio, denique lingua promptus, et conversatione devotus. Ingenii sui monumenta praeclara posteritati reliquit, inter quae haec subiecta numerantur:

Practica, dicta Lilius, lib.

Tractatus de decem Ingeniis Curandorum Morborum.

De Regimine Acutarum Aegritudinum.

Traëtatus de Prognosticis.

Traëtatus de Urinis.

Traëtatus de Cautelis Urinarum.

Libellus de Pulsibus.

Ejusdem Traëtatus de Conservatione Vitae Humanae, a die natiuitatis usque ad ultimam horam mortis, nunc demum editus opere D. Joachimi Bandisii, Lipsiae, 1570.

Reliqua omnia Opera excusa sunt Venetiis 1498. Hisce sane monumentis exquisitissimis et communi hominum saluti, et rei literariae commoditati, simulque propriae famae, nominisque celebrationi atque immortalitati, ita consultum fecit, ut jure dubitetur utrum praeclaris ingenii dotibus, an vero ipsa naturae bonitate, plus de humano genere promeruerit. Claruit anno gratiae 1498, sub Jacobo Quarto Scotorum.

DE GAVINO DOUGLASIO.

GAVINUS DOUGLASIUS, Episcopus Dunkeldensis, clarissimae familiae Scotus, erat enim comitis Angufiae patruus, a prima aetate in bonis literis institutus; cum enim indole esset praeclara, literarum artiumque optimarum studiis a parentibus consecratus, doctissimis in schola patria usus est praeceptoribus, in omnibus pariter disciplinis et scientiis optime versatus, non leuia praeclarissimi et acuti ingenii argumenta praebuit. Homo omnium judicio elegantissimus, philosophiae pariter et theologiae studiis summe deditus, summos in utraque sapientia, tam divina quam humana, honores cum laude ibidem promeritus fuit. In divinis Scripturis valde studiosus et eruditus, atque in seculari philosophia nulli suo tempore secundus; in arte etiam poetica clarus, ingenio subtilis, eloquio scholasticus, vita et conversatione devotus atque sanctissimus: vir omni scientiarum genere excultissimus, qui ob lucubrationes, quae quale fuerit vitae ejus curriculum satis ostendunt, citius admirandus quam imitandus, singularem immortalis nominis

gloriam promeruit. Denique ob infignes virtutes et mirabiles animi dotes, Caledoniorum seu Dunkel episcopus designatur. De eo sic loquitur Buchananus in sua Rerum Scoticarum Historia: "Praeter natalium splendorem, et corporis dignitatem, erant in eo multae, ut illis temporibus, literae, summa temperantia, et singularis animi moderatio, atque in rebus turbulentis, inter adversas factiones, perpetua fides et auctoritas. Reliquit et ingenii et doctrinae non vulgaria monumenta, sermone patrio conscripta." Hunc etiam valde laudat Leslaeus; et Baleus, "de hoc viro," inquit, "plura producerem ad praefens, si Polydorus Vergilius in Anglicae Historiae libro iii. se ejus laudatorem non interponeret, qui et ipsum olim ex facie novit, etc." Sic ille. Gavinus in Scoticis metris ad Jacobum Quartum, Scotorum regem, scripsit

Palatium Honoris, lib. i.

Aureas Narrationes, lib. i.

Comoedias aliquot, lib. i.

De Rebus Scoticis, lib. i.

Virgilii etiam Aeneida nostro idiomate donavit ea dexteritate, ut singulis Latinis versibus singuli Scotici respondeant, eo sententiarum pondere, ut nostrae linguae si intelligas vim occultam mireris, ea denique felicitate, ut nullam antiquorum poetarum lauream cum ejus in hoc genere laude facile compares. Hunc Gavinum Scotiae prorex Romam per pontificem evocandum ad causam dicendam curavit. Is autem proximo anno, dum Romam proficiscitur, Londini peste correptus obiit, magno suae virtutis apud bonos desiderio relicto. Non licuit diu, inquit Polydorus, eo frui amico, sed eo ipso anno, qui fuit salutis humanae 1521, Londini pestilentia absumptus est, dum Jacobus Quintus in Scotia regnaret.

DE JOANNE MAJORE.

JOANNES MAJOR nomine, natione Scotus, patria Hadingtonensis, et professione theologus Academiae Parisiensis. Hic postquam in patria strenue coluisset illas disciplinas, quae ab humanitate nomen acceperunt, prima enim literarum fundamenta jecit in schola Hadingtonensi, ex qua urbe erat oriundus, et prima saltem philosophiae rudimenta degustasset, patriae suae etenim gymnasia, Andreapolitanam intelligo Academiam, florentis aetatis adolescens laboriose coluit, in Angliam profectus Universitatem Cantabrigiensem studiorum causa petiit, ibique in Christi Collegio trium mensium auditor factus est, eo quod ipsum in Sancti Andreae parochia situm offenderat, ut in primo suo libro de Scotorum Gestis, cap. v. commonstrat. Parisios inde in Gallias pervolabat, uberiores suorum studiorum cursum illic in Collegio Montis Acuti completurus: unde ex eo tandem prodiit loco, inquit Baleus, magnae Sorbonae scholasticus doctor, et in ea speculatione disceptator acutissimus. Hoc Joanne Majore, in facultate Sorbonica, humana divinaque philosophia majorem, illustriorem, aetas illa non tulit; maximo siquidem illo seculo inter theologos nominis. Posteaquam Lutetiae magna cum celebritate plurimis annis sacram theologiam praelegisset, in Scotiam tandem revocatus, ad extremum usque vitae suae diem in Academia Andreapolitana primi theologi, non minus prudenter quam pie, munere functus est. Erat etiam regi Jacobo Quinto, virtutum et eruditionis nomine, admodum familiaris et carus. Vir veritatis ubique quam eloquentiae studiosior, ut in volumine, quam Historiam Majoris Britanniae inscripsit, per illum edito, videre licet. Fuit etiam integritate vitae et eruditione plus quam vulgari notus, in omni cultiore doctrina cultissimus, subtilis ingenii, tenacis memoriae, ad scholasticas concertationes mire acutus; per omnia denique doctor perfectus et absolutus. Inter ea quae plurima scripsit,

Commentaria in quatuor Evangelia,

Placita Theologica,
Disputationes Sorbonicae,
Decisiones Sententiarum, et
Historia Majoris Britanniae, praecipuam apud doctos laudem
merentur.

Reliqua fusius a nobis alibi sunt repetita. Claruit anno incarnationis Dominicae 1525, regnante in Scotia Jacobo Quinto.

DE HECTORE BOETHIO.

HECTOR BOETHIUS Deidonanus, genere Scotus, ac Aberdonensis Gymnasii primus doctor, a prima statim adolescentia in rure natali literis feliciter initiatus, postmodum maturior factus ampliora discendi studio exteras regiones petiit. In Galliam igitur, ut moris est, impiger se contulit, et in Parisiensi Academia omnes pariter artes et disciplinas avidissime imbibit, magno enim labore et continuis studiis in omni fere doctrinae genere clarus emicuit. Erat in omni philosophia et theologia scholastica apprimè eruditus: propter reconditiorem rerum divinarum doctrinam, theologiae primis insignibus merito decoratus, ac politioris literaturae, reliquarumque scientiarum omnium, quae ingenio homine dignae censentur, ita imbutus, ut principes suae aetatis viros vel vicerit, vel facile quidem adaequarit. In eadem academia multis annis publice privatimque docuit: inter Sorbonicos doctores cum singulari laude industriae, et prudentiae, atque eloquentiae claruit; neque solum artium liberalium cognitione, supra quam illa ferebant tempora, insignis, sed humanitate et comitate singulari praeditus erat. Cum isto Parisiorum Lutetiae non injucundam se consuetudinem habuisse fatetur Desiderius Erasmus Roterodamus in epistola quadam, quum illic in literarum studio anno partus virginei 1497 pariter current, singularemque in eo ingenii felicitatem agnoscat, et facundiam oris commendat. Unde ad illum Erasmus postea scripsit postremum suarum lucubrationum Catalogum, ut ad recentem ipse

Aberdonensis gymnasii institutionem per scripta rogasset. De eo ita scribit Paulus Jovius antistes Nucernus, quod a prima origine Scotorum regum historiam Latine diligenter perscripsit, passim veteris chorographiae memor, et moderatae libertatis nusquam oblitus : " ita ut magnopere miremur," inquit ille, " extare de remotis ab orbe nostro Hebridum et Orcadam insulis mille amplius annorum memoriam, quum in Italia altrice ingeniorum," etc. Latomus etiam, Ascensius, Baleus, et alii viri eruditi, hujus Boethii praeconia multum celebrant ; et Leslaeus inter alia multa sic loquitur : Ejus stilus, inquit, " tam est tersus, ut Caesaris puritatem decoxisse, ac rationum verborumque ponderibus ita nervosus, ut Livianam gravitatem in suam naturam transfuisse penitus videatur." Scripsit etiam,

Ad suum Regem, Catalogum Scotiae Regum.

De Navigationibus.

Aberdonensium Pontificum Vitas.

Sermones et Lecturas.

Orationes atque Epistolas eloquentissimas.

Et alia multa. Claruit anno incarnationis Messiae 1526, sub Jacobo Quinto rege.

DE GUILIELMO GREGORIO.

GUILIELMUS GREGORIUS, Albiensis ecclesiae coenobiarcha, et theologus Parisiensis, genere et natione Scotus. Hic, relicta sua patria, Galliam sola studendi gratia petiit ; ibique Lutetiae Parisiorum in Collegio Montis Acuti inferiorum artium rudimenta perdidicit ; quo in loco Joanni Majori conterraneo suo primum innotuit, et quo etiam postea familiariter admodum usus est et amice. Cum autem Ludovicus de Ambasia, vir natalium splendore clarus, et eruditionis ac doctrinae nomine celebris, Albiensis etiam ecclesiae praeful, suae civitatis atque dioecesis Carmelitas, quos valde dissolutos noverat, magnis quidem sumptibus, magnaue industria, circiter annum reparatae

salutis 1499 ad meliorem frugem et vitae institutum, accitis ex Mantua novellis Carmelitanae sectae professoribus, compelleret, ex illis viginti duobus juvenibus studiosis, quos ex praedicto Montis Acuti Collegio ad eam plantationem novam paraverat, et hic unus fuisse perhibetur. Postea Mariam Galliarum reginam, Lodovici Duodecimi sponsam, et Henrici Octavi Anglorum regis forem, insignem Maecenatem et studiorum suorum fautricem habens, post argutas et spinosas in magna Sorbona concertationes, theologicos gradus et doctoralem lauream suscepit. Hinc constitutus est Albiae, Meldunae, ac Tolosae sui ordinis coenobiarcha, et praedictae Albienfis per eas partes reformationis vicarius. Fuit insuper Francisko Galliarum regi a conscientiae secretis. Vir mitis et mansuetus, vitae integerrimae, magnae lectionis et doctrinae, multae charitatis et zeli; in divinis scriptis et seculari philosophia, quam Aristotelicam vocant, insigniter eruditus; erat etiam prudens, gravis, et auctoritate plurimum pollens, humilis, modestus, pacificus, omni denique virtutum genere ornatus et excultus. Sed nunc ad praeclara illa ingenii doctrinaeque monumenta, quae post se, stylo Sorbonico conscripta, reliquit, veniamus. Scripsit,

Ad praedictum Ludovicum Albiensem Episcopum, de duplici Potestate, lib. I.

Elucidationes Sententiarum, lib. IV.

Collectiones Sorbonicas, lib. I.

In Politica Aristotelis, lib. VIII.

De Anima Potentia triplici, lib. I.

Auctarium Vocabularii Theologici, lib. I.

De triplici Principatu, lib. I.

De Scripturae Sententiis variis, lib. I.

Sermones in Evangelia et Epistolas per anni circuitum, lib. II.

In Psalterium Commentarios, lib. I.

De Regno Christi aeterno, lib. I.

Et alia multa. Vide nostrum de Scriptoribus nostrae Gentis Catalogum. Tolosae demum obiisse fertur anno a Servatore nato 1527, in quo sub Jacobo Quinto floruit.

DE JOANNE BALLANTYNO.

JOANNES BALLANTYNUS, vel potius Bellendenus, Theologiae Doctor, et Archidiaconus Moraviensis, genere et natione Scotus, ex orientali Laudonia et honesta Bellendenorum familia oriundus, adolescens in rure natali prima literarum fundamenta jecit, et literas humaniores sedulo didicit; deinde ad Academiam Andreapolitanam missus, decurso philosophiae studio inter magisterii candidatos ita emicuit, ut inter stellas luna minores. Postea, majora discendi desiderio tactus, navem ascendit, et vento secundo in Galliam est delatus; ubi scholasticae theologiae operam dedit, susceptisque supremis in ea facultate insignibus, solum natale haud multo interjecto tempore repetiit; atque ibidem vocatus Moraviam, factus est archidiaconus. Erat linguarum peritissimus, et in sacrarum Scripturarum lectione optime versatus: in literis humanioribus, sive poeseos spectes, sive solutam orationem, erat exquisitissimus; orator facundus, bonus poeta, solidus theologus, concionator celebris, mathematicus haud vulgaris, et nominatim cosmographus insignis, historiographus non temnendus, et acutus philosophus, denique in omni optimarum literarum scientia optime instructus. "Accuratione non modica," inquit Baleus, "scientias humanas fere omnes atque divinas acquisivit. Sic multae eruditionis praefes inde factus, tantorum thesaurorum non perparcus dator haberi voluit, sed quicquid bonarum disciplinarum longo quaesiverat labore, valde prodesse studiosus magister, ubertim profudit in omnes." Multa erudite scripsit hic auctor: haec saltem sequentia monumenta literaria ad nostram notitiam pervenerunt. Ex Latino in [sermonem] vulgarem convertit fidelissimus interpres Historiam Gentis

Scoticae, ab Hectore Boethio, viro difertiffimo, in feptendecim libros copiofe digeftam, cui centum annorum auétarium addidit, a Jacobo Secundo 1436 ufque ad annum 1536, in quo ipfe floruit. Scripfit igitur

Cofmographiam diétae Hiftoriae, lib. I.

Albaniae Descriptionem, lib. I.

Ad Jacobum Quintum Regem Epift.

Super Litera Pythagorae, lib. I.

De Virtute et Voluptate, lib. I.

Super quodam Somnio, lib. I.

Diverfi generis Carmina, lib. I.

Et alia plurima edidiffe perhibetur, nimirum, fuper S. Scriptura Lectiones, etc. Romae tandem obiiffe fertur circiter annum gratiae 1536, regnante apud Scotos Jacobo Quinto.

DE DAVIDE LINDESIO.

DAVID LINDESIUS, Rex Armorum, vel Leo Fecialium, genere et natione Scotus, ex nobili Lindefiorum familia in Fifa oriundus, a puerili aetate ac pene ab incunabulis ipsis animum erga literas mire propenfum habuit. Hanc in puero indolem, ceu futurae probitatis effigiem, parentes ejus ita exofculati funt, ut illum eruditis praeceptoribus educandum et docendum committerent, et in ftudiis pietatis ac bonarum literarum folicite nutriri fecerint. Qui postquam literis humanioribus in fcholis trivialibus operam dediffet, ad majora ftudia promotus Andreapolitanae Academiae alumnus factus est, ubi et philofophicas difciplinās inchoavit. Denique, post ftudia bonarum artium et difciplinarum, heraldicae arti fe totum tradidit, famamque non minimam ab eadem accepit. Heraldos ab heroibus deducit Aeneas Sylvius, qui veterani milites erant laboribus abfoluti, quorum officium erat reipublicae confulere, fontes arguere, laudare probos, corripere malos, viduis ac pupillis favere; et a Libero patre feu Baccho, filio Jovis, originem habuiffe dicuntur. Heraldica ars et

heroica philosophia in censendis et distribuendis nobilium clypeis admodum occupata est. David igitur hic cum aulicis omnibus, imo et ipso rege Jacobo Quinto, ob ingenii varii dotes, non vulgarem contraxit amicitiam et familiaritatem: hinc a rege armorum rex et eques de Mont creatur; quod quidem munus adeo scite et prudenter postea obibat, nobilium et plebeiorum summo applausu, ut non minimam laudem inde acquisiverit. Vir erat lepidi et faceti ingenii, iudicio tamen solidus, mirae urbanitatis, consilio nihilominus prudens et corde pius, sermonis politi, linguae expeditae, eminentissimae tam in sacris quam in profanis literis scientiae. Poesin praecipue coluit; unde, dum studiis aliquando vacaret, composuit inter caetera, vulgari sermone,

Pfittaci Testamentum, lib.

Acta sui Temporis, lib.

De Mundi Miseriis, lib.

. Testamentum Cardinalis Betoni.

Certamen inter Jacobum Vatsonum et Joannem Tonforem.

Somnium Davidis Lindesii, ad Regem Jacobum Quintum.

Exhortationem ad eundem Regem.

Deplorationem Mortis Reginae Magdalenae.

Descriptionem Paradisi, et alia etiam contexuit.

Claruit anno postquam Verbum caro factum est 1540, sub Jacobo Quinto Scotorum.

DE ALEXANDRO SETONIO.

ALEXANDER SETONIUS, theologus insignis, Caroli illustrissimi Sudovolgiorum ducis capellanus, claro et illustri Setoniorum familia, nataliumque splendore coruscus, genere et natione Scotus, Jacobo Quinto Scotorum regi a conscientiae secretis. Erat certe ad virtutem et bonas literas a natura ipsa, Deo auspice, factus et formatus. Hinc propter indolem praeclaram et spem quam de eo conceperant omnes

optimam, folicite a parentibus, illustri profapia natis, ad pietatem et studia bonarum artium nutritus est. Nec defuit huic bono consilio felix eventus; primo enim literas humaniores accurate didicit, mox ad altiora paulatim ascendens, philosophiae curriculum etiam emensus est; postea theologicis studiis se totum dedit, et sacrarum literarum usum sibi familiarem reddidit; a primis enim annis deditus dicatufque sacris fuit, nec quicquam prius habuit quam Deo et rebus divinis infervire. Tandem ob fingularem virtutem et eruditionem, bonis omnibus, imprimisque regi Jacobo Quinto, carus extitit, unde eum a confessionum secretis fecit. Sed postea, relictis fortunis, in Angliam se recepit religionis ergo homo usquequaque pius; fama siquidem acceperat, post Cimmericas tenebras, in Anglia Christum in puritate evangelii resplendere. Londinum igitur impiger petiit, ubi, teste Baleo, "vir multae ac perspicuae eruditionis, inter alios caelestis doctrinae praecones, concreditum sibi talentum (nemo felicius) in Domini sui lucrum exposuit. In magna virtute spiritus, evangelicus interpres, Scripturas ibidem ex sacris codicibus per synagogas docuit, frequentissimum habens auditorium. Unde," inquit idem Baleus, "salutiferam scientiam non ex hominum commentis, aut philosophorum placitis, sed ex purissimis vitae Christianae fontibus eduxit, ut homines ad sacrae lectionis studium alliceret." Factus est inde Carolo, clarissimo Sudovolgiorum duci, a concionibus. Erat multa eruditione instructus, et in sacris versatissimus, vir animi modesti, a fastu alieni, et nequaquam sublimia quaeritantis. Scripsit

In utramque Epistolam Petri, lib. II.

In canonicam Jacobi, lib. I.

In Actorum octodecim Capita, lib. I.

Processum suae Examinationis, lib. I.

Sermones ad utrumque Statum, lib.

Conciones eruditas et Annotationes in sacra eloquia plures.

Obiit anno salutis humanae 1542 in illustrissimi Sudovolgiorum ducis Caroli domo, relinquens praedictum opus de sua tractatione

per episcopos Wintoniensem et Londinensem, cum fidei suae ratione, Jacobo Quinto in Scotia regnante.

DE DAVIDE CAMPBELLO.

DAVID CAMPUSBELLUS, praeclari generis Scotus, ex nobilissimorum Argadiae comitum pervetusta familia ortus, Parisiensis ecclesiae Decanus. Hic in juvenili aetate scholas publicas frequentare coepit; postea a parentibus ad Andreapolitanam Academiam missus, philosophiam et artes liberales feliciter inchoavit. Demum excolendi mentem bonis studiis cupidissimus, relicta sua patria, florentissimas Galliae universitates frequentabat: in Parisiensi autem Academia ita ad Fanum Victoris inter commilitones suos emicuit, ut in magna laude apud ecclesiasticos Parisienses haberetur, in eademque academia ad diaconatum fit evehctus publico omnium suffragio. Opibus, honoribus, et doctorum omnium amicitia abunde cumulabatur. Deinde factus est etiam ecclesiae Hustacii presbyter. Vir eruditus et disertus, pius etiam, et divinae gloriae fervens zelo; concionator denique suo tempore non incelebris, vir lepidi et elegantis ingenii. Politioem literaturam feliciter didicit, et accuratam Latini sermonis scientiam, accedente ad promptitudinem naturalem labore et industria, consecutus est, rei literariae cultor exactissimus; quem quanto excellentioribus et eminentioribus fortuna dignitatibus evexit, tanto natura nobilioribus decoravit animi dotibus. Hic nempe cuncta etiam dignitatum clarissima fastigia otio literario et rerum exquisitis naturis semper postposuit. In divinis Scripturis eruditus, et tam in jure canonico quam in philosophia scholastica nobiliter doctus, ingenio subtilis, et clarus eloquio, in declamandis sermonibus ad populum doctus et facundus, vita et conversatione insignis, superstitiosos demerit. Edidit magnae devotionis et profundae eruditionis opuscula quaedam, quibus nomen suum posteris notificavit; e quibus subjecta feruntur. Ex Gesnero.

Pia et religiosa Meditatio in S. Iesu Christi Crucem; et ejus
Vulnera.

Ejusdem Meditatio in Pfalmum quinquagesimum primum, "Miserere mei, Deus;" et in Pfalmum centesimum secundum, "Domine, exaudi orationem meam;" ejusdem Divinum Officium de Sacrosanctis D. N. Iesu Christi Plagis; excusa sunt Parisiis apud Claudium Garmontium anno Domini 1545, in 16, quo tempore claruit sub Maria regina.

DE ALEXANDRO ALESIO.

ALEXANDER ALESIUS, genere et natione Scotus, in Saxonia Lipfienfis Academiae professor, et in theologia decanus, ab incunabulis cura parentum in timore Dei educatus, quamprimum annos adolescentiae attingeret, bonarum literarum omnique virtutis strenuus cultor, vir bono ingenio et scientiarum avido, unde accedente ad indolem naturalem labore et industria, ad summam eruditionem pervenit. Cum autem, transacto studiorum suorum curriculo, sui juris esset, ut cui vellet scientiae se applicare posset, theologicis studiis naturali quadam propensione deditus, sacrarum literarum lectioni imprimis incubuit. Literas humaniores et omnes liberales artes utcunque tenuit, melius philosophicas scientias, theologicas autem et accuratissime didicit et utilissime docuit. Non enim solum in theologia scholastica, sed etiam in antiquis patribus, in primis ecclesiae doctoribus, in oecumenicis conciliis, et in sacris denique Scripturis, valde fuit exercitatus. Merito ergo in hujus viri laudes infurgit, ut alios taceam, Baleus: cui etiam tractatum suum de Scriptoribus Scotis dedicat. Vir ingenio subtilis, eloquio scholasticus, qui quod male ei cum episcopis conveniret, remotiores provincias adire decreverat: "ferre nimirum," inquit Baleus, "non poterat animus admodum Christianus, manifestata evangelii luce, viam ad Dei regnum Pharisaeorum et hypocritarum stercorebus obstrui, aut populum, immaculati agni sanguine redemptum, sub evacuatis umbrarum legalium figuris, ad animarum eorum perni-

ciem, ulterius detineri. Constituit ergo piissimus Christi famulus abire, ac, pro Dei domo zelum habens, remotiores adire provincias, ut tam apertam Dei blasphemiam, et salutaris ejus verbi injuriam, gravibus suis scriptis vindicaret; et quum venisset Londinum, quosdam et illic invenit eodem laborantes morbo." Arripuit ergo calamum, et post quandam in ea re, procurante Cromwelo, disceptationem, adversus Joannem Stokesley, Londinensem episcopum, ex Scripturis sacris con-
 gessit,

De Auctoritate Verbi Dei, lib. I.

Ad Scotorum Regem, contra Episcopos.

In omnes Epistolas Pauli, lib. XIV.

Disputationes in Paulum ad Romanos, lib. I.

Contra Calumnias Cochlaei, lib. I.

De utriusque Naturae Officiis in Christo, lib.

De distincta ejus Hypostasi, lib. I.

Contra Lovaniensium Articulos, lib. I.

De Justificatione, contra Ofiandrum, lib.

Contra Michaellem Servetum, lib.

De Scripturis Legendis in Lingua materna, lib.

Pro Scotorum Concordia.

Convertit ab Anglico sermone in linguam Latinam Ordinationes Anglorum Ecclesiae, lib. Praefationem super Obedientia Gardineri, et alia permulta, quae ad utilitatem ecclesiae congeffit, et in nostro nostrorum Scriptorum Catalogo fufius enumerantur. Claruit in Saxonia anno Verbi incarnati 1558, sub Maria Scotorum regina.

DE PATRICIO COCKBURNO.

PATRICIUS COCKBURNUS, ex praeclara quadam Scotorum familia prognatus, a pueritia in literarum studiis utiliter educatus; nam, ut de eo scribit nonnemo, olei tantum et operae in studiis honestis collocavit, quantum suo seculo in ea patria pauci claris natalibus orti.

Postquam annos adolescentiae in studiis literarum illi aetati congruis in Scotia transegisset, a praecipuis bonarum literarum magistris diligentissime primum instructus, Galliam juvenis petiit, ubi Parisios se contulit, et trium linguarum principalium studiosis se comitem adjunxit; unde ingenium instructum habuit non vulgari literarum cognitione. Praeter caetera vero mira ex tempore dicendi scribendique facunditas, ita ut cuncta quae aggrederetur non minus cito, quam feliciter et eleganter, perficeret. Accessit ad Latinae Graecaeque linguae peritiam, Hebraicarum quoque literarum intelligentia; quibus eam operam brevi temporis spatio impendit, ut non mediocre tum omnium mundi naturalium rerum, tum imprimis caelestis doctrinae cognitionem perciperet. Intimae philosophiae omnia exactissime perdidicit, et eloquentiam, ex purissimis fontibus hauritam, antiquorum temporibus aequatam in scriptis ostendit. Ad postremum, studiorum rationem omnem ad sacrarum literarum cognitionem, egregio sacerdotum dignam, contulit. Fuit Patricius hic vir integerrimae vitae, magnae etiam gravitatis et severitatis, diligens virtutum cultor, acerrimus vitiorum osor, et omnium sectarum et haeresium capitalis hostis. Ingenio erat prope divino, eloquio gravi et terso, in omni artium et disciplinarum genere doctissimus, et praeter doctrinam singularem, vir certe perhumanus, affabilis, modestus, ac multa veneratione dignus. Hunc ut natura parens maximis decoravit animi dotibus, et naturali ad rerum indagandas naturas praeparamento insignivit, ita fortuna bonorum cumulis ingentissimis et gratissima dexteritate eum uberrime donavit. Ne autem inceptis ejus magnificis deesset immortalitas, Latine et docte inter alia multa composuit,

De Excellentia Verbi Dei, lib. I.

De Vulgari S. Scripturae Phrasi, lib. II. quorum prior de peccato in Spiritum S. quod alias ad mortem et irremissibile vocant, tractat; posterior vero difficillimos quosque et obscurissimos utriusque Testamenti locos, hactenus a multis

male intellectos, et pejus adhuc interpretatos, summa cum diligentia et fidelitate explicat.

Epistolas et Orationes, lib. I. et alia.

Claruit anno nati Redemptoris nostri 1553, sub Maria.

DE RICARDO MORYSONO.

RICARDUS MORYSONUS, ex Scotia honestis parentibus ortus, et ipse postea in Anglia equestris ordinis. Hic adolescens pietati et eruditioni parentum cura sedulo incubuit, tantum autem in diversarum artium scientiis studio ac diligentia a juventute profecit, ut suo tandem seculo clarissimus haberetur. Literas non parvo labore in celeberrimis totius Scotiae et Angliae gymnasiis coluit, artesque liberales edidicit; culturam etiam illam copiosa messis sequuta est. In Scripturis sanctis a pueritia studiosissimus et multum eruditus, atque in philosophia Peripateticorum nulli suo tempore secundus; in omni bonarum disciplinarum genere ab ipsa juventute optime versatus et exercitatus, unde progressu temporis rhetor insignis, Graecae ac Latinae linguae peritissimus, orator etiam facundus evasit. His addidit utriusque juris, et historiarum a condito mundo studia, in quibus haud infelices fecerat progressus. Summae eruditionis et eloquentiae nomine apud Carolum Quintum Romanorum Caesarem, et alios Christianos principes, oratoris munus non semel maximo omnium applausu et summa cum dexteritate obibat: hinc apud omnes haud vulgarem inibat gratiam, eratque ejus inter homines doctos illustrissimum nomen; imprimis vero Henrico Octavo, et post eum Edwardo ejus filio, Anglorum regibus, carus fuit. Erat vir vitae integritate et singulari doctrina conspicuus, subtilis ingenii, tenacis memoriae, ad scholasticas concertationes mire acutus; omnem humanioris literaturae ornatum, philosophiam, jurisprudentiam, et theologiam, apprime calluit; tanta rei literariae fitis, tantus amor,

tanta cura, tantum studium; hinc subito fama super aethera notus, certe etenim dignum laude virum Musa vetat mori. Sapiens virtutis honorem, praemium non praedam petit; neque ullam aliam suorum laborum mercedem poscit quam laudis et gloriae, quam si illi detraxeris, nihil illi relinquis cur se tantis lucubrationibus et vigiliis exerceat. Scripsit multa praeclara opuscula quibus memoriam sui posteris commendavit; nimirum,

Contra virulentissimas infanientis papistae Joannis Cochlaei
Calumnias, Apomaxim pro Rege, lib.

De Damnis ex Rebellionione, lib.

Remedia contra Seditionem, lib.

Pro Tuenda Patria, lib. I.

Adversus Proditionem, lib.

Historiam Rerum gestarum Henrici, lib.

Epistolas ad diversos, lib.

Transtulit etiam in Anglicum sermonem nonnulla, de quibus plura vide in nostro Catalogo Scriptorum. Ex Italia demum rediens pervenit Argentoratum, ubi anno gratiae 1556 et die 17 Martii in humanis esse desiit. Claruit sub Maria.

DE JOANNE KNOXIO.

JOANNES KNOXIUS, ex antiqua Knoxiorum familia in Lenoxia Scotiae ducatu oriundus, in schola patria quae tenerae aetati conveniunt didicit. Postea, cum esset bonae spei adolescens, ad philosophiam et liberales artes perdiscendas, exteris de more regiones petiit: in Galliam igitur transfretavit, mox ad Genevam se contulit, ubi variam multijugamque eruditionem in orthodoxa religione sibi comparavit sub optimo et clarissimo doctore Joanne Calvino. Postea in Angliam se recepit fidelis Dei vineae colonus, et ibi bene inchoatos videns aliorum labores qui religionis reformatores erant, imo laborum fruc-

tus habens perspectos, non otiosum spectatorem, sed strenuum se prae-
buit operarium. Salutari etenim doctrina bonaeque vitae exemplo,
multos ab erroribus ad veritatem, a vitiis ad virtutem perduxit, non
sine quotidiano vitae discrimine. "Vir non minoris literaturae," inquit
Baleus, "quam virtutis, eloquiorum Dei dogmata Christiano populo
intrepide proponens, non vulgarem apud suos tum Scotos tum Anglos
gratiam inibat. Qui anno Domini 1550 in terra Dunelmensi Dei
verbum annuncians, coactus est coram episcopo Tonstallo et ejus doc-
toribus super missa papistica opinionem suam dicere, et quarto die
Aprilis ejusdem anni aperiens in concione ejus idololatrias et horrendas
blasphemias, tam solidis argumentis abominationem esse probabat, ut,
cum omnibus sciolis Saturnius ille fomniator refragari non posset."
Deinde in Scotiam a comitibus Mortonio et Moravio vocatus, post varias
multasque disceptationes cum pontificiis, in scholastica theologia mul-
tum versatis, pio studio instaurandae religionis orthodoxae incitatus,
ipse apostolicus plane vir magna ex parte eam e tenebris in lucem
produxit, idque tum scriptis in publicum propositis, tum libera semper
professione atque viva voce. Tandem matrimonium contraxit cum
filia nobilissimi et clarissimi domini de Ockyltrie, cum qua feliciter
longo tempore vixit, infinitas pene mortalium animas Christo lucrifaciens
fidelis Christi praeco, et antistes ecclesiae Edinburgensis; quem nec
nobilium nec pontificum vis ulla, nec sophistarum innumerabilium
fraus unquam vel tantillum terruit. Praecipuis Galliae et Germaniae
academiis singularis ingenii doctrinaeque laude cognitus fuit. Ornatus
erat miranda et plane divina eloquentia, necnon animi fortitudine et
constantia singulari; nemo enim est qui ejus fidem et patientiam tot
aerumnis, tanta persecutione, exilioque diuturno et gravi, testatam
non collaudet, non admiretur, non amplectatur. Hoc aeo nostro tanquam
lucifer et quidam sol prae fulgidus, divino quodam munere et providentia
ecclesiae depresso et conculcatoe remedium datus, suis exquisitissimis
declamationibus, et apostolico quo-

dam concionandi genere emicuit; ac veluti alter electionis vas mundo oblatum, tantam ingenii vim et docendi robur de se ostendit, in declamationibus ad populum ita verbis lectis, multo cum spiritus fervore, disertus erat, et sententiosus etiam canora voce, vultu, ac caeteris corporis motibus ad rem erat accommodatus, ut nihil ad laudis cumulum addere possit. Quanta autem hujus viri doctrina, quanta eloquentiae vis ac majestas fuerit, partim ex sermonibus, partim ex epistolis et orationibus a se eruditissime editis, quisque dilucide elicere potest. Scripsit enim

Buccinae Afflatum primum, lib. 1.

Ad Populares Scotiae, lib. 1.

Consilium in his Angustis.

Epist. ad Londinenses et alios, lib. 1.

Contra Missam Papisticam, lib.

In Genesin Conciones.

Et alia plurima, quae alibi a nobis fusius enumerantur. Claruit anno Gratiae 1559, sub Scotiae regina Maria.

DE JOANNE DEMPSTERO.

JOANNES DEMPSTERUS, seu Themistor dictus, Juris utriusque Doctor Lutetiae, et reipublicae Venetae bibliothecarius, genere et natione Scotus, ex honesta familia Dempsterorum oriundus, et Thomae Dempsteri, viri literati et nuper admodum defuncti, gentilis; qui postquam literaturae humanioris curriculum absolvisset, missus est ad Aberdonense gymnasium ad liberales artes capefcendas, ubi philosophica studia, ut moris est, inchoavit. Sed eo cursu propter amorem pontificiae religionis relicto, transfretavit in Galliam, et Lutetianam Academiam, totius Galliae celeberrimam, adiit, ibique studia interrupta repetiit; atque post absoluta philosophiae studia, jurisprudentiae operam dedit, tales autem tantisque temporis successu progressus fecit, ut utriusque juris doctor crearetur celeberrimus. Cum hac ratione,

rara animi prudentia et vitae integritate, insignis esset, magnum nomen magnamque laudem apud doctissimos quosque sibi conciliavit, in tantum ut tribus vicibus rector universitatis fit electus. Omnium doctorum ora in se convertens, leges civiles publice in academia enarravit; non enim modo alios eloquentia et eruditione vicit, sed et cum veteribus certasse videri poterat. Postea Italiam versus iter instituit, ubi cum ad urbem Venetam venisset, ab ejusdem urbis senatu publicus reipublica Venetae bibliothecarius declaratur; in quo officio et munere obeundo, ad extremum usque vitae suae halitum summa cum laude permanfit. Vir erat eruditionis nomine multum laudandus, Graece et Latine doctissimus, poeta tersus, orator facundus, in secularibus literis eruditissimus, et divinarum Scripturarum non admodum ignarus, philosophus et rhetor clarissimus, ingenio subtilis et disertus eloquio, metro exercitatus et prosa. Scripsit utroque genere quaedam non spernenda opuscula, quibus memoriam sui posteris commendavit, de quorum numero subjecta feruntur:

In Aristotelem Commentar.

In Institutiones Justiniani Dilucidationes et variae Animadversiones.

Poemata item varia, docto et facundo stylo, et Orationes.

Naturae cessit anno dominicae incarnationis 1559, dum Scotici regni sceptrum parum feliciter a Maria teneretur.

DE HENRICO SCRIMGERO.

HENRICUS SCRIMGERUS, Scotus natione, ex illustri Scrimgerorum familia in Angusia ortus, postquam suae eruditionis tirocinia in alma Academia Andreapolitana absolvisset, humaniores literas, Graecas et Latinas, artes etiam liberales, magno cum fructu didicisset, a parentibus, erat autem constabularii Deidonani filius, in Galliam est transfusus; et ne in ea peregrinatione tempus contere videretur, in alma Academia Parisiensi apud Turnebum, qui etiam Scoto avo natus erat, Petrum Ramum, Genebrardum, Budaeum, et alios viros doc-

tos, subflitit; apud quos in Graecis et in Hebraicis, ut alia omnia taceam, plurimum profuit. Vir propter multiplicem doctrinam et fingularem linguarum peritiam fuo tempore celeberrimus: erat autem induftriae mirabilis, acerrimi ingenii, folidiffimi iudicii, et incredibilis in rebus agendis et fcribendis prudentiae. Relicta demum Lutetia, Genevam eft profectus, ubi Joannem Calvinum, Theodorum Bezam, Viretum, et Farellum, atque alios plurimos viros doctos, in theologia et facris linguis docentes, diligentiffime audivit; unde brevi linguarum peritus, divinarum et fecularium literarum doctiffimus evafit. Propter quas infignes animi dotes, dici vix poteft quanto fuerit in pretio apud fummos duces et principes in Gallia et Germania; inter alios, apud Uldricum Fulkerum, Pauli Tertii aliquando cubicularium, et in Augufta Vindelicorum civitate natum ex gente inter Germanos clara admodum, qui poftea Proteftantium partibus adhaefit, et orthodoxam religionem profeflus eft: qui etiam eo tempore in veterum fcriptis, Graecis maxime, liberali fumptu comparandis et evulgandis intentus, Henrici Scrimgeri diligentia et eruditione ufus erat. Hic, magnus ille Fulkerus poftea dictus, Henricum noftrum Scrimgerum in fummis deliciis apud ipfum habuit; ejuſque confilio et hortatu multa tanto viro digna ad rem literariam promovendam apud eum effecit. Graece edidit Novellas Conftitutiones; Vitam feu Deſperationem Franciſci Spirae Itali, ſuppreſſo nomine; Caſtigationes in Ariſtotelis Politica, et Iſocratem; Commentaria in Horatium, quae in ſua epiſtola ad Uldricum Fulkerum in lucem emittere promiferat. Editurus etiam ante mortem hos Graecos auctores qui ſequuntur, quos cum vetuſtiſſimis manuſcriptis codicibus in Italiae bibliothecis, a ſe collectis, contulit: nimirum, Demofthenem cum quinque manuſcriptis diverſis; Thucydidem cum duobus; Herodotum cum duobus; Strabonem cum tribus; Gorgiam Platonis cum uno; Arrianum de Geſtis Alexandri cum uno; Xenophontem cum tribus; Plutarchi Opuſcula cum tribus; ejuſdem Vitas cum duobus; Phornutum et Palaephatum cum antiquo, plane diverſo ac prope alio ab

impresso ; Harpocratonem cum uno ; Historiam Ecclesiasticam Eusebii, Theodreti, Socratis, et aliorum, cum duobus, multis locis non solum emendatam, sed integris fere paginis auctam : Animadversiones in Diogenem, in Platonem, in Laertium, in Euclidem, in Athenaeum, in Herodianum, in Theonis Sophistae Progymnasmata, in Diodorum Siculum, in Lyfiae *Λόγον ἐπιτάφιον*, in Apollonium Grammaticum, in Heliodori Aethiopica : qui libri omnes, cum ejus variis lectionibus in margine, hodie fervantur in bibliotheca D. Petri Junii, Jacobi Britanniarum regis magistri, Henrici etiam ex matre nepotis, ut et discipuli. Obiit Genevae anno gratiae 1564, sub Maria. De eo sic cecinit poeta quidam :

Scrimgerus vitae exegit ter lustra quaterna
 Tresque annos, testae fictilis hospes ovans,
 Scotia cui natale solum, fatale Geneva,
 Gallia Athenaeum, Roma magisterium,
 Amphitheatrum orbis totus, Germania census,
 Doctrinarum orbis laus, patria alma polus.

DE THOMA SMETONIO.

THOMAS SMETONIUS, genere et natione Scotus, professione theologus, ex Laudonia prope Edinburgum oppidum, ex antiqua Smetoniorum prosapia, ortus, ab incunte aetate in literarum studiis sedulo educatus ; maturior factus, in Academia Andreapolitana philosophica imbibit studia. Exacto autem studiorum curriculo, patriam reliquit, et altioris eruditionis adipiscendae causa, exteris nationes invistare fert animus. In Gallias igitur delatus, celebriores totius Galliae academias frequentavit, sed vix dum theologicis initiatus studiis in Lutetia Parisiorum, a Jesuitis, pestiferis hominum generibus, in religione seductus, eorum placitis, nec multo equidem negotio, assentitur. Postea vero cum, singulari Dei gratia praeveniente, eorum fraudes detexisset, in patriam est reversus, et apud viros literatos conversans, omnibus summis in deliciis fuit. Hinc brevi ad primarii munus obeundum

in Academia Glasguensi vocatus est, in quo officio fideliter et maximo omnium applausu permanfit, omnibus doctorum cujuscumque professionis ordinibus carissimus, singularique prudentiae, moderationis, et sapientiae nomine, universis omnium ordinum hominibus verae atque doctae pietatis encomio admirandus. Vir in utraque lingua, Latina et Graeca, absolute doctus, ut hanc non minus atque illam perfecte et promptissime sciret; in sacra etiam, id est Hebraea, lingua perquam eruditus. Ad philosophiae simul et theologiae culmen progressus fecit tam ferius, ut pares non solum multis post se parafangis relinqueret anticipans, sed et superiores exuperaret brevi, vel saltem profectu adaequaret. In studiis bonarum literarum, et in exercitiis virtutum, ab ipsa tenella aetate semper erat diligenter enutritus; ut accedente tam sedula cultura ad ingenii felicitatem, et alias bonas naturae dotes, non mirum fit omnia ex voto prospere successisse. Dicitur certe fuisse concionator facundus et vehemens, disputator subtilis, scriptor non inelegans. In omnibus ita Domini zelum zelatus, idque secundum scientiam, ut ubicunque se obtulit occasio, et in concionibus et in disputationibus, et libris etiam scriptis, haereses et haereticos semper acriter fuerit infectatus. Composuit autem hic pius et eruditus doctor

De veris Notis verae Ecclesiae Christi, lib.

Paraenesis ad Jesuitas Scotos in Galliis commorantes, ut ad gremium verae Ecclesiae redirent.

Lecturas in S. Scripturas.

Responfionem ad Hamiltonium, lib.

Historiam Vitae et Obitus Joannis Knoxii.

Et alia nonnulla, quae vel temporis injuria vel hominum incuria defierunt comparere. Claruit anno post partum virginis 1570, regnante in Scotia Jacobo Sexto.

DE GEORGIO BUCHANANO.

GEORGIUS BUCHANANUS, Poeta et Historicus, in Leuinia Scotiae provincia natus est, ad Blanum amnem, in villa rustica, familia magis vetusta quam opulenta, a pueritia in literis utiliter educatus. Postquam avunculus ejus in scholis patriis spem de ingenio ejus concepisset, Lutetiam amandavit, ubi circiter biennium literarum studiis, maxime carminibus scribendis, operam dedit. Postea morbo correptus, ad suos est reversus, et cum auxiliis Gallorum in castra est profectus, urgente sua necessitate. Anno autem proxime sequente, primo quoque vere, factus est auditor Joannis Majoris in Academia Andreapolitana. Hunc in Galliam aestate proxima secutus, tandem in Collegium Barbaranum accitus, prope triennium grammaticam docuit: deinde a Gilberto Cassiliffae comite, postquam quinquennii spatio ei adhaeserat, in Scotiam est reductus, ubi a rege rogatus, in Franciscanos silvam protulit. Hinc patriam derelinquere est coactus, atque per Angliam in Galliam denuo proficiscitur, ibique Burdegalae biennium docuit. Saepius etiam exinde sedem commutavit, nunc in Scotiam, nunc in Angliam, Galliam, et Italiam se recipiens. Denique, post xxiv. annorum peregrinationem, regem nativum, Jacobum Sextum, discipulum suum habuit; qui ubi adoleverat, eum a consiliis et privati sigilli custodem fecit. Vir erat ingenio pollens, animique dotibus pulcherrime ignitus, de literis optime meritus, et cui comparando ob singulares ingenii dotes aetas nostra vix parem vidit, non per Scotiam solum, sed et per Angliam, Galliam, Germaniam, et, ut compendio dicam, per ipsam studiorum matrem Italiam. De cujus viri laudibus non est cur multis hic agam, quas scio notiores esse, quam ut frigida praedicatione mea indigere videantur. Liberiore veluti studio, ut de Joviano Pontano scribit Paulus Jovius, Musas per omnes numeros exercuit, tanta habilis ingenii foecunditate, ut neque poetis, neque oratoribus, qui tum maxime florerent, dignum secundae

famae locum relinqueret. Erat auctero fupercilio, et toto corporis habitu, imo moribus hic nofter, fubagreffis; fed ftyle et fermone perurbanus, quum faepiffime, vel in feriis, multo cum fale jocaretur. Denique vir quem mirari facilius quam digne praedicare poffis. Quae autem praeclara ingenii monumenta, quibus toti orbi innotuit, apud omnem pofteritatem laudes immortales nomenque nunquam interiturum confecutus eft, fcriptis commifit, hic paucis attingam, fufiorem eorum enarrationem in alium locum rejiciens. Edidit igitur

Rerum Scoticarum Historiam, lib. xxiv.

De Jure Regni apud Scotos, Dialogum.

Pfalmodiarum Davidis Paraphrafin Poeticam.

De Sphaera Mundi, lib. v.

Silvarum, Elegiarum, Iambon, Hendecafyllabon lib.

Francifcanum et Fratres.

Jephten, Tragoediam.

Baptiften, Tragoediam.

Et alia plurima. Obiit Edinburgi anno falutis humanae 1582, 28 die Septembris. Viri itaque hujus benemerentiffimi manibus parentatus Jofephus Scaliger hoc illi fecit elegidion :

Postquam laude tua patriam, meritisque beati,
 Buchanane, tuis solis utrumque latus,
 Contemptis opibus, spretis popularibus auris,
 Ventosaeque fugax ambitionis, obis ;
 Praemia quina quater Pisaeae functus olivae,
 Et linquens animi pignora rara tui :
 In quibus haud tibi se anteferent quos Itala vates
 Terra dedit ; nec quos Gallia mater alit,
 Aequabunt genium felicis carminis, et quae
 Orbis habet fama conscia signa tuae.
 Namque ad supremum perducta poetica culmen,
 In te stat, nec quo progrediatur habet.
 Imperii fuerat Romani Scotia limes :
 Romani eloquii Scotia finis erit.

DE JACOBO CRITONIO.

JACOBUS CRITONIUS, genere et natione Scotus, ex familia Cluniensi, in Angulia generosis parentibus ortus, a teneris annis in schola Edinbürgena bonis literis informatus, et in Academia Andreapolitana philosophicis studiis imbutus. Postquam vero artes liberales ex parte didicisset, jamque sui juris plane factus, nullum peculiare studium est secutus, sed quasi per omnia vagatus, uti erat juvenis multiplicis doctrinae et memoriae, stupendique ingenii, modo in grammaticis, modo in poeticis et rhetoricis, modo in philosophicis studiis, et modo in theologicis, se exercuit, ita ut in omni genere scientiarum doctissimus haberetur. Demum longinquas petiit regiones, ut illic meliores in studiis progressus faceret; et cum in Gallia, Germania, et Italia peregrinaretur, inter omnes viros doctos illius seculi tanquam miraculum doctrinae, divinitus missum, tum inter Pontificios, tum inter Protestantes, habitus est. Vita ipsius ab Aldo Manutio scripta est in praefatione Commentariorum ad Paradoxa Ciceronis, quos commentarios eidem Critonio inscribit dedicatque. In horum decursu carmina Critonii nonnulla ab oblivionis injuria vindicat Manutius, cum mirabili illo programme valvis Academiae Patavinae affixo, in quo publice se obtulit contra omnes professores et doctores ejusdem academiae, imo totius Italiae, de omni quaestione artium aut scientiarum cum illis differere. Quod postea [fecit] in praecipuis academiis, maxime vero in ipsa Romana civitate, praesentibus pontifice, cardinalibus, ducibus, principibus, aliisque doctis viris, in qua tantam obtinuit laudem, gloriam, et victoriam, ut a Clemente Octavo pro admirabili ipsius ingenio et doctrina, commendatus fuerit principi et duci de Mantua, ad filium suum instituendum in omni politiori doctrina. A quo postea in nocturna quadam ambulatione, quod amantiam principis deperiret, infeliciter est interfectus in aetatis suae flore, cum vix trigesimum attigisset annum. Ejus effigies in Vaticana

Bibliotheca posita fuit, et in hunc usque diem conservatur a pontifice. Vir erat in humaniore literatura supra vulgarem morem eruditus, poeta non vulgaris, orator disertus, philosophus acutissimus, acris ingenii, solidi iudicii, summae eruditionis, parvis eloquentiae, incredibilis industriae et laboris: denique, in omni melioris doctrinae genere tantam consecutus est perfectionem, ut inter eruditissimos aetatis suae viros non immerito esset numerandus. Reliquit multa egregie calamo annotata, plura quidem multo et majora relicturus, nisi morte repentina fuisset praeventus, quae docta cum voluptate legeret posteritas, praecipue haec:

Orationes quaedam.

Theses quaedam.

Carmina varia.

Claruit anno intimatae pacis evangelicae 1582, sub Scotiae rege Jacobo Sexto.

DE JACOBO LAUSONIO.

JACOBUS LAUSONIUS, ecclesiastes professione, natione Scotus, a prima juventute in studiis virtutum, pietatis, et bonarum literarum optime enutritus, maturior factus incredibili scientiarum inflammatus desiderio petiit Academiam Andreapolitanam, ubi, postquam ad humanioris literaturae cognitionem adjunxisset philosophiam, exacto curriculo studiorum, magisterii laurea donatur. Hinc praeclaram indolem, eximias virtutes, et alta naturae dona diligenter omni liberali arte et scientia excoluit. Adolescentiam sicuti et virilem aetatem in patria transegit, neque enim eum unquam Scotiae fines egressum fuisse accepimus, nisi quod in Angliam, cum Angustiae et Marriae comitibus, et aliis ministris, ad tempus secesserat; ubi certe magnates et viri illustres plurimi, ob insignem qua praeditus fuit eruditionem, eum in summis deliciis habuerunt. Cum autem per aetatem iudicium ei matureceret, se totum divinis mancipavit obsequiis et sacrarum liter-

arum lectioni; unde successu temporis egregius et fidelis Dei vineae colonus prodiit, ejusque piam intentionem bono et prospero eventu fecundavit Deus. Tandem vocatus est ad doctrinae caelestis capita in Edinburgensis urbis templo explicanda, ubi ad aliquot annos, recta docendo falsaque refellendo, munere suo probe perfunctus, gregem sibi commissum nutriebat, instruebat, et custodiebat. Vir pietate, prudentia, doctrina, et in rebus agendis dexteritate insignis, in librorum lectione assiduus, inexhausto labore, indefessa diligentia, in Scripturis sanctis a pueritia studiosissimus et multum eruditus, atque in philosophia Peripateticorum vix alicui suo tempore apud Edinburgenses secundus. Ingenio mitis, sermone dulcis et compositus, non minus vita quam scientia reverendus: in enodandis quaestionibus Scripturarum disputator acerrimus, rerum sublimium et caelestium contemplationi mirifice deditus. Scripsit praeterea quaedam praeclara opuscula de divinis praecipue Scripturis, quibus nomen suum ad notitiam posteritatis transmisit; inter caetera,

Conciones eruditas in totam fere Apocalypsin.

Sacra Poemata de variis locis Scripturae.

Vitam Joannis Knoxii.

Et alia plurima chartis commisit. Floruit anno humanae salutis reparatae 1588, dum apud Scotos in regni folio federet Jacobus Sextus.

DE JOANNE LESLAEO.

JOANNES LESLAEUS, Episcopus Rossensis, natione Scotus, ex nobili et pervetusta Leslaeorum familia oriundus, in juventute bonis literis instructus, philosophica inchoavit studia in schola patria, ad Fanum scilicet S. Andreae. Postea in Galliam transfretavit, ubi in academiis celeberrimis, [Parisiensi, Pictaviensi, et Tolosana,] studia interrupta repetiit: inde Romam ad theologiam audiendam missus est. Tandem ad Scotiam suam reversus, varia subinde in ecclesia obibat munia, ut ipse de se testatur in Paraenese ad Proceres Populumqueoticum,

his verbis: "Cum divina providentia factum effet, ut aliqua nostri populi moderandi potestas, mihi nihil fortasse merenti, in ipsa statim adolefcentia traderetur, ac procedente tandem aetate munus ita auferretur munere, ut ultimus semper labor, qui aliis honor videri et dici solet, ad sequentem et difficiliorem multo, et longe graviorem quasi gradus quidam videretur, ita meorum studiorum rationes instituendas curavi, ut illae in primis res quae hominem ejusmodi reipub. muneribus implicitum exornant maxime, in meis actionibus et vita aliquo modo eminent, ne vel iis, qui haec mihi munera detulerant, indignus, vel patriae, quae confirmarat, ingratus omnino viderer. Quare cum in legibus, et in historia ipsarum legum certissima regula, maximum reipub. administrandae momentum positum esse animadverteterem, partim legibus publice interpretandis, partim controversiis pro tribunali dirimendis operam navavi, et historiam," etc. Haec ille. Progreffu etiam temporis ad episcopatum evectus est in Rossia provincia: fuit etiam Mariae Reginae a secretis, et aliquoties orator S. R. E. in Anglia et Gallia. Primo erat juris utriusque doctor in Academia Aberdonensi, primariusque ejusdem dioecesis iudex, officialis dictus. Paulo post supremae curiae senator, reginaeque a consiliis, et episcopus Rossensis renunciatus est. Denique hunc eruditionis nomine laudare aequum est: omnem humanioris literaturae ornatum, partim in schola patria, partim alibi abunde hauserat. In jurisprudentia clarus erat, in philosophia etiam admodum acutus; theologiam vero non puram, sed erroribus et ritibus pontificiis involutam, didicit. Scripsit autem

Animi Afflicti Consolationes, lib. I.

Animi Tranquilli Remedia, lib. I. In octavo Parisiis extant.

De Origine, Moribus, et Gestis Scotorum, lib. X. Chronicon.

Pro Jure Serenissimi Regis.

Descriptionem Scotiae, una cum Tabella topographica, Romae impr. 1578.

Et alia. Tandem fato functus est [Bruxellae] anno salutiferi partus [1596,] dum in Scotia rerum potiretur Jacobus Sextus.

DE JACOBO TYRIO.

JACOBUS TYRIUS, S. Theologiae Profeffor, natione Scotus, ex Anguſiana provincia oriundus, cujus familia in ea ſatis celebris eſt, ad Academiam Andreapolitanam in teneris annis a parentibus miſſus eſt; ubi diligentem operam in bonis artibus et literis edifcendis navavit, philoſophicas diſciplinas accurate didicit. Tandem perſuaſionibus ſacerdotum pontificiorum ad eorum religionem et partes eſt pertractus; itaque relicta academia, et ſtudiorum curriculo interrupto propter amorem Romanae religionis, in Galliam transfretavit. Deinde Pariſiis a ſuis conterraneis Scotis pontificiis, qui ibi in academiis et monaſteriis degebant, humaniter eſt acceptus; cumque intellexiſſet ſeminarium Jeſuitarum in ea urbe erectum, illuc continuo feſtinavit, quibus ſe comitem et parem ordinis illius adjunxit; nec multo quidem poſt tempore ad publicas diſputationes a Sorboniſtis doctõribus eſt provocatus, in qua ſolenni diſputatione coram rege, clero, et regni proceribus, ita doctè et egregie ſe geſſit, tam in reſpondendo quam in opponendo, ut omnes pariter in ſui admirationem, pro ipſius ingenii acumine, eruditione inſigni, et ſtupenda memoria, pertraxerit. Erat enim vir optimis naturae dotibus praeditus, omnibus etiam melioribus diſciplinis nobiliter excultus, integerrimae vitae, temperans, modeſtus, humilis, mitis, et manſuetus, quod raro in ullo Jeſuitarum invenitur; orator difertiffimus, concionator exquisitiſſimus; moribus gravis et modeſtus, omnibus affabilis, theologiarum ſubtilitatum et profanarum literarum ſcientia nobiliter inſtructus; divinae gloriae zelo, utinam non praepoſtero, fervidus, et qui pro Romanae religionis defenſione ac propagatione multa fecit et tulit. Concertationes ſcholasticas, cum religionis inſtauratoribus in Scotia noſtra, beatae memoriae viris, non ſemel tum voce tum ſcriptis ſubibat, licet non adeo felici ſucceſſu, ut falſo refert Leſſaeus. Hoc tamen pro certo affirmare licet, eum tanto honore apud patres Jeſuitas, et ſummos

pontifices, cardinales, et episcopos fuisse, ut ad ipsum in arduis negotiis fidei enodandis, tanquam ad supremum judicem, recurrerent; et Dempsterus testatur. “Jacobus Tyrius,” inquit, “cujus memoriam non Scotia modo, sed Parisii, Roma, Germania, Gallia, Belgium, Italia, ipsa Societas Jesu, assistentem cum excederet, pietatis et doctrinae nomine operose coluit, grataque reverentia aeternum prosequetur.” In senectute tandem Romam est profectus, et in Collegio Jesuitarum per multos annos continuavit. In hoc collegio, quemadmodum et in aliis, multa volumina philosophiae et theologiae accurate, docte, et eleganter contexuit.

Sub nomine Joannis Thomsoni, Tractatum de Religione Protestantium; qui inter scripta Antonii Posslevini habetur.

Cursum totius Theologiae Scholasticae, tribus tomis, ex Scoto, Aquinate, et aliis scholasticis.

In Aristotelis Metaphysica Quaestiones.

Et alia varia, quae habentur in Catalogo nostro de Scriptoribus nostrae Gentis. Mortem oppetiit Romae, anno gratiae 1589, sub Jacobo Sexto Scotorum.

DE ROBERTO ROLLOCO.

ROBERTUS ROLLOCUS, Pastor et Academiae Edinburgenae Rector, natione Scotus, patria Sterlinensis, rem literariam sub optimo praeceptore Patricio Buchanano, illius Georgii Buchanani, poetarum facile principis, fratre germano, in schola Sterlinensi, summa coluit industria. Decurso tandem humaniorum literarum studio, Andreapolin ad majora studia destinatus est; et primum philosophicis, postea vero theologicis rebus, tam strenuam navavit operam, et in utrisque tam insignem acquisivit cognitionem, ut omnes suos coevos virtute ac eruditione superaret. Postquam liberales artes et scientias philosophicas didicisset, et magisterii lauream adeptus esset, theologicis studiis se totum dedit; cujus scientiam speculativam ubi in Collegio Leonar-

dino Andreapoli acquisivisset, ad praxin postea se contulit, neque diu ingenium ejus insigne latere potuit. Ad pastoris igitur munus obeundum in ecclesia Edinburgena est vocatus, ejusdemque urbis collegii, nuper admodum erecti, quod nunc Collegium Regis Jacobi dicitur, rector constitutus, et theologiae professor ibidem. Evangelium regni Dei fervore non modico praedicabat, in pontificiorum erroribus, adhuc non funditus e regno deletis, refutandis, et audacia praecipiti comprimenda, multum adhibuit industriae, magnos pertulit labores, et incredibilem ostendit zelum. Hos disputationibus publicis frequenter oppugnavit, imo viriliter expugnavit, in concionibus vehementer agitavit, denique libris scriptis evidenter confutavit. In sacris concionibus tantum admirabili facundia valuit, ut populum instaurandis religionibus deditum, et tum novo receptae libertatis gaudio gestientem, quo vellet facile impelleret. Vir pius, literatus, et divinae gloriae zelo mire fervens, bonarum literarum amantissimus, omnis virtutis et pietatis strenuus cultor, in divinis eruditissimus, et in secularibus literis egregie doctus, theologus celeberrimus, philosophus, orator, et poeta omnium praestantissimus; vir, inquam, undecunque doctissimus, ingenio subtilis, eloquio disertus, sermone scholasticus, vita et conversatione devotus. Scripsit varia praeclara opuscula, quibus nomen suum longe lateque divulgavit; e quibus,

De Vocatione Efficaci, lib.

In Epistolas ad Romanos,

Ad Ephesios.

In Daniele.

In Joannem.

Et caetera, quae alias a nobis enumerata sunt. Claruit anno virginei partus 1590, dum Scotici regni clavum dirigeret Jacobus Sextus.

DE PATRICIO ADAMSONO.

PATRICIUS ADAMSONUS, Archiepiscopus S. Andreae, genere et natione Scotus, patria Strathernenfis, juvenis naturali pollebat industria; Andreamopolin missus ad studia, felicitatis ingenii beneficio non vulgares in literis fecit progressus, bonorum auctorum lectioni addictus, teneros annos in scholis feliciter exegit. Peracto itaque philosophiae cursu, vir primas consequi et animo intendens et totis viribus contendens, alacriter ad theologica se accinxit studia, et totum se divinis mancipavit obsequiis. Vir pius et doctus, multisque donis ornatissimus: carminis cultissimi tam felix auctor erat, ut si huic studio se totum dare maluisset, illustres quoque poetas aequare facile potuerit; ad philosophiae simul et theologiae culmen progressus fecit tam ferius, ut pares non solum multis post se parasangis relinqueret anticipans, sed et superiores exuperaret brevi, vel saltem profectu adaequaret. Aderant huic eruditioni pietatis amor, et facundia quaedam naturalis; itaque mox varia ecclesiae munia subire coepit; doctrina igitur comite, virtute duce, faultrice fortuna, fausta illi omnia successerunt. Rex illi contulit archiepiscopatum Sancti Andreae, et in Angliam profectus, a regina humaniter suscipitur. Vir in divinis Scripturis studiosus et eruditus, in secularibus literis valde peritus, vita quoque, et sanctitate conversationis, insignis, et ob id idem singulariter dilectus: concionator exquisitus, suavitate et docendi gravitate admirationem populi in se convertit universi. Promotus autem ad archiepiscopatum, oculis regis et magnatum gratiosus esse coepit; praelatis, clero, et populo non adeo carus, utpote qui regis, non ecclesiae pastorum aut populi suffragiis electus: unde postea apud omnes male audire coepit; hinc docti viri, quod contra statuta ecclesiae Scoticae illud munus susceperat, varie in eum insurgunt, et inter alios Andreas Melvinus variis epigrammatibus eum prosequitur; neque etiam ab eo tempore quicquam ei feliciter successit, mutata fortuna

qua prius usus erat. Sed ad hominis eruditionem quod attinet, plurima scripsit opuscula, e quibus Londini impressa sunt tomis duobus, cura Thomae Volufeni, illius nepotis, quae antea non extabant. Scripsit

Gratiarum Actionem illustr. et potentifs. Principi D. Elizabethae Angliae, Franciae, et Hiberniae Reginae, propter, etc. carmine heroico.

Paraphrasin in varia Scripturae loca.

Catechesin Joannis Calvinii, carmine heroico ; cum variis Elogiis, Epigrammatis, etc.

Claruit anno virginei partus 1590, dum regnaret in Scotia Jacobus Sextus.

DE [MARCO] ALEXANDRO BODIO.

[MARCUS] ALEXANDER BODIUS, natione Scotus, in baronia Ranfrowensi natus ex antiqua Bodiorum familia, et in Glasguensi Academia a teneris annis optimis disciplinis imbutus, ubi cum in philosophicis studiis aliquot annos utiliter fatis collocasset, magisterii titulum de more accepit. Postea, ad majora studia capefcenda, exterarum nationes petiit ; in Galliam igitur est delatus, ubi gymnasia celeberrima frequentavit, in iisque tanta cum diligentia tantoque cum fructu literis Graecis et Latinis operam dedit, ut non ultimus in his, in illis vero primus ei debeatur locus, cum apud Scotos tum apud Gallos : qui et inter eosdem Gallos tam studiose et feliciter poesein, rhetoricam, ipsamque adeo philosophiam coluit audiendo, legendo, docendo, et scribendo, ut habitus sit quasi miraculum eloquentiae, et Musis filius unice dilectus ; omnia etenim elegantissime Romane et Attice, ut illa ferebant tempora, hoc est, optime, composuit. Erat praeterea tam Marti quam Mercurio deditus, unde his nominibus apud Gallos honorificam in hunc diem obtinuit memoriam. Vir alti et elati animi, atque praestantis ingenii, stupendae memoriae, insignis doctrinae, paris eloquentiae, Graecarum denique literarum peritus : omnem humani-

oris literaturae ornatum, philosophiam, jurisprudentiam, et poësin, plus quam vulgariter coluit; erat enim poeta non vulgaris, orator disertus, jurisconsultus expertus, et philosophus acutissimus. Denique vir erat felicitis ingenii, et in melioribus quibusque disciplinis insigniter eruditus, carmine excellens et prosa, et qui scripta quaedam tum versu tum prosa terse nitideque composuisse perhibetur. Hos autem laboris sui fructus posteris ad oblectamentum, et ad commodum sibi ad nominis immortalitatem reliquit:

Epistolas responsorias Epistolis Ovidianis, carmine etiam heroico.

Hymnorum librum.

Epigrammata et Carmina varia.

Commentaria in Institutiones Juris.

Epistolarum librum.

Orationes varias, Graecas et Latinas.

Commentaria Caesaris in Graecam linguam transtulit.

Apologiam in defensionem Petri Bembi, aliorumque veterum

Oratorum, contra Justum Lipsium.

Scripsit etiam Philosophum, Rhetorem, et Poetam perfectum, non editum, quod sciam. Claruit anno post adventum Messiae in carne 1598, dum Scotici regni sceptrum teneret Jacobus sextus hujus appellationis.

DE PATRICIO ANDERSONO.

PATRICIUS ANDERSONUS, Jesuita professione, et Scotus natione, natus in Elgina de Murray, ab ipsa statim pueritia bonis literis initiatus, in solo natali literas quae ab humanitate nomen acceperunt, sedulo parentum cura, didicit. Postea maturior factus in Academia Aberdonensi tam sedulam dedit melioribus literis et philosophicis operam, ut gradatim ad suprema conscenderit, unde non immerito, post varios quadriennii sudores, artium magisterio donatus fuit. In quaestionibus maxime subtilibus, et demonstrationibus mathematicis, inter condiscipulos suos primas semper obtinuit; in sacris literis ingeniosus et sub-

tilis nimium habitus fuit. Post aliquot annos, peregrinandi studio captus, primo in Angliam, deinde in Galliam, est profectus; ubi Lutetiae diu multumque studuit in Collegio Jesuitarum, multa didicit, plurima etiam docuit. Assumptus etiam est in societatem Jesu a Jesuitis, quibuscum plurimum conversatus erat. Mathematica studia impense coluit, et inter mathematicorum sui temporis celeberrimos numerandus: theologiam insuper, quam scholasticam vocant, accurate didicit, in humanioribus itaque literis et theologicis, sed traditionibus humanis, superstitionis ritibus, et horrendis blasphemis mirum in modum refertis, crescebat indies. Vir erat ingenio curiosus et subtilis, eloquio scholasticus, conversatione superstitione devotus, eruditionis varietate clarus, bonorum auctorum lectioni mirifice deditus, memoriae et industriae singularis, cui etiam pietas, utinam non praeposita, et eruditio nomen non incelebre dederunt. Erat enim concionator elegans, disputator subtilis, et qui ingenii acumine ad solvendos difficillimarum quaestionum nodos multum valuit: astronomiae celebris doctor, caelestium naturarum, corporum, et virtutum sedulus indagator, et τῶν μαθηματικῶν acutus demonstrator. Unde scriptis commisit

Commentaria in Sphaeram.

De Horrore Peccati, lib.

In Passionem Domini Meditationes.

Instructiones quasdam neotericis Catholicis, a reformata Religione deficientibus, et in gremium Romanae Ecclesiae receptis.

Et alia plurima, quae hucusque ad nostram notitiam non pervenerunt. Claruit circa annum adventus Messiae in carne 1598, dum in Scotia feliciter et pacifice rerum potiretur Jacobus Sextus.

DE ROBERTO PONTANO.

ROBERTUS PONTANUS, Caledonius Britannus, ex Culrosia, aut non procul ab ea, urbe maritima, antiquitate celeberrima, honestis parenti-

bus ortus, et ibidem ad juventutem in bonis literis et piis moribus egregie institutus. Postea propter magnam ingenii spem Andrapolin ad altiora studia missus, inter suos quasi supremus emerfit; ita charifmata meliora aemulatus, ut commilitones suos omnes haberet quidem amatores, nec non et admiratores, superiorem, aut etiam parem, plane neminem. Et primum philosophicis, deinde theologicis, tam strenuam navavit operam, et in utrisque tam insignem acquisivit cognitionem, ut per gradus paulatim ascendens, tandem theologici magisterii supremam adeptus fuerit lauream, omnesque literati viri titulos merito ei sollemnitate quadam oblatos. Erat siquidem ingenio tam felici, tam tenaci memoria, ut quocumque se daret (et quibus disciplinis honestis se non dedit?) omnia perciperet et comprehenderet, imo in singulis adeo excelleret, ut doctissimos quosque in qualibet artium professione aequaret. Vir vere pacificus, quippe qui et cum omnibus pacem habere studuit; in iis quae mundi sunt mire simplex et innocens, pietate, vitae sanctimonia, humanitate, benignitate erga omnes, ac imprimis incomparabilis modestiae exemplo, non modo caeteris, verum etiam seipso superior, ingenio subtilis, iudicio solidus, eloquio scholasticus. Accessit ad has naturae dotes industria, et assiduum pene per totam vitam ingenii memoriaeque exercitium, et non indiligens cultura; ut suo seculo vix cuiquam secundus habitus sit. Erat sacrarum literarum explicator solertissimus et fidelissimus, veritatis caelestis patronus imprimis strenuus, optimarum disciplinarum cum instaurator tum conservator. Poesein accurate calluit, rhetoricam omnemque politiorum doctrinam, omnes artes liberales, physicam et mathematicam, non a rivulis fordidis, sed ex purissimis fontibus, hoc est, ex Graecis et Latinis auctoribus primis, hausit: astronomus longe notissimus et clarissimus, arithmeticus et geometra insignis, ut ex scriptis liquet. Graecas et Hebraicas literas apprime calluit, in iuris prudentia, quemadmodum et in theologia, praeceminuit; unde in suprema curia diu senatoris munus obibat. Ob singularem pietatem, doctrinam, prudentiamque, per Cathanefiam, Orcadam et Zetlandiae

infulas, minister provincialis seu commissarius in ecclesiarum plantatione, aliter Superintendens, est electus; et re vera hic est episcopus synodo suffraganeus, non autem archiepiscopus. Erat etiam collegii S. S. Trinitatis Praefectus, et ecclesiae S. Cuthberti praepositus, etc. Hic denique omnium optimarum scientiarum panoplia ubertim instructus, cuncta etiam dignitatum clarissima fastigia, amore studii salutaris, semper neglexit. Scriptis quidem plurima mandavit, verum longe plura scripsisset, nisi multum vitae activae, ad quam in ecclesiarum reformatione vocatus erat, se accommodasset. Quae de ejus scriptis tam versu quam soluta oratione, cum vernaculo tum Latino fermone, vidimus, haec sunt praecipua:

De Unione Britanniae.

De Periodis Temporum.

De Anno Jubilaeo.

Aureum Seculum, lib. VII.

Pindari Olympiorum Translationem.

De Carminum Ratione et Sectione, Pindaro aliisque poetis lyricis, praefertim Graecis, familiari.

Lexicon Trilingue.

Homilias in S. Paginam.

Et alia permulta, quae in Catalogo nostro Scriptorum habentur. Tandem anno gratiae 1606 placide et pie senio confectus in Domino obdormivit, aetatis suae anno octogesimo secundo, et die 8 Maij. Tumulatus est quinquaginta passibus ab Edinburgo ad meridionale D. Cuthberti ecclesiae latus, ubi elogium, ab se compositum, in quadrato sepulchrali lapide spectatur:

Ille ego Robertus Pontanus, in hoc prope sacro
Christi qui fueram pastor gregis, auspice Christo
Aeternam moriens expecto resurgere vitam.

Claruit sub Jacobo Primo, ejus maxime, et aliorum literatorum, insigni Maecenate et patrono.

DE ROBERTO BALFOREO.

ROBERTUS BALFOREUS Scotus, ex Fifa clara familia oriundus, a pueritia bonis literis in rure natali instructus, adolescentiam etiam optimis disciplinis in Academia Andreapolitana excoluit, tanta cum diligentia animum literarum studiis applicuit, tantoque fructu omnia perdidicit, ut infita esse magnarum virtutum semina satis manifestis indicibus ostenderet, maximam etiam spem de eo ipfius praeceptores conciperent. Juvenis felicitatis ingenii, solidi iudicii, fluentis eloquii, poëfin, rhetoricam, omnemque cultiorem literaturam accurate spatio paucorum annorum calluit. In aetatis flore constitutus, et honestis disciplinis non mediocriter instructus, hortatu parentum in Gallias se contulit; ibi in Academia Parisiensi ad tempus substitit, publiceque theses philosophicas proposuit, magnaque cum laude illas contra omnes oppugnantes sustinuit. Deinde Burdegalam ab eisdem loci episcopo vocatus, ubi variis honorificis muneribus affectus est, magno etiam senatus totiusque academiae applausu ad rectoratum est evectus: in eo munere per multos annos, doctorum et clarorum virorum monitu, logicam suscepit tractandam et explicandam. Successus hic primus illi feliciter cecidit, multorumque oculos in se allexit, qui mirabantur tantam in eo perspicacitatem et ingenii acumen. Postea una cum philosophia, mathematicas etiam scientias non minori cum laude et approbatione publice professus est. Hinc illius fama per omnes academias sparsa totius Europae, sed inter Gallos vel maxime nomen celebre jam erat adeptus. Vir et rhetorico liquore, poetica varietate, totius philosophiae micantissimo splendore expolitus, geometra insignis, quem quidem ad divina potius pervestiganda rerum secreta, entiumque omnium latentium essentias natura produxisse creditur, quam ut mortali corpore interceptus humanam vitam duceret. Verum hoc unum in eo defendendum, quod religionis pontificiae strenuus fautor, et diligens sectator, in eorum ineptias, ritus, caeremonias super-

fitiofas, idololatrias, et horrendas blasphemias juratus, terrena melius comprehendere, quam spiritualia apprehendere valeret. Alioquin vir perhumanus, in conterraneos suos egenos et literatos liberalis et magnificus. Philosophica plurima opera, quae nullus mortalium exactis retro seculis praeviderat, posteritati reliquit.

Commentaria in universam Logicam, in Physicam et Ethicam Aristotelis, Burdegalae impressa.

Commentaria in Cleomedem, Parisiis edita.

Concilium Nicaenum primum transtulit. Paris.

Orationes varias, praelectiones, aliaeque plurima reliquit excudenda, quae adhuc an in lucem prodierunt, candide me ignorare fateor. Obiit Burdegalae anno redemptionis humanae 1610, regnante Jacobo Britanniarum primo.

RELIQUA ALII, AUT NOS ALIAS.

1627

JULIO MENSE.

A P P E N D I X .

APPENDIX.

I.—EXTRACTS FROM BAILLIE'S MS.

BAILLIE TO SPANG. June 1645.—If that regement vaike, I thinke Mr. David Dickson could fend yow one of his schollars who would serve yow well: one Mr. Robert Auld, if he be not yet provided, would in my minde be very fitt for such a condition. Mr. Henderfone did recommend Mr. Hume to Mr. Forbes, but most upon your coufigne Mr. David Buchanan, a most honest and worthy man's testimonie, whom I shall cause wryte to yow the next week what he knows of the man.

THE SAME TO THE SAME. April 24, 1646.—The word wes made to goe far and near that not only we retarded the settling of peace, bot also that in our papers and debates we did presse many unreasonable desyres; yea, desyres expressly contrare to our papers were generally imputed to us; hence many of our friends thought it necessary to have our papers printed: among others, Mr. Buchanan, a most sincere and zealous gentleman, who hes done both in write and print, here and over-sea, many singular services to this Parliament, to his nation, and the whole cause, gott a copie of our late papers by his private friendship, and hazarded to print them with a preface of his owne and an introduction, both very harmless and consonant to the three following papers which we had given in to both Houses. In two dayes or three, 3 or 4000 of these papers were sold; they gave immediately to the people so great satisfaction with our proceedings as wes marvellous: our small friends were thereby so inflamed that they carried first the House of Commons and then the House of

Lords, albeit with the great grief and opposition of the better pairtie in both Houfes, to vote these papers falfe and scandalous, and as fuch to be burnt by the hand of the hangman; the publifher, Mr. Buchanan, to be ane incendarie betwixt the two nations, and a declaration to be made for undeceiving of the people. In all this they knew none of us, they grounded the offence on the preface and introduction, not on our papers themfelve, fo we held our peace. The burning of the papers, and the House of Commons declaration, very flie and cunning, hes not yet done much prejudice to us, only it has made the extraordinary malice and pride of fome men fhine more clearly. Mr. Buchanan is gone to a place fafe enough; if he come among yow, he is a man worthy of great honour for many good fervices.

II.—FROM NICOLSON'S SCOTTISH HISTORICAL LIBRARY.

The *Theatrum Scotiae*, in Bleau's Atlas, deserves to be feperately remember'd. This was moftly compil'd by the excellent Sir Robert Gordon of Stralogh, at the request of the foremention'd great undertaker of that general body of geography; but first begun at the expence of Sir John Scot, of Scots-Tarvet, Director of the Chancery; who encourag'd Timothy Pont (as shall be observ'd anon) in the furvey of the whole kingdom. After Pont's death, his maps and papers were sent to Gordon; who, with his fon James, furvey'd feveral parts of the nation not medled with before. Sir John procur'd also for them an order of the General Affembly, directing fuch minifters as they desir'd to be aiding to them in the accounts of their refpective fhires: and from hence it was that they were furnifh'd with materials for thofe admirable descriptions which are now printed with the forty-fix maps of that noble work. There are not, indeed, fo many of 'em of Stralogh's own compofure as we could wish there were; that learned and loyal perfon having been a good while incapacitated, for the due carrying on of his undertaking, by the iniquity of the times. Upon which, he devolv'd it on D. Buchanan; who had revis'd a great deal of the first projected draughts: but his life ended before the troubles; and he only finish'd a very few of the county-defcriptions.* P. 17.

* In the *Bannatyne Miscellany*, vol. ii. p. 389, may be found a Latin description of the city of Edinburgh, ascribed to David Buchanan.

The conclusion of this animadverſion* ſhews that Maſter David himſelf deſign'd to write a hiſtory of the Scotch affairs; and, to make room for this, it was neceſſary to let the world know that George, as well as his neighbours, had his failings. I know not whether he ever went any farther than a bare draught of ſome chapters, relating to the better underſtanding of the antiquities and prime ſtate of the nation; having rank'd ſome collections under ſeveral heads of that nature, which he did not live to bring into perfect form. Such papers I have ſeen; and they diſcover their author's ſkill in the Hebrew and Celtic languages, to have been much more conſiderable than his acquaintance with the Greek and Roman writers, who are never to be made friends with ſome of his opinions and etymologies. P. 120.

III.—EXTRACT OF A LETTER FROM SIR ROBERT SIBBALD TO THE REV. ROBERT WODROW.

Edinburgh, April 24, 1702.—The *Historia Literaria* is done by me alone. I hope I may have your and ſome gentlemens here, their aſſiſtance in the revifing and correctig of it. I have finiſhed the part till the *Seculum decimum ſextum* (ſome 60 ſheets in my writt) except the hiſtorians, which I delayed till I gotte the archdeacons booke, and I am now conſidering it, and writting the hiſtorie of them. I give ſome account of their lives and ther characters, ſo well as I may from records: it is moſt from manuſcripts. The ſixteen and 17 ſecula I did laſt winter: a good part of them, the account of the writers of divinity, was done in our language for me by the Rev^d. Mr. Lawrence Charters to the year 1700. He giveth the characters of ſeverall of them.† I had

* “ Quare nonnulla prorsus intacta reliquit, de aliis parum egit, de nonnullis obscure scripsit; de quibus omnibus, prout nasetur occasio, nobis erit dicendum.” Nicolſon quotes ſome manuſcript notes, in the poſſeſſion of Sir Robert Sibbald. See his *Commentarius in Vitam Georgii Buchanani, ab ipſomet ſcriptam*, p. 57. Edinb. 1702, 8vo. Sibbald here mentions that he was deſcended from the ſame family as George Buchanan; “ David Buchananus, ex eadem familia oriundus;” but we cannot diſcover his authority for ſuch a ſtatement. A ſtudent named David Buchanan was admitted of St. Leonard's College at St. Andrews in the year 1610. His identity with the author of the preſent volume may perhaps be inferred, but cannot eaſily be proved.

† Laurence Charters was profeſſor of divinity in the univerſity of Edinburgh. His *Short Account of Scots Divines* has been recently printed in a collection bearing the general title of *Catalogues of Scotch Writers*. Edinb. 1833, 8vo.

some accounts from Dr. Jamefon and Mr. Walter Paterfon's manuscripts. Thes laft I am to turn to Latin, and add to the worke. The greatest affiftance I had is from some manuscripts of Mr. David Buchanan, who heth written upon our learned men in ane excellent stile of Latin.*

IV.—THE TESTAMENT OF DAVID BUCHANAN.

Mr. David Buchanan,
xix. of Jan.
1653.

• The Testament Testamentar and In^r of the goodes, geir, fowmes of money, and debts perteing to vmq^l Mr. David Buchannan, &c. the tyme of his deceiſ, quha deceiſt in the moneth of Aguf^t laſt bypaſt the zeir of God 1652 zeirs,† ffaithfullie maid and givine vp be himſelf wpon the xix day of the ſaid moneth of Aguf^t and zeir of God abone ſpect^r, in ſwa far as concernes the nomina^one of his ex^r and legacies,

* Sir Robert Sibbald's Memoirs of the Royal College of Physicians at Edinburgh, a fragment, with portions of his Literary Correspondence, p. 27. Edinb. 1837, 8vo.

† This date of the testator's death agrees with the statement of Archbishop Nicolson, who informs us that the life of David Buchanan ended before the troubles of the kingdom, or, in other words, that he died before the restoration. In the preface to Truth its Manifest, the author speaks of himself in the following terms: "He heartily blesseth God, who, in his fatherly care towards him hitherto (and he hopes will do so to the end, being assured that he, who giveth the principall, will not deny the accessory, if he thinks it fit for his own glory and our good) hath provided for him wherewith to sustain his nature, without great excesse or much want, and hath schooled him both by precept and practice, to live and be content of little; and so, not being so urged by a neer nipping necessity, or imaginary poverty, as to sell or betray the truth for a morsell of bread, nor so led away with the exorbitant desire of preferment or profit, as to cog in upon any terms by flattery, lying, and faining with those in whose hands the distribution of such things is amongst us for the present; he dare be bold to speak home to the point, and tell down-right the truth of things, according to his best information, wherein the church and state are so much concerned, not fearing to be crossed in his private interest, and put back from his hopes, by displeasing the gods, yet without giving just occasion of offence to any. Moreover, he preferreth the possessing of himself with calm and freedom of spirit, having his little *viaticum*, such as it is, simple and coarse, to the glistening slavery, with toiling and moiling, of ambitious and covetous ones; to whatsoever hight with lustre and fair shew they attain unto, in the eyes of the world and opinion of men, knowing that it is dear bought, with losse of time, and often of credit and conscience, and to be nothing but a meer shadow, which in a moment vanisheth."

and givine vp be Mr. Williame Buchannan, brother german to the faid vmq^{ll} defunct, in fwa far as concernes the hail In^r of his goodes, geir, and debts auchtand to him, quhome he nominat his onlie Ex^r in his latter will wnderwrittin, as the famyne of the daitt foirfaid, sub^t with his hand in prefens of the witneff^s eftir mentionat, mair fullie proports.

In the first, the faid vmq^{ll} Mr. David Buchannan, had the goodes, geir, fowmes of money, and debts of the avails and quantities efter following, perteing and adebitit to him the tyme of his deceið foirfaid: viz. Imprimis the Infy^t plennifching of his chalmer, with the abulzements of his bodie, estimat to the fowme of I^c xx lib. Scottes money:

Suma of the In^r I^c xx lib.

ffollowes the debts awine to y^c deid.

Item, y^r wes auchtand to ye faid vmq^{ll} defunct the tyme of his deceifs foirfaid, be Mr. James Balfour prin^{ll}, and Androw Balfour, mer^d burges of Ed^r, his cau^r, conforme to y^r band, the fowme of I^m ij^c lib. prin^{ll}, with I^c Lxxx lib. money for the byrune annual rent thairof. Be the Laird of Buchannan, conforme to his band, the fowme of Vj^c Lxvj lib. xiiij^s iiij^d prin^{ll} with I^c xxx lib. money foirfaid, for the byrune annual rent thairof. Item, mair be him, conforme to ane vther band, the fowme of Ij^m viij^c xxxvj marks prin^{ll}, with Ij^c lvij lib. for the byrune annual rent thairof.

Suma of the debts awine to y^c deid Iij^m iij^c xxv lib. vj s^s 8^d

Suma of the In^r with the debts Iij^m iiij^c xlv lib. vj s^s 8^d

No divifione

ffollowes the Deid's Legacie, and Latter Will.

I, Mr. David Buchannan, being feik in bodie bot perfyte in judgement, doe mak my latter will as followes. First, I recommend my foull to God, believing onlie to be faved by the merits of Jefus Chryft, my mediator and redeemer. And for my worldlie effairs, I doe difpofe thairwpone as followes. I nominat and ordaine my loving brother Mr. Williame Buchannan my onlie Ex^r and wniverfall Legato^r, with full power to him to give vp In^r of my whole goodes and geir, and doe everie thing els belonging to the office of executrie; and ordaines him to pay to Mistres Birfban the fowme of L lib. fterling, out of the first and reddieft of the fowmes to be refaved fra Mr. Courting, my debtor, at London, quhilk fowme I leve to her in Legacie; and tuitching the conditione of my eftate, I refer my

felf to Inventars vnder my hand. In wites of the whole premisses I have sub^t thir presents with my hand at Ed^r the xix day of Agust 1652 zeirs, befor thir witeffes, Mr. Williame Syme, and Joⁿ Williamefone, my fervand, and Joⁿ Buchannan. I doe farder ordaine my said Ex^r to pay to my sifter Cristiane Buchannan zeirlic dureing hir lyf tyme the fowme of Lxxx lib. Scottes, and lykwyse to put my twa brother fones, Williame and David Buchannanes, to futch trads and callinges as he fall think most expedient and conduceabill for thair best breiding. Thir presents sub^t day and place, and befor the witeffes abone writtin. Sic sub^t DAVID BUCHANNAN, Williame Syme, wites, J. Buchannan, wites, Joⁿ Williamfone, wites.

Colonell Leonard, &c. Ratifeis and approves, &c. and decernit, &c. conforme to the quhilk, &c. Ro^t. Buchannan, fone to vmq^{ll} Mr. George Buchannan, Minister, became Cau^t as ane Act beirs.

Ed^r. 30 March 1653.

ERIK maid heirto as followes, viz. Ther wes justlie adebit and auchtand to the said defunct be vmq^{ll} Robert Bar, esquyre, in Newforge in Ireland, conforme to his ticket, and be vmq^{ll} Gabriell Bar, his fone and ar, or successior, conforme to ane De^t following thairwpone, obtenet aganst him be the defunct befor the Lords of Sessione for the tyme, the fowme of Lxxxxv lib. sterling, extending in Scottes money to the fowme of I^m i^c xl lib., and gives and comitts, &c. resservand compt, &c. Ro^t. Buchannan, indweller in the Cannogait Cau^{one}, as ane Act beirs.

Ed^r. the 21 of Dece^r 1654.

ERIK maid heirto as followes, viz. Ther wes justlie adebit to the said defunct and awghand be the town of Ed^t, or John Erskinne, mer^t, V^c lib. Scotcs money, conforme to ane precept; and gives and committes, resservand compt to be maid, [&c.] q^t wpon Wm. Hogg, wryter in Ed^t, became Caw^t, as ane Act beirs, maid therant.

INDEX.

- Adamannus Coludius, 56.
Adamsonus, Patricius, 123.
Adamus Scholasticus, 11.
Agninus, Thomas, 11.
Aidanus, 51.
Albanus, Sanctus, 31.
Alcuinus, 60.
Alesius, Alexander, 103.
Andersonus, Joannes, 21.
Andersonus, Patricius, 125.
- Balforeus, Robertus, 129.
Ballantynus, Joannes, 98.
Barrus, 4.
Bathenius, 2.
Bellendenus, Joannes. *V.* Ballantynus.
Bervicius, 2.
Betonus, Jacobus, 19.
Bissait, Baldredus, 27.
Bodius, Marcus Alexander, 124.
Boethius, Hector, 95.
Bonifacius, 58.
Brandius, Thomas, 5.
Britannus, Robertus, 15.
Brunaeus, Thomas, 10.
Buchananus, David, 133.
Buchananus, Georgius, 114.
- Campbellus, David, 102.
Claudius Scotus, 3.
Clemens, Claudius, 62.
Cockburnus, Patricius, 104.
- Colmannus, 52.
Columba, Sanctus, 1.
Columbanus, 47.
Constantinus, Robertus, 18.
Cragius, Gulielmus, 20.
Craumund, Simeon, 21.
Critonius, Jacobus, 116.
Cuthbertus, 53.
- Daniel Vientanus, 4.
David Presbyter, 71.
David, Episcopus Menevensis, 45.
Dempsterus, Joannes, 109.
Donaldus, 19.
Douglasius, Gavinus, 92.
Duns, Joannes, 77.
Durhamus, Nicolaus, 9.
- Eglisemmius, Georgius, 20.
Elphinstonus, Gulielmus, 89.
- Fiacrius, Sanctus, 25.
Flemingus, Robertus, 13.
Formannus, Andreas, 22.
Fursaeus, Sanctus, 24.
- Gallus Scotus, 50.
Gervadius, 3.
Gilda, Albanus, 44.
Gordonius, Bernardus, 91.
Gregorius, Gulielmus, 96.
Gulielmus Albaniensis, 2.

Gulielmus Aluenvick, 6.
 Gulielmus Lauthomensis, 5.

 Hamiltonus, Robertus, 10.
 Hervaesus, sive Herisius, 80.
 Hildebertus, 32.
 Hugo de Hibernia, 7.
 Humius, Umfridus, 15.

 Jacobus Primus, 85.
 Joannes Erigena, 67.
 Joannes Mailrosius, 64.
 Jonas Monachus, 49.

 Kennedius, Jacobus, 87.
 Kentigernus, 46.
 Kilianus, 54.
 Knoxius, Joannes, 107.

 Langland, Robertus, 9.
 Laurentius, Sanctus, 25.
 Lausonius, Jacobus, 117.
 Leslaeus, Joannes, 17, 118.
 Lichtonus, Henricus, 13.
 Lindesius, David, 99.
 Lindesius, Ingeramus, 26.

 Mackayus, sive Maccaeus, 41.
 Maidulphus, 57.
 Major, Joannes, 94.
 Marianus Scotus, 69.
 Martinus Aluenvick, 6.
 Martinus, Jacobus, 16.
 Maurus, Rabanus, 65.
 Maxwellus, Gulielmus, 7.
 Mayro, Franciscus, 79.
 Merlinus, 42.

Morisonus, sive Morysonus, Richardus,
 16, 106.
 Morisonus, Thomas, 19.
 Mushetus, Thomas, 14.

 Ninianus, Sanctus, 35.

 Otterburnus, Thomas, 12.

 Panterus, David, 16.
 Patricius, Sanctus, 38.
 Pelagius, 33.
 Pontanus, Robertus, 126.

 Ramisaeus, Gulielmus, 23.
 Richardus Armachanus, 8, 82.
 Richardus a S. Victore, 72.
 Rollocus, Robertus, 121.

 Sacroboscus, Joannes, 75.
 Scotus, Fridericus, 14.
 Scotus, Michael, 74.
 Scrimgerus, Henricus, 110.
 Sedulius, Coelius, 36.
 Servanus, 40.
 Setonius, Alexander, 100.
 Smetonius, Thomas, 112.
 Strato, Joannes, 14.
 Suessius, sive Scheves, Gulielmus, 88.

 Turnbullus, Gulielmus, 12.
 Turnebus, Hadrianus, 18.
 Tyrius, Jacobus, 120.

 Vigilantius, alias Walker, 23.
 Virgilius, Sanctus, 26.

